

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 38

Poznań, sobota dnia 24 stycznia 1932

Rok XXVI

Ich oblicze

Jeden jedyny dzień wczorajszy wystarczy jako uwypuklenie ich oblicza.

W Genewie — po niesłychanie dla państwa polskiego upokarzającym „pater peccavi” przedstawiciela rządu polskiego — odbywały się godzinami targi o... granice „satisfakcji”, jaka przez Polskę ma być dana przed forum międzynarodowym niemieckiej u nas mniejszości narodowej, której w Lidze Narodów patronuje Berlin. Bolesne, niesłychanie bolesne, tak bolesne, że trzeba zęby zagryźć, żeby to znieść.

Za grzechy „sanacji” szarpane jest państwo polskie. Dla złagodzenia fatalnej sytuacji polski minister spraw zagranicznych zgóry przyznał, że konwencja genewska została nie w tak licznych, jak twierdzą Niemcy, ale bądźco bądź w licznych wypadkach w okresie wyborów przez „sanacyjny” Związek Powstańców, a nawet przez przedstawicieli władzy państwowej „zgwałconą”.

Gdyby obywatel państwa polskiego mówił publicznie, np. w prasie o gwałtach, dokonanych w czasie wyborów na polskich stronnictwach opozycyjnych, toby pismo skonfiskowano i wytoczono proces o „zohydowanie urzędów państwowych”. Przypominamy, że świeżo, w sejmowej komisji budżetowej minister spraw wewnętrznych gen. Składkowski głosił z dumą, że w wyborach było — wszystko w porządku. To usłyszało społeczeństwo polskie. Wobec zagranicy, wobec świata międzynarodowego, a w tem także wobec wrogów państwa polskiego minister spraw zagranicznych uderzał się w piersi: były gwałty.

Tego samego dnia padły w sejmowej komisji budżetowej wniosłe słowa kierownika ministerstwa spraw wojskowych, a w senackiej komisji prawnej jurystyczne deklaracje ministra sprawiedliwości w sprawie — Brześcia. W tej sprawie społeczeństwo polskie ma uwierzyć również, że wszystko jest w porządku. Tylko grzesznikami nalogowymi w stosunku do państwa polskiego są ci, którzy przeciwko Brześciowi protestują...

Czy jednakowoż w „czystości” brzeskiej sprawy uwierzy kraj? Czy uwierzy zagranica? Rząd ma znakomitą okazję do — pokonania protestującej opinii publicznej w sprawie Brześcia. Naczelny redaktor pisma naszego bowiem zwrócił się do ministra sprawiedliwości na posiedzeniu senackiej komisji prawnej z usilną i stanowczą prośbą, by pismu naszemu wytoczono za liczne artykuły o Brześciu proces o „zohydowanie urzędów państwowych, i by nas zaskarżył także osobiście o obrazę sam p. minister sprawiedliwości, ażeby sąd miał sposobność przesłuchania świadków brzeskich pod przysięgą.

Oferta złożona. Minister odpowiedzi nie dał. Milczał. Ofertę podtrzymujemy. Czekamy.

A ostatecznie dnia wczorajszego Blok „Bezpartyjny” przyjął w sejmowej komisji spraw zagranicznych ustawę o ratyfikacji umów baskich, w tem tak-

Przed decyzją w sprawie górnośląskiej

Curtius odrzucił propozycje, poczynione wczoraj przez ministra Zaleskiego — Poufne narady bez udziału delegata polskiego — Dziś po południu sprawa będzie ostatecznie załatwiona na posiedzeniu publicznem

Genewa, 24. 1. (Tel. wł.) Z porządku obrad, przedłożonego na początku dzisiejszego posiedzenia przedpołudniowego Rady Ligi Narodów, wynika, że jest zamierzone zakończyć dziś w całości prace sesji. Na porządku obrad znajduje się też skarga niemiecka w sprawie górnośląskiej. Punkt ten, podobnie jak sprawę kłajpedzką umieszczono na końcu porządku obrad, gdyż przy początku posiedzenia nie było jeszcze pełnego porozumienia w obu tych sprawach.

Poufne rozmowy w sprawie górnośląskiej, które wczoraj trwały do późnej nocy, zostały dziś rano znów podjęte. Curtius nie zgodził się na ustępstwa, poczynione wczoraj wieczorem przez Zaleskiego — i domaga się dalszych ustępstw.

Jak słyhać, ostatni projekt, odrzucony przez Curtiusa, opracowany został przez sprawozdawcę p. Yoshisawa w porozumieniu z Briandem i Hendersonem. Po odrzuceniu tego projektu przez Curtiusa, oświadczył Yoshisawa, że uważa za celowe urządzenie nara-

dy, w której wezmą udział on sam, Curtius, Briand i Henderson.

Narada ta istotnie odbyła się dziś przedpołudniem. Wyniki jej w szczegółach nie są dotąd znane. Po ukończeniu rozmowy, która trwała więcej niż godzinę, podano jednak do wiadomości, że spotkanie dało wyniki i że obecnie zejdą się rzeczoznawcy prawnicy Japonii, Niemiec, Francji i Anglii, by zredagować nowy projekt. Przedstawiciel Polski min. Zaleski nie został zaproszony ani na wspomnianą naradę ministrów spraw zagr. ani na konferencję rzeczoznawców.

Przewiduje się, że rzeczoznawcy przedłożą swe sformułowanie dziś popołudniu o godz. 3-iej nowej naradzie czterech wspomnianych ministrów. O ile sformułowanie to zostanie przez nich przyjęte, to projekt zostanie przedłożony min. Zaleskiemu celem zaakceptowania go.

W tym wypadku dziś o godz. 4 po poł. cała sprawa dostanie się do ostatecznego załatwienia na publiczne posiedzenie Rady Ligi Nar.

Przyszła konferencja rozbrojeniowa odbędzie się w lutym 1932 r.

w Genewie — Przewodniczącego wybierze Rada Ligi Narodów w maju b. r.

Genewa, 23. 1. (Tel. wł.) Rada Ligi Narodów na swem posiedzeniu popołudniowym wyznaczyła datę rozpoczęcia konferencji rozbrojeniowej na dzień 2 lutego 1932. Genewę wyznaczono jako miejsce obradowania konferencji. Dalej uchwaliła Rada mianowanie przewodniczącego konferencji rozbrojeniowej przez Radę, a nie wybór przez samą konferencję. Wobec trudności, jakie napotkano, nie miano wano przewodniczącego, pozostawiając tę sprawę do sesji majowej Rady Ligi. Przygotowaniami konferencji ma się zająć sekretarjat generalny, oraz sprawozdawca rozbrojeniowy Rady Ligi.

Konferencja rozbrojeniowa rozpocznie się 2 lutego bezpośrednio po

ukończeniu przyszłorocznej sesji styczniowej Rady, która zbiera się 25 stycznia.

Rozeszła się tu pogłoska, że stanowisko przewodniczącego przyszłej konferencji rozbrojeniowej pragną obsadzić Stany Zjednoczone. Ze strony amerykańskiej tej wiadomości kategorycznie zaprzeczają.

Wyznaczenie Genewy jako miejsca obrad konferencji nastąpiło z pewnym zastrzeżeniem. Władze miasta mają zapewnić kwatery dla uczestników konferencji, oraz sale obrad dla licznych komisji.

Polityczne przygotowanie konferencji nastąpi na zwykłej drodze dyplomatycznej.

Krwawa tragedia przed wojskowym sądem okręgowym

Warszawa, 24. 1. (Tel. wł.) W Sądzie Okręgowym Wojskowym w Warszawie toczyła się rozprawa przeciwko kapitanowi Kazimierzowi Sopoćce z Wilna, który swego czasu otrzymał wyrok, skazujący za niewłaściwe zachowanie się wobec żony kolegi, Stanisławy Męcikowej. Wojskowy Sąd Najwyższy z powodu pewnych nieformalności zniósł ten wyrok i zarządził nową rozprawę, delegując Sąd warszawski do jej przeprowadzenia. Rozprawa skończyła się uniewinnie-

niem Sopoćki. Wtedy rozległ się na sali strzał. Oto p. Męcikowa, 26-letnia kobieta, popełniła samobójstwo. Porucznik Męcik dobyte błyskawicznie rewolweru, mierząc w Sopoćkę, a gdy mu rewolwer odebrano, dobył szabli i chciał się na niego rzucić. Zrozpaczonego oficera unieszkodliwiono i wyprowadzono z sali. Męcikę aresztowano ale go zaraz zwolniono, a Męcikową odwieziono do szpitala, gdzie ma być poddana operacji. (w)

że umowy likwidacyjnej z Niemcami. Za ratyfikacją przemawiał i tym razem poseł Jeszke. Gdy chodziło w okresie wyborczym o pozyskanie części opinii publicznej i wydobycie od niej mandatów poselskich, panowie z B. B. ślubowali solennie zwalczać tę ratyfikację, dziś, gdy mandaty mają w kieszeni, tak samo solennie zaklinają się, że ratyfikacji trzeba dokonać. Bez zachyśnięcia się. Dla

odwrócenia uwagi od złamania uroczystej obietnicy poseł Jeszke wniósł platoniczną, rządu nie zobowiązującą rezolucję o 25 milionach na odniemczenie województw zachodnich, ale przewodniczący komisji z Iona tegoż samego B. B. rezolucji tej nie dał nawet pod głosowanie.

Trzy te sprawy aż nadto uwypuklają — ich oblicze.

Inwigilacja... nabożeństw

Czytamy w katowickiej „Polonii” (nr. 2263):

W bieżącym tygodniu zwierzchnie władze policji województwa śląskiego zwróciły się m. in. w Katowicach do komisarjatów policji, w których obrebie znajdują się siedziby parafii katolickich, z nagłym zapytaniem w sprawie nabożeństw, które odprawiane zostały na intencję uwiecznionego senatora Wojciecha Korfanego.

Domagano się od poszczególnych komisarjatów stwierdzenia m. in.:

ile nabożeństw odprawiono w danym kościele,

kto je zamówił,

kto odprawił msze św. i który z księży wygłosił kazanie (treść kazania),

ilu wiernych brało udział w tych nabożeństwach,

czy były pochody po nabożeństwach, czy w nabożeństwach brali udział urzędnicy państwowi i jacy itp..

odpowiedzi na te i inne pytania inwigilujące władze domagały się w tempie przynaglonem. Nie ulega kwestji, że taka sama inwigilacja w tej sprawie przeprowadzono również i na prowincji.

Pytamy się wobec tego:

Komu potrzebne są wymagane od podwładnych organów policyjnych dane, wzgl. informacje?

Jaki cel jest tej inwigilacji?

Chyba jasne jest — jak na dłoni, — że cała ta akcja policyjna zwrócona jest przeciw tym duchownym Kościoła Katolickiego, którzy wspólnie z ludem stali modły do Boga o szczęśliwy powrót jego wodza z kaźni więziennej!

Zapytujemy się więc wyraźnie: Komu i na co to potrzebne? Kto tu ma paść ofiarą tej przynaglonej akcji policyjnej?

Co na to p. min. Sławoj - Składkowski?

Rysy na flankach

Piszą nam z Warszawy:

Zaczyna zarysowywać się zwarty dotąd i karny zespół rządowy. Dzieje się to co prawda tylko na flankach. W B. B. S. jesteśmy w przededniu rozłamu. Walka pomiędzy Moraczewskim i p. Jaworowskim wrocie zacięta. P. Jaworowski ma do dyspozycji partję polityczną, a p. Moraczewski związki zawodowe, które chce upaństwowić. Jedynym neutralnym terenem jest jeszcze ich organ „Prześwit”, który zamieszcza głosy i komunikaty jednej i drugiej strony.

Ale już organ związków zawodowych, prowadzony przez p. Pączka i p. Wojtkę-Malinowskiego atakuje p. Jaworowskiego za „demagogię” i „wprowadzenie polityki do prac zawodow.”. Na 13 lutego obie grupy ściągają swe hufce, aby się zmierzyć. Tylko, że p. Jaworowski jest ogolony z piędzdy, a nad jedyną jego redutą t. j. radą miejską w Warszawie wisi miecz „damoklesa w postaci komisarza rządowego, a p. Moraczewski dysponuje gotówką i większą siłą.

P. Jaworowski chciałby zezować w kierunku P. P. S., którą rozbił, a dawni jego przyjaciele dalecy są od jakiegokolwiek z nim współpracy.

Tak to zaczyna się zmierzch marzeń dalekich. Tak nastaje początek rozkładu w B. B. S.

Poniedziałkowe posiedzenie Senatu

Warszawa, 24. 1. (Tel. wł.) Na poniedziałkowym posiedzeniu Senatu będzie dokonany wybór 4 członków Trybunału Stanu i będą rozpatrywane ustawy zapalczone oraz wnioski Klubu Narodowego w sprawie Brześcia. (w)

Nowe postawienie sprawy Brześcia

Z komisji prawniczej Senatu

W piątek wieczorem odbyło się posiedzenie komisji prawniczej Senatu, która rozpatrywała wniosek Klubu Narodowego w sprawie brzeskiej. Referentem był sen. Poczetowski (BB), którego wywód odpowiadał ściśle referatowi pos. Paschalskiego w komisji sejmowej. Oparł on swoje wywody wy-

sen. Godlewski (Kl. Nar.)

Sprawozdanie referenta sprawiło zawód, bo referent poszedł tym samym szlakiem formalno - prawnym, jak i referent komisji sejmowej. Mówca sądził, że w Senacie sprawa będzie ujęta głębiej, że poczucie prawa, praworządności i godności człowieka są prawdą nie ulegającą wątpliwości. Analizując poszczególne artykuły, na które powoływali się referent i minister, dowodził słuszności wniosku Klubu Narodowego. Senator Godlewski podkreślił, że za temi opótkami prawnymi kryje się potworna prawda o Brześciu, prawda żywa, której żadna sztuczna argumentacja nie zakryje. Wkońcu dał odprawę tym, którzy dowodzą, że względy państwowe wymagają przejścia do porząd-

Senator Kopciński (P. P. S.) podkreślił, że Brześć podeptał człowieczeństwo. Czujemy się w Polsce, jak w koszarze. Brześć podzielał „wychowawczo” w czasie wyborów, gdzie te same metody naśladowano. Dzisiejszy system wytwarza nowy typ Polaka, typ Polaka brzeskiego w stylu

Sen. dr. M. Seyda (Kl. Nar.)

Mówca nie zamierza powtarzać argumentów już wytoczonych; pragnie natomiast przyrzeć się konsekwencjom stanowiska referenta, ministra sprawiedliwości i całego ich obozu.

Brześć — ideałem

Panowie żądacie, by w sprawie Brześcia milczał parlament, bo zabieranie przezeń głosu jest czynem rzekomo niekonstytucyjnym. Natomiast, wedle panów, Brześć był i jest zgodny z konstytucją! Jest nawet dla czołowych wazszych ludzi, jak dla p. Anusza, ideałem, jest — jak się on wyraził — szczytem rozumu stanu J. Piłsudskiego.

Panowie żądacie, by milczał parlament i milczało społeczeństwo, bo protesty i potępienia Brześcia podrywają autorytet państwa i władz państwowych, gdy przeżywamy ciężkie przesilenie gospodarcze itp. Ale, wedle panów, Brześć sam w sobie nie podcina autorytetu państwa i władz państwowych, ani u swoich, ani u obcych! Zapytajcie jednakowoż ministra Zaleskiego po powrocie z Genewy o skutki Brześcia zagranicą. Są w Polsce ludzie, którzy wyznają „moralność” tych, co głoszą — jedni w życiu prywatnym, drudzy w publicznym, — że nie zbrodnia jest przestępstwem, ale przestępstwem jest piętnowanie zbrodni.

Gdzie jest wymiar sprawiedliwości?

Żądacie panowie, by parlament milczał i milczało społeczeństwo, bo to utrudnia wymiar sprawiedliwości. Ale ja się pytam, jak wygląda w tym wymiarze sprawiedliwości. W jakim znajduje się stadium postępowanie sądowe? Co zdołano już stwierdzić? Proszę p. ministra o jasną i ścisłą odpowiedź, bo do tej pory nikomu nic nie wiadomo o wymiarze sprawiedliwości.

O świadectwo pod przysięgą

Panowie wyrażacie zdziwienie, że ci co cierpieli w Brześciu, nie stawiają wniosku do prokuratury. Po pierwsze: jest obowiązkiem prokuratury wkroczyć w takiej sprawie z własnej inicjatywą; powtóre: panowie i pan także, p. ministrze, wiecie bardzo dobrze, dlaczego ci, co byli katowani w Brześciu, chcą być nie wnioskodawcami, przeciwno którym możnaby sprawę obrócić, lecz świadkami, którzy będą mogli zeznać w sposób nieskrępowany pod przysięgą.

W Brześciu zrobiono wszystko, żeby utrudnić, a nawet uniemożliwić prowadzenie w przyszłości normalnego śledztwa sądowego. Zrobiono wszystko po mistrzowski, bo wszystko można panów obozowi zarzucić, tylko nie brak doskonałości w operowaniu metodami brzeskimi.

Żądamy procesu przeciwko „Kurjerowi Poznańskiemu”

Nie sądzę, żebym panów skrzywdził przypuszczeniem, że „bohaterom” Brześcia sprawa nie będzie wytoczona. Ja-

łącznie na formalno - prawnej stronie, jakoby wniosek Klubu Narodowego sprzeciwiał się konstytucji.

Po referencji minister sprawiedliwości p. Michałowski złożył oświadczenie analogiczne do deklaracji swej w komisji prawniczej Senatu.

W dyskusji zabrał pierwszy głos

ku dziennego. Sprawa brzeska jest zaniem nie tylko poczucia prawa, ale wszelkich zasad etyki i moralności. Mylnie czynią ci, którzy starają się osłonić sprawę brzeską względami państwowymi! Takie postawienie sprawy przynosi największą szkodę państwowości polskiej, bo zainteresowane są wszystkie jej organa. Z przerażeniem patrzam na Brześć wszyscy ci, dla których państwowość polska była marzeniem i którzy cierpieli i ginęli dla tej idei. Metody brzeskie były metodami nie polskimi, zaczerpniętymi ze wschodu, wrogimi kulturze chrześcijańskiej, na której wychował się naród i które stanowią właściwe jego oblicze.

Kostka - Biernackiego

Nawet niektórzy panowie z B. B. chodzą zamyśleni, ale nie mają odwagi postąpić wedle swego przekonania, bo są związani tajemnicą i nakazem Dotrzymywanie takich zobowiązań tajemniczych jest przestępstwem albo zbrodnią.

Sen. dr. M. Seyda (Kl. Nar.)

ko realista polityczny stać na gruncie tej rzeczywistości, nawet więcej: spróbujcie... iść panom na rękę.

Zwracam p. ministrowi uwagę, że pismo, którego jestem redaktorem, „Kurjer Poznański”, piętnowało Brześć dziesiątki razy jako zbrodnię, hańbę i nikczemność. Jeżeli to piętnowanie było oparte na nieprawdzie, to czemu o meritum sprawy Brześcia nigdy nie skonfiskowano „Kurjera Poznańskiego” i nie wytoczono mu żadnego procesu? Zwracam się do p. ministra z usilną, stanowczą prośbą, by spowodował wytoczenie pismu mojemu w merytorycznej sprawie Brześcia procesu, a może także p. minister sam zaskarży je o obrażę! Będzie to najlepsza sposobność do przesłuchania świadków brzeskich pod przysięgą i do stwierdzenia prawdy, czy Brześć był hańbą, czy nie. Sądzę, że minister sprawiedliwości mojej oferty nie odrzuci. Proszę go o to publicznie, głośno, z całym naciskiem.

Brześć ogniem w systemie — Brześć a wybory

Jeżeli temu wezwaniu nie uczynicie zadość, nic nie zdoła zdławić sumienia i instynktu samozachowawczego narodu, bo zdaje on sobie sprawę, że Brześć nie jest wybrkiem odosobnionym, lecz ogniem w systemie, jak to powiedział tenże sam p. Anusz. Moim zdaniem np. system wyborczy był w skutkach dla państwa jeszcze gorszy od Brześcia

Jak zachowały się w wyborach władze policyjne? Jaki dawały obraz dzisiejszej państwowości polskiej? Nie mogąc w tej chwili mówić o tych sprawach szczegółowo, dam tylko jeden przykład: W moich oczach, na samych kresach zachodnich, gdzie ludność polska chce polską państwowość idealizować, w takim Lesznie, mężczyźni w sile wieku plakali na widok tego, jak władza państwowa, policja przemocą trzykrotnie torowała drogę bojówce „sanacyjnej”, najpierw do ogrodu, potem do przedsiönka, a ostatecznie na salę, gdzie się za zaproszeniami zgromadzili byli zwolennicy listy narodowej, by przy pierwszym okrzyku bojówki zgromadzenie nawet jeszcze przed jego rozpoczęciem rozwiązać... w obawie o niebezpieczeństwo publiczne. Tak wyglądała w wyborach wasza troska o autorytet państwa i władz państwowych.

Szkola...

System dzisiejszy jest szkołą bolszewizmu. Biada i nam i wam, jeżeli głos zabierze dół społeczeństwa, ulica, wychowana na takim systemie! Nie wolno, jedynie dlatego, żeby się utrzymać przy władzy, pchać narodu i państwa w przepaść w myśl zasady: „après moi le déluge” (po mnie potop).

Uczciwy obywatel państwa ma obowiązek liczyć się z następstwami swoich czynów dla państwa, ma obowiązek patrzeć w przyszłość. My cenimy siłę fizyczną, ale tylko wówczas, gdy jest oparta na sile moralnej i niesie zbawienie narodowi i państwu.

Sen. Woźnicki (Kl. Chł.) nawiązał do słów przedmowy, stwierdził, że w Katowicach wytoczono wprawdzie proces „Gazecie Robotniczej” o Brześć, ale zrezygnowano tam następnie ze słuchania świadków, a redaktora uwolniono. Jest tragedią dzisiejszego pokolenia, że w Polsce o której tak marzyło, i którą tak idealizowało, stworzono każdą dla swych własnych synów. Możecie panowie wytoczyć proces nie tylko redakcji, ale i nam, członkom parlamentu, a chętnie stawimy się do dyspozycji celem stwierdzenia prawdy.

Sen Roman (BB.) w długim, la-wirującym wywodzie, bronił stanowiska referenta.

Sen. Makuch (Ukr.) wyraził swoją „Schadenfreude”, że Polacy doznali teraz Brześcia, podczas kiedy, jego zdaniem, Ukraińcy doznają prześladowań od 10 lat.

Referent, sen. Poczetowski (BB.), podtrzymał, mimo wszystko, swoje stanowisko w przemówieniu wykrę-

Rwa kulszowa (Ischias)

Cierpienie nerwów uleczy domowa kuracja gotowym Piszcząnskimi okładem mullowym „Gamma”. Sprzedaż we wszystkich aptekach i drogeriach. Informacje: Biuro Piszczany, Poznań, Maształarska 7, telefon 18-95. Tw 891

nem, które ustawicznie spotykało się z protestami przedstawicieli stronnictw opozycyjnych.

Minister sprawiedliwości, p. Michałowski, głosu nie zabrał, nie odpowiadając także ani jednym słowem na konkretne i mocne postawienie sprawy przez sen. Seydę i na oświadczenia sen. Woźnickiego.

W głosowaniu wniosek referenta o odrzucenie wniosku Klubu Narodowego przyjęto głosami B. B. przeciwko 5 głosom opozycji.

Budżet lasów państwowych

Tegoroczne obrady nad budżetem odbywają się w tak rekordowym tempie, że ani Sejm nie jest w stanie zorientować się należycie w gospodarce rządu, ani prasa nie może spełnić swej roli sprawozdawczej. Obliczono, że komisja budżetowa uchwała po pół miliona na minutę, które to obliczenie jest jeszcze za skromne, ponieważ większość wziętego pod uwagę czasu stanowią przemówienia referentów i ministrów. W ten sposób wartość prac budżetowych Sejmu — problematyczna od samego początku z powodu stosunku większości do rządu — redukuje się do zupełnego zera. Wiedzieli, co robią, ci, którzy najpierw kazali Sejmowi świętować przez trzy tygodnie zgórą, a obecnie „biczują” budżet gorączkowo: byle prędzej. Wiedzieli, bo w prędkości ukryje się niejedno, co powinno być ujawnione, a czem niektórzy szefowie administracji państwowej nie mają powodu się chwalić.

Jednym z takich drażliwych tematów jest gospodarka w lasach państwowych. Na sobotnim posiedzeniu w ciągu kilku godzin załatwiono się nie tylko z całokształtem zagadnienia rolnictwa, tego podstawowego problemu naszej gospodarki narodowej, szczególnie ważnego i trudnego w obecnych czasach, — ale uchwalono równocześnie plan finansowo - gospodarczy lasów państwowych, który ze względu na swą rozległość, sytuację rynkową i ulegając silnej krytyce sfer fachowych kierunek wymagał sam dla siebie kilku dni szczegółowego badania i dyskusji.

Lasy państwowe stanowią w budżecie przedsiębiorstw największą pozycję wpłaty do skarbu. Z ogólnej sumy 127 milionów dochodu z przedsiębiorstw przypada na lasy 65 milionów, czyli przeszło 50 procent. W zamknięciach rachunkowych stosunek ten przedstawia się zazwyczaj jeszcze wyżej, albowiem lasy mimo — jak później zobaczymy — nieogrodzonej gospodarki wpłacają prelimitowane sumy, gdy inne przedsiębiorstwa, szczególnie koleje, nie osiągną spodziewanego zysku.

Rok gospodarczy lasów państwowych nie pokrywa się z rokiem budżetowym, gdyż trwa od 1 października do 30 września. A zatem wymieniona suma dochodu, 65 milionów, składa się z połowy dochodu okresu od 1. 10 1930 do 30. 9. 1931 w sumie 37,5 milionów i sumy 27,5 milionów jako części zysku za okres od 1. 10. 1931 do 30. 9. 1932, który to zysk jest prelimitowany okrago na 50 milionów. W obecnym budżecie ma Sejm uchwalić plan finansowy gospodarki lasów za ten drugi okres, ponieważ pierwszy został już zatwierdzony w poprzednim roku.

Nasze lasy państwowe obejmują obszar około 3 milionów hektarów, w tem przeszło 2 i pół miliona ha powierzchni leśnej. Wartość tego olbrzymiego majątku, według szacunku z dnia 1. 10. 1927, wynosi 2.682 milionów zł, co stanowi 16,4 proc. całego majątku skarbowego, oszacowanego na 10.375 milionów zł. Według w mowie będącego planu finansowo - gospodarczego ma się wyprodukować: 3.774.391 m. sześc. drzewa użytkowego, 3.186.715 m. sześc. drzewa opałowego i 874.125 m. sześc. drobnicy.

Dochód brutto lasów państwowych prelimitowany jest na 206 milionów, w tem za drzewo 156 milionów, z użytków ubocznych 6 milionów, z zakładów przemysłowych 35 milionów, z urządzeń transportowych 2,5 milj., z rybołówstwa 1,3 milj.

Koszty eksploatacji wynosi 70 miljo-

nów, pozostaje zatem jako dochód netto 136 milionów, z czego na administrację i inwestycje przeznaczają się 86 milionów, a pozostałe 50 milionów, jako czysty zysk, ma otrzymać skarb państwa. Jak widzimy, wpłata do skarbu stanowi niespełna 2 proc. kapitału zakładowego, co nabiera właściwej oceny dopiero wtedy, gdy uwzględnimy, że lasy nie placą żadnych podatków.

Porównanie powyższego planu finansowo - gospodarczego z zamknięciami za rok 1928/9 nasuwa bardzo poważne uwagi krytyczne. Wpływy obecne są o 26 milionów mniejsze, niż w r. 1928/9. To jest zrozumiałe ze względu na koniunkturę na rynku drzewnym. Ale już o wiele mniej zrozumiałym jest fakt, że równocześnie rozchody są o 20 milionów większe. Mamy tu typowy przykład niewspółmierności gospodarstwa państwowego z gospodarstwem prywatnym. To ostatecznie dostosowuje, bo musi, rozchody do dochodów, gdy pierwsza, opierając się o skarb państwa, postępuje często odwrotnie.

W roku gorszej koniunktury i gorszych dochodów lasy państwowe prelimitują na administrację o 7,4 milj., a na inwestycje o 8,7 milionów więcej, niż wtedy, kiedy koniunktura była lepsza. Skutkiem tego zmniejsza się oczywiście czysty zysk, a tem samem ciężar całego budżetu państwowego przesuwają się ku... podatkom.

Nie jest to rezultat przypadkowy, ale wynik systemu, za który odpowiedzialny jest w całości dyktator lasowy p. Adam Lorel, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli etatystów „sanacyjnych”, czyli t. zw. pierwszej brzygady gospodarczej. System p. Lorela zmierza do upaństwowienia całej produkcji leśnej w Polsce, a to zarówno wyrobu i przeróbki drzewa, jak i handlu niem. Dla wprowadzenia w życie tego systemu rozbudowuje się administrację (218 nowych urzędników w obecnym budżecie) i robi się olbrzymie wkłady w inwestycje, na które w nadchodzącym, ciężkim roku prelimituje się 20,5 milionów.

A Najwyższa Izba Kontroli od kilku lat zwraca uwagę na nadmierne wyreby i niedostateczną akcję odnowienia lasów. Bezszykownie, — bo p. Lorel ma mocne oparcie w czynnikach decydujących. M. K.

Jedna z największych krajowych fabryk margaryny poszukuje

PRZEDSTAWICIELA

na woj. Poznańskie i Pomorskie. Poważni reflektanci zechcą składać oferty subskrypcji „WPR. 156” do Tow. Rekl. Międz. g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124. Tw 897

Uwalniający wyrok

Chojnice, 22. 1. (Tel. wł.) Dnia 21 b. m. toczyła się przed wydziałem apelacyjnym Sądu Okręgowego w Chojnicach rozprawa odwoławcza przeciw posłowi na Sejm p. Mazurowi. Rozprawie przewodniczył prezes Sądu Okręgowego dr. Drodzowski, oskarżał prokurator Mantel.

Po rozpatrzeniu sprawy, sąd wydał wyrok, zatwierdzający uwolnienie posła Mazura od winy i kary.

W danej sprawie chodziło o rzekomą zniewagę p. Piłsudskiego przez posła p. Mazura na wiecu w Brusach.

Bojówkarz „sanacyjny” skazany na 2 miesiące więzienia

Epilog krwawego napadu na p. Maćkowiaka w Śremie

Śrem, 23 stycznia.
W dniu 22 bm. przed tutejszym sądem powiatowym znalazła swój epilog sprawa o krwawy napad „strzelca” Franciszka Kleczewskiego na p. Maćkowiaka. W okresie przedwyborczym wspomniany Kleczewski, liczący lat 18, członek Związku Strzeleckiego, zajęty był w sekretarjacie B. B. w Śremie. Pewnego razu w nocy rozlepił on plakaty „sanacyjne”, nalepiając je między innymi na oknach p. Ciesiółki. P. Ciesiółka, oburzony tem zanieczyszczeniem jego mieszkania, zerwał te nalepki. Wówczas rozwydrzony bojówkarz „sanacyj-

ny” zaczął mu się odgrażać. W obronie p. Ciesiółki wystąpił p. Maćkowiak. Wówczas Kleczewski rzucił się na niego i nożem rozciął mu usta aż do ucha.

Fotografję zmasakrowanej ofiary bandytyzmu „sanacyjnego” podaliśmy swego czasu w „Kurjerze Poznańskim”.

Z powodu niezgodnych co do pewnych szczegółów zeznań p. Ciesiółki z zeznaniami posterunkowego Gulczewskiego, oskarżonego skazano za uraz cielesny tylko na 2 miesiące więzienia.

Przewodniczył rozprawie sędzia Sądu Okręgowego z Poznania dr. Cyprian

„Manifest europejski”

uchwalony pod naciskiem finansjery londyńskiej i nowojorskiej

Genewa, 24. 1. (Tel. wł.) Swego rodzaju sensację stanowiło w Genewie zakończenie obrad konferencji europejskiej, która po 6 dniach dobiegła do końca. Na ostatnim posiedzeniu przyjęto jednocześnie rezolucję, która opatrzona została podpisami Brianda, Hendersona, Curtiusa i Grandiego. Rezolucję tę Briand nazwał „manifestem europejskim”. Manifest ten ma brzmienie następujące:

„W ostatnich dniach badaliśmy i rozważaliśmy między sobą problemy, które stoją przed naszymi rządami i uznaliśmy za jedną z przeszkód do odbudowy gospodarczej brak zaufania w przyszłość, który wywołany jest troską o położenie polityczne. Troska ta potęgowana jest jeszcze przez pewne pogłoski, które szerzone są przez nieodpowiedzialne koła na temat możliwości wojny międzynarodowej.

„Przyznajemy, że obecnie istnieją w Europie trudności polityczne, i że zwiększają się one jeszcze przez brak stałości i niezadowolenie gospodarcze, które wypływają z ogólnego kryzysu.

„Dla polepszenia położenia nie możemy uczynić nic lepszego, jak nie dopuścić do dalszych wątpliwości co do solidności pokoju w Europie. W naszym charakterze jako ministrowie spraw zagranicznych albo jako odpowiedzialni przedstawiciele państw europejskich, przykładamy wagę do tego, by proklamować, iż więcej mocno niż

kiedykolwiek jesteśmy zdecydowani posługiwać się organami Ligi Narodów, by w przyszłości wykluczyć wszelki apel do gwałtu.”

Rezolucja powyższa, jak widać z jej tekstu, dąży do tego, by odprężyć nastroj niepewności i zdenerwowania, jaki panuje w Europie z powodu pogłosek o możliwości wojny. Po jej uchwaleniu szwajcarski radca związkowy Motta oświadczył wśród ogólnego aplauzu, że już samo uchwalenie takiej rezolucji dowodzi, że konferencja europejska nie była daremną.

Prasa paryska daje na temat rezolucji ciekawe komentarze.

Pertinax w „Echo de Paris” pisze, że inicjatywa do uchwalenia takiej rezolucji wyszła od angielskiego ministra spraw zagranicznych Hendersona, który skłoniony został do tego kroku przez bankierów londyńskich i nowojorskich, obawiających się, że pesymistyczna ocena międzynarodowej sytuacji politycznej wpłynie ujemnie na giełdy i zaostrzy jeszcze bardziej światowy kryzys gospodarczy.

W „Petit de Journal” Marcel Ray pisze również, że inicjatywa do rezolucji wyszła od Hendersona. Początkowo podniesiono przeciwko niej różne zarzuty, tak że we wtorek wieczorem zdawało się, iż wogóle nie dojdzie do jej uchwalenia. Ostatecznie jednak Briand przekonał Grandiego, później zaś z wielkim trudem i Curtiusa.

O honor armji

Oświadczenie pos. Czwartego w odpowiedzi gen. Konarzewskiemu

Podczas wczorajszych obrad komisji budżetowej Sejmu pos. Czwartego złożył w odpowiedzi gen. Konarzewskiemu następujące oświadczenie imieniem Klubu Narodowego:

„Z powodu wystąpienia p. gen. Konarzewskiego muszę stwierdzić: uważamy siebie jak i organ stronnictwa za powołane organy do wypowiedzania swego zdania o wszystkich sprawach dotyczących naszego państwa, a więc również i armji.

„Każdy ma prawo wypowiedzieć swoje zdanie i osobiste i jako kierownik armji, ale nikt nie ma prawa nazywać wystąpień innych niepowołanymi, niedozwolonymi i tem samym zmniejszać wartość i znaczenie swego stanowiska, jeśli na takowe odpowiada.

„Rozkaz p. generała, wydrukowa-

ny w „Gazecie Warszawskiej” nie mógł być „tajny”, bo jakżeż zasłonić tajemnicą rozkaz, na który oficerowie w sprawach honorowych mogliby się powoływać. Również nie mogła i nigdy nie powinna być tajna opinja władz wojskowych w tej sprawie. Z chwilą, gdy nie była tajna, ze względu na swą treść i swój cel, to mogła być ogłoszona i komentowana.

„Zdrowe społeczeństwa i zdrowe armje nigdy się nie boją karać lub odsłaniać zła. Albo zarzut jest bezpodstawny, albo tem prędzej zło może być usunięte.

Uważając armję za krew z krwi i kość z kości naszego narodu i będąc do niej całym sercem przywiązani, tylko tę drogę uważamy za właściwą i godną, aby armji i jej sile pod każdym względem służyć.

nie kolejowej pod Gdynią kolejarz Francuszek Łabuda. W ten sposób liczba zabitych wzrosła do 5 osób. Co do pozostałych ciężko rannych jest obecnie uzasadniona nadzieja utrzymania ich wszystkich przy życiu. S. B.

Burzliwe obrady senatu gdańskiego.

Gdańsk, 24. 1. (Tel. wł.) Obrady wczorajszego posiedzenia senatu gdańskiego trwały do godziny 2 w nocy i obfitowały w szereg burzliwych scen, podczas których posłanka komunistyczna Totzka została wykluczona na 8 posiedzeń. Ponieważ jednak Totzka dobrowolnie nie opuściła sali, prezydent Gehl oświadczył, że nie chcąc względem kobiet zastosowywać siły fizycznej, uważa ją pomimo, że pozostaje na sali, za nieobecną.

I bryndze polską także

Urzędowa Polska Agencja Telegraficzna doniosła pod datą 22 b. m., że dnia tego o godz. 9 rano przybył p. Prezydent Rzplitej wraz z małżonką oraz córką i synem, radcą Michałem Mościckim, specjalnym pociągiem do Wisły, na Śląsku Cieszyńskim.

M. in. powitał gościa wójt gminy Wisła, wręczając p. Prezydentowi Rzplitej na tacy chleb, sól i bryndzę.

Po tem powitaniu p. Prezydent udał się do swego zameczku myśliwskiego, świeżo odnowionego gruntownie kosztem województwa śląskiego.

Katastrofa kolejowa w Gdyni pochłonięła 5 ofiar

Gdynia, 24. 1. (Tel. wł.) Wczoraj zmarł z odniesionych ran w katastro-

Posiedzenie Klubu Narodowego

Warszawa, 24. 1. (Tel. wł.) Posiedzenie Klubu Narodowego zostało wyznaczane na poniedziałek godz. 3 popołudniu. (w)

Sensacyjna rozprawa sądowa

Epilog sprawy inż. Bogdanowa.

Dzisiaj w sądzie okręgowym przed IV izbą karną rozpoczęła się sensacyjna rozprawa, dotycząca głośnej afery inż. Bogdanowa, który, jak wiadomo, popełnił samobójstwo na cmentarzu garnizonowym. Jako oskarżeni stanęli Stanisław Nowak, urzędnik sądu powiatowego, i Janina Ładecka, zatrudniona w swoim czasie jako stenotypistka w biurze wojskowym. Wymienieni współdziałali z Bogdanowem.

Rozprawie przewodniczył sędzia dr. Japa, oskarża prokurator Galiński. Obrony podjęli się adwokaci dr. Fersten i p. Bilski. Rozprawa budzi wielkie zainteresowanie; przysłuchuje się jej też prezes sądu p. Wyrzykowski. Przesłuchano dotąd oskarżonych i jako świadków adw. Z. Nowosielskiego, adw. Zahradnika, sędziego Gawlasa, komisarza Żbikowskiego, Adele Szagurską itd. Sprawa, jak zeznał komisarz Żbikowski, jest tylko fragmentem wielkiej afery, która szerokie zatoczy kręgi. Przypominamy, że chodzi tu o zaginięcie 47 akt sądowych i malwersację wielkich sum.

Rozprawa trwa. (z)

Sejmik Wojewódzki

IX sesja Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego zwołana została na środę, dnia 28 stycznia b. r. godzinę 11-tą.

Obrady Sejmiku odbędą się w sali sejmikowej Starostwa Krajowego i potrwają przypuszczalnie 2 — 3 dni.

Porządek obrad przewiduje między innymi: Komunikat o zmianie składu Sejmiku; sprawozdanie z administracji państwowej; wybór 4 członków i 4 zastępców do dyrekcji Wojewódzkiego Banku Pożyczkowego.

Urzędowa ceduła

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 24. 1. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 694,5 gr. (118,2 f. w. h.); b) pszenicy 744 gr. (126,4 f. w. h.); c) jęczmienia przemiałowego 667 gr. (113,1 f. w. h.); d) owsa 568,5 gr. (78,1 f. w. h.).

Ceny transakcyjne

Żyto 30 tonn par. Poznań 18,25
Żyto 225 tonn par. Poznań 18,20
Żyto 30 tonn par. Poznań 17,60
Żyto 15 tonn par. Poznań 17,25

Uspობienie słabe.

„Ceny orientacyjne”

parytet Poznań

Pszenica 21,75—21,00
Uspობienie słabe.
Jęczmień przemiałowy 21,00—19,50
Uspობienie słabe.
Jęczmień browarowy 27,00—25,00
Uspობienie spokojne.
Owies 20,75—19,50
Uspობienie słabe.
Mąka żytnia wł. work. 65% 29,50
Uspობienie słabe.
Mąka pszen. 65% wł. work. 41,50—38,50
Uspობienie słabe.
Otręby żytnie 13,50—12,50
Otręby pszenne 13,50—12,50
Otręby pszenne (grube) 15,50—14,50
Rzepak 43,00—41,00
Groch Victoria 32,00—27,00

Ogólne usposobienie słabe.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 155 tonn, pszenicy 135 tonn, jęczmienia 135 tonn, owsa 30 tonn.

Kurs złotego. Dzisiaj rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,92 zł; w Gdańsku na Warszawę 8,915 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dzisiaj za 100 marek niem. w dewizach 211,65 do 211,95 zł, gotówką 211,25 zł, za 100 guldenów gd. w dewizach 172,08 zł do 173,06 zł, gotówką 173,46 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 24. 1. 1931 r.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był spokojny, obroty względnie małe po kursach niezmiennych.

Z papierów państwowych notowano 5 proc. pożyczki konwersyjnej po 45,50 w placeniu, zaś 4 proc. pożyczki inwestycyjnej oddawano po 90,—, mniejszą ilość 5 proc.

Kochające matki żądają tylko Emulsję tranową „Erbe”, która stanowi skuteczny środek leczniczy i odżywczy u dzieci przy krzywicy, słabości i rozmiękaniu kości (osteomalacia), niezycie oskrzeli, krztlicy płuc i wogóle w tych wypadkach, gdy dla organizmu wskazanem jest pełnowartościowy środek odżywczy. Emulsja tranowa „Erbe” jest również preparatem wybitnie wzmacniającym dla osób dorosłych i osłabionych wiekiem i rekonwalescentów. Do nabycia w aptekach i drogeriach. Pw 7482-49,86

prem. dolarowe handlowano bez notowania po 45,50 do 46,— w placeniu. Z papierów lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredyt. poszukiwano 8 proc. listy dolarowe (stare) po 90 proc. oraz 6 proc. listy żytnie po 16,—, natomiast 4 proc. listy zastawne konwert. handlowano po 37,50 do 37,25 w transakcjach.

Z akcji bankowych względnie przemysłowych handlowano mniejsze ilości bez kwalifikacji Banku Polskiego po 148,— w transakcjach oraz Romana Maya po 28,— w oddaniu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu).

5% Pożyczka konwersyjna 45½% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 90% P.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 37½—37¼% +

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 16.— P.
4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 90.— O.
Tendencja spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 24. 1. 1931 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8,91%, sp.: 8,93%, kup.: 8,89%.

Dewizy:

trans. sprzed. kup.

Holandja	359,04	359,93	358,13
Londyn	43,31½	43,42	43,21
Nowy Jork czek.	8,915	8,935	8,895
Nowy Jork kabel	8,924	8,944	8,904
Paryż	34,97	35,06	34,88
Praga	36,40½	26,47	26,34
Szwajcaria	172,60	173,08	172,17
Sztokholm	238,85	239,45	238,25
Włochy	46,71½	46,83	46,60
Berlin	212,05		

Tendencja przeważnie słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% pożycz. inwest.	92,00
5% pożycz. premj. dol.	46,00 48,50
3% pożycz. bud.	50,00
5% pożycz. konw.	48,00
10% pożycz. kol.	108,00

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	0,00—108,00
Bank Polski	152,50—153,50
Bank Zachodni	0,00—70,00
W. T. Węgla	33,00—34,00
Modrzejów	0,00—8,75
Haberbusch	0,00—101,00

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Komentarz.

Dla papierów państwowych i listów zastawnych tendencja niejednolita, dla akcji przeważnie mocniejsza. Z bankowych mocniejszy Bank Polski i Handlowy, utrzymany Zachodni. Węgiel mocniejszy, Modrzejów słabszy, ze spożywczych słabszy Haberbusch.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 24. 1. 1931 r.

Pszenica march. 75—76 kg.	261,50—268,50
Tendencja mocniejsza.	
Żyto march. 70—71 kg.	156,00—159,00
Tendencja stała.	
Żyto z okolic Warty 71—72 kg. cif Berlin sprz.	0,00—171,00
Tendencja stała.	
Jęczmień march. brow. od st. załadowania	199,00—213,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	188,00—197,00
Tendencja spokojna.	
Owies march od st. załad. 139,00—146,00	
Tendencja spokojna.	
Mąka pszena	29,75—36,75
Tendencja mocna.	
Mąka żytnia przemiał do 60%	23,75—26,60
Tendencja stała.	
Ospa pszena	10,75—11,00
Tendencja mocna.	
Ospa żytnia	9,50—10,00
Tendencja mocna.	
Groch drobny jadalny	22,00—24,00
Groch pastewny	19,00—21,00
Peluszka	21,00—23,00
Bób polny	17,00—18,00
Wyka	18,00—21,00
Lubin niebieski	13,00—15,00
Lubin żółty	19,00—22,00
Seradela nowa	50,00—56,00
Makuch rzepakowy	9,00—9,50
Makuch lniany	16,70—16,00
Wytłoki suche paryt. Berlin	6,10—6,40
Srót Soja	13,30—13,50

Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 24. 1. 1931 r.

Wyplaty na Warszawę	47,5—47,25
Noty wielkie	46,85—47,25

„Kryzys“

V. Najtrudniejsze zagadnienie

W dziesiętym położeniu świata naszej cywilizacji, najważniejszym bodaj momentem jest fakt, że organizacja państwa taka, jaką mamy, kosztuje za drogę, że narody, przy zmniejszającej się szybko ich zdolności do wytworzenia bogactw, już nie mogą jej utrzymać, że ofiary, które na nią składają, są już tak wielkie, iż zabijają ich wytwórczość.

Jedyny, logiczny wniosek, jaki ze stwierdzenia tego faktu wypływa — daleko idące obniżenie kosztów utrzymania państwa, redukcja maszyny państwowej, jej uproszczenie i, co za tem idzie, zmniejszenie ciężarów, obarczających społeczeństwo — stawia przed narodami dziś kwestję, domagającą się gwałtownie rozwiązania, ale do rozwiązania najtrudniejszą.

Gdyby jedyną przyczyną tego niestęchanego rozrostu maszyny państwowej były te potrzeby, o których mówiłem w poprzednim artykule i które stanowią widomą rację bytu mających je zaspakajając instytucji, trudność już byłaby wielką. Niełatwo jest bowiem ludzi namówić, czy zmusić do wyrzeczenia się tych wymagań od państwa, do których zaspakajania już przywykli. Ma się rozumieć, trudność ta będzie mniejsza tam, gdzie te instytucje są bardzo świeżego pochodzenia, gdzie nie wyrosły one pod naciskiem mocno w świadomości tkwiących potrzeb z dołu, ale raczej narzucone zostały z góry, przez polityków wzorujących się na innych państwach.

Jednakże trudność ta więcej niż podwaja się, gdy zważymy, że rozrost instytucji państwowych miał jeszcze inne źródło, mianowicie potrzebę dania chleba warstwie, którą w braku lepszego wyrazu, nazywamy inteligencją. Warstwa ta, która z piorunującą szybkością rosła w liczbę od pierwszej połowy zeszłego stulecia, z szybkością o wiele większą, niż tego wymagało życie społeczeństw, musiała walczyć o powiększenie ilości zajęć i sposobów utrzymania dla niej odpowiednich. Ten cel osiągała przez tworzenie coraz to nowych instytucji, które potrzebowały coraz większej liczby urzędników.

Już w drugiej połowie zeszłego stulecia zaczęto podnosić zagadnienie „nadprodukcji inteligencji“. Nie miało to wcale znaczyć, że jest za wiele rozumu na świecie. Znaczyło tylko, że szkoły wypuszczają za wielką liczbę ludzi, którzy nie umieją nie wyprodukować, ani pracę fizyczną, ani umysłową, niczem się przyczynić do zwiększenia bogactwa narodu, ludzi, mających stopę potrzeb, na której zaspokojenie nie są zdolni wytworzyć środków, i zdalnych do użycia tylko w biurach.

Przyczyny tej „nadprodukcji“ były bardzo proste.

Wiek XIX niósł wysoko sztandar oświaty. W jego ideologii oświata była nie tylko środkiem, dającym człowiekowi nowe siły, zwiększającym jego zdolności twórcze czy wytwórcze, ale sama w sobie celem. Zwłaszcza w społeczeństwach bardziej zacofanych gospodarczo i ciągnących się w ognie cywilizacji, zrobiono z oświaty rodzaj fetysza. Uważano i uważa się ciągle, że trzeba ją zdobywać nawet w takiej postaci, gdy zabija ona w człowieku zdolność do tworzenia czegoś w życiu — co przecie jest zjawiskiem wcale zwykłym.

W tych zwłaszcza, bardziej zacofanych społeczeństwach wytworzył się respekt dla oświaty, posunięty tak daleko, że o pozycji społecznej człowieka nie decydują rzeczy, które umie on zrobić, ale rzeczy, które wie, bez pytania nawet, czy je rozumie. Mały urzędnik, którego każdy inny może zastąpić, jest większą osobą od dobrego szewca, którego żaden partacz nie zastąpi. Stąd w powszechnym dążeniu do podniesienia się na wyższy poziom społeczny zdobycie oświaty, a raczej dyplomu na oświatę, stało się o wiele łatwiejszą prośbą prowadzącą do celu drogą, niż wysiłek samodzielnej myśli i energii w jakimkolwiek praktycznym zawodzie.

Wystarczyło to do zrozumienia, dla czego liczba t. zw. inteligencji w całej Europie, a zwłaszcza w krajach, niżej stojących gospodarczo i cywilizacyjnie rosła z taką szaloną szybkością od lat kilkudziesięciu, a dziś rośnie bez porównania szybciej, ile że ta wzbierająca fala niesie mnóstwo kształcących się i szukających zajęcia kobiet. Zwycięstwo demokracji w Europie

sprawiło, że zagadnienie „nadprodukcji inteligencji“ zeszło z porządku dziennego. Demokracja znalazła dla tej kwestji rozwiązanie. Zaczęła z taką szybkością rozszerzać maszynę państwową, tworzyć tyle nowych instytucji, potrzebujących urzędników i biorących ich bez wyboru, bez próby współzawodnicstwa, w której energię i zdolności biorą górę, że przybawające ciągle nowe zastępy inteligencji znajdowały zajęcie i sposób utrzymania.

Rosnące koszty ich utrzymania pokrywały warstwy, wytwarzające bogactwo narodu. Rosły podatki na głowę i rosły w liczbę głowy podatku, dopóki Europa posiadała wspólną, uprzywilejowaną pozycję w ustroju gospodarczym świata. W tym ustroju wszakże nastąpił przewrót i ta pozycja zaczęła się ostatnimi czasy likwidować. Dochody żywieli wytwarzających bogactwo narodów zaczęły spadać i liczba ich zaczęła się zmniejszać. Wynik tego jest taki, że ciężary, które mi państwo we wszystkich swymi instytucjami obciąża, są coraz większe w stosunku do ich dochodów, a liczba osób, żyjących z państwa, jest coraz większa w stosunku do liczby i zamożności tych, z których państwo żyje.

Państwo, chcąc żyć, wyciska podatki z coraz większą bezwzględnością, pomnaża swe dochody karami za zwłoki i kosztami egzekucji, ale wynik tej jego energii jest przede wszystkim ten, że przeciążone podatkami żywieli wytwórcze tracą swą zdolność wytwórczą i coraz mniej zdolne są państwu dawać. Tym sposobem maszyna państwowa sama już dziś niszczy źródło, z którego się utrzymuje.

Położenie pogarsza jeszcze okoliczność, że w miarę upadku dochodowości przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, część organizujących je żywieli z przemysłowców i kupców przekształca się na spekulantów i wydrwigroszów, szukających źródła dochodów w rujnowaniu kraju. Powstają przedsiębiorstwa, żerujące na państwie, bądź bezpośrednio czerpiące z funduszy państwowych, bądź przy pomocy państwa nakładające ciężary na ludność kraju.

Zbliża się tedy z ogromną szybkością moment załamania się dzisiejszego państwa, jego niewypłacalności. W niedalekim bodaj czasie dowiemy się, że to lub inne państwo nie wypłaciło

na pierwszego pensji swoim urzędnikom.

Wobec tego, że niema widoków na znaczną poprawę położenia gospodarczego Europy, że, przeciwnie, przy możliwości chwilowo lepszych koniunktur, zapowiada się nadal stopniowy jego upadek, jedynym wyjściem z położenia, w jakim państwo europejskie się znalazło, będzie radykalne zmniejszenie kosztów utrzymania maszyny państwowej, a więc jej uproszczenie i, co za tem idzie, zmniejszenie liczby ludzi żyjących z państwa. Narady mają tylko dwie drogi do wyboru: albo czekanie na katastrofę, która nastąpi nagle i za jednym zamachem wyrzuci na bruk liczne rzesze urzędników, stworzy głodny tłum bezrobotnej inteligencji i półinteligencji; albo przystąpienie do tej bolesnej operacji stopniowo, co pozwoli łatwiej, aczkolwiek wcale niełatwo ją znieść.

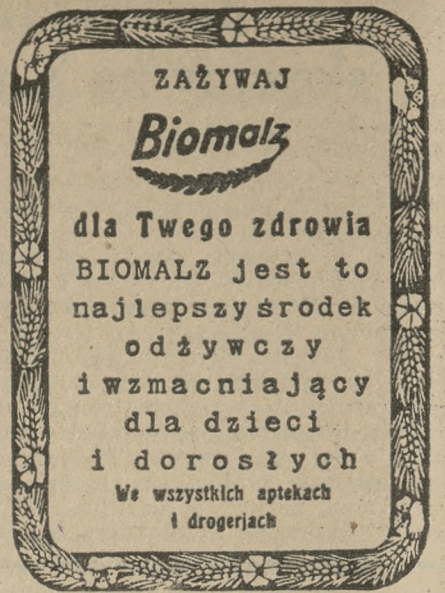
Jest wprawdzie kraj, który poradził sobie inaczej. Rosja wprowadziła u siebie t. zw. „dyktaturę proletariatu“, która polega na tem, że całe społeczeństwo zamieniono na proletariatus, nad którym ustanowiono dyktaturę inteligencji (i półinteligencji). Prowadzi ona konsekwentnie do tego, żeby jedynym organizatorem życia i pracy społeczeństwa i jedynym człowiekiem żyjącym na wyższą stopę był urzędnik państwowy.

Zdaje się, że system ten nie ma widoków na Zachodzie. Przeklęte — a przynajmniej przeklinane przez publicystów żydowskich u nas — prawo rzymskie zawleło wykształciło w jednostkach ludzkich samodzielności.

Europę czeka inna tragedia.

Dziś ma ona rosnać szybko miliony bezrobotnych, wyrzucane z nieczynnych fabryk. Z nimi tragedia naprawdę zaczęła się od chwili, kiedy państwa już nie będą miały za co ich żywić. Chwila ta zaś jest bodaj niedaleka. Inna tragedia czeka za drzwiami; zjawia się niezadługo bądź stopniowo, w mniejszych ilościach, bądź nagle, w wielkiej masie żywieli inteligentne i półinteligentne pozbawione zajęcia i chleba na skutek zlikwidowania szeregu instytucji, których zubożone społeczeństwa nie będą zdolne utrzymać.

Roman Dmowski.

Pw 8415 713

prędzej czy później dosięgnie ręka sprawiedliwości“.

Manifestacje akademickie w Warszawie

Donosiliśmy już pokrótce dzisiaj rano o wiecu akademickim w Warszawie w sprawie Brześcia. O wiecu tym „Gazeta Warszawska“ podaje następujące szczegóły:

Ideowa młodzież akademicka stosunek swój do Brześcia zaznacza nieustannie na wielu zebraniach i w wielu uchwałach. Młodzież akademicka w Warszawie oddawała chciała odbyć wiec, ale władze akademickie zabraniały odbycia wiecu w murach uczelni.

Nie mogąc urządzić wiecu w żadnej z sal uczelnianych, studenci postanowili go odbyć wczoraj na podwórzu uniwersyteckim. Mimo mrozu i wiatru zebrała się wczoraj. Na wiecu było obecnych przeszło 4.000 studentów. Przemówienia, potępiające metody stosowane wobec więźniów brzeskich, były przyjmowane przez zebranych głośniejszymi okrzykami: „hańba „sanacji“, precz z katami brzeskimi!“

Jak możemy tu stwierdzić na podstawie licznych relacji, młodzież z obozu brzeskiego, zorganizowana w t. zw. Legion Młodych, zachowała się podczas wiecu niezwykle prowokacyjnie. Grupa około 20 ludzi pod wodzą dwóch Jehanne - Wielopolskich w wieku poborowym, zaczęła wznosić prowokacyjne okrzyki, usiłowała śpiewać „pierwszą brygadę“, wygrażała laskami. Takie owacje nie mogły skończyć się dobrze: wyproszono tedy energicznie zwolenników pierwszej brygady z podwórza, przyczem jakiś awanturnik z tej grupy, usiłując przejść do rekocyznów, legł na śniegu od ciosu bokserkiego.

Po godz. 2-giej wiec był skończony. Studenci rozchodzili się pod hasłem spokojnego rozejścia się do domów. Rozchodzący się studenci zostali przed bramą oddział policji gotowy do akcji. Dowiedział się o tem rektor uniwersytetu: wyjechał autem przed uniwersytet, interwenjował, zapewniając, że młodzież chce spokojnie rozejść się do domów.

Ale ten spokojny nastrój młodzieży ideowej chciała wykorzystać grupka „sanacyjna“, wnosząc okrzyki przeciwne tym hasłom, pod jakimi odbył się wiec. Wywołało to okrzyki ze strony młodzieży ideowej. Te dwie manifestacje na ulicy wywołały ruchy policji: oddział w hełmach szturmowych zaczął rozpedzać młodzież i dla pewności, widząc, ostonił grupkę „sanacyjną“, która wzrastala, zasilana mętami ulicznymi i różnymi podejrzanymi osobnikami w otoczeniu policji pieszej, konnej, rowerowej, motocyklowej i samochodowej posuwała się naprzód, manifestując i wywołując kontrmanifestacje.

W pobliżu Filharmonji uchodząca przed policją jakaś grupa stłukła szyby w lokalu „Reklamy Polskiej“ (prasa czerwona).

Doszło też do zajść z policją na rogu ulic Marszałkowskiej i Nowogrodzkiej oraz Żórawiej. Tam grupą policjantów dowodził znany szeroko z swych występów w Warszawie kierownik 13-go komisariatu Kones. Stamtąd szereg studentów udał się do lekarza, który zaopatrzył ich w świadectwa. Świadectwa te wraz ze skargą na zachowanie się policji pod wodzą p. Konesa składają studenci p. rektorowi uniwersytetu z prośbą o interwencję.

Wśród policjantów szczególnie się odznaczył przodownik Srocki z 13-go komisariatu.

Dalsze protesty w sprawie Brześcia

Młodzi O. W. P. do Aleksandra Dębskiego

Po opisie bicia b. pos. Aleksandra Dębskiego w Brześciu nad Bugiem wysłany został z Krakowa następujący telegram:

„Znieważono Pana wolając: „To za Oboz Wielkiej Polski!“ Nie zapomnimy tej krzywdy, wyrządzonej Panu i nam „Wydział Wojewódzki i Grodzki Młodych Obozu Wielkiej Polski w Krakowie.“

Uchwały zjazdów i sebrań

W Grodzisku Mazowieckim zjazd powiatowy mężów zaufania Stron. Narodowego z powiatu błoskiego po referacie pos. T. Bieleckiego powziął ostry protest w sprawie Brześcia.

Na zjeździe P. S. L. „Piasta“ w Zakopanem przyjęto przez aklamację rezolucję, protestującą w sprawie Brześcia i domagającą się ukarania winnych.

Małorolni włościanie, mieszkańcy wsi w y c i a ż e (pow. krakowski), protestują przeciw poniewieraniu godności człowieka i w liście zbiorowym domagają się natychmiastowego ukarania winnych.

W Ropczycach (Małopolska) uchwalono rezolucję w sprawie Brześcia.

Protest obywatelstwa śremskiego

W dniu 20 bm. odbyło się walne zebranie koła Stronnictwa Narodowego w Śremsku. Na zebraniu tem uchwalono m. in. jednogłośnie następującą rezolucję w sprawie Brześcia:

„Zebrani na walnym zebraniu członkowie koła Stronnictwa Narodowego w Śremsku zakładają uroczysty i stanowczy protest przeciwko haniebnym gwałtom, jakich dopuszczono się na osobach b. posłów.“

„Zebrani wzywają posłów i senatorów Klubu Narodowego do dalszej energicznej walki o chrześcijańskie, praworządne i kulturalne podstawy polskiego życia państwowego.“

Protest robotników poznańskich

Na zebraniu robotniczym, zwołanym przez Stron. Narodowe w Poznaniu w dn. 20 stycznia uchwalono jednomyślnie bardzo ostry protest przeciw ohydzie brzeskiej.

Sokolstwo wobec Brześcia

Donosiliśmy już pokrótce o uchwaleniu w sprawie Brześcia, powziętej przez Radę Związkową Sokolstwa w obecności przeszło 200 delegatów. Pełny tekst tej uchwały, powziętej jednomyślnie, brzmi:

„W głębokim przekonaniu, że najwyższe dobro narodu polskiego, a więc jego 1000-letnia kultura chrześcijańska i jego zdrowie moralne, powinny zawsze stać nad wszelkie waśnie i nienawiści partyjne, Rada Związkowa Sokolstwa Polskiego przyłącza się do protestów społeczeństwa, żądających jak najszybszego wyswietlenia sprawy brzeskiej i ukarania winnych.“

Oświadczenie Akad. Młodzieży Ludowej

Związek Polskiej Akademickiej Młodzieży Ludowej opublikował w tygodniku „Piast“ (nr. 4) oświadczenie, w której domaga się od rządu wykrycia i ukarania „sprawców niebywałej w dziejach hańby, obciążającej świetlaną historję Polski“.

Protest Młodych O. W. P. w Zawierciu

„Kurjer Zachodni“ (nr. 16), ogłasza protest O. W. P. w Zawierciu, kończący się wyrazem wiary, że „winnych

Walka o umowę likwidacyjną z Niemcami

W piątek pod obrady komisji zagranicznej Sejmu przysłała — jak wiadomo — ratyfikacja traktatów haskich (plan Younga) i umowy likwidacyjnej polsko-niemieckiej. Referat wygłosił prof. Krzyżanowski (BB), poczem zabral głos p. Jeszke (B. B.) z Poznania. Uskarżał się on, że był przedmiotem ataków w związku z swym przemówieniem w tej sprawie, ale mimo to nadal zalecał przyjęcie układu likwidacyjnego. Wreszcie wyjaśnienia rzeczowe, dotyczące układów haskich dawał dotychczasowy delegat polski w komisji odszkodowań p. Jan Mrozowski.

Po przerwie, godzinne przemówienie przeciwko umowie warszawskiej likwidacyjnej wygłosił

pos. B. Winiarski (Kl. Nar.).

Układy haskie daly dowód najlepszej woli państw sprzymierzonych względem Niemiec. W chęci zapuszczenia zastony na wszelkie zadrążnienia, wynikające z wojny, przyznano Niemcom ogromne korzyści finansowe i polityczne, które mówca szczegółowo wylicza.

Pod względem finansowym i Polska także nie miała powodu uskarżać się na układy haskie, gdyby nie to, że politycznie stanowisko Niemiec przez ewakuację Nadrenji doznało wzmocnienia, którego wobec Polski nie było równoważy. Nie jest zupełnie pewny związek układów haskich z umową warszawską. Odpowiedniego postanowienia niema. Zwolennicy łącznego traktowania tych umów dedukują tylko ten związek niektórych postanowień układu haskiego, ale sami Niemcy dali dowody, że te rzeczy nie są ściśle z sobą związane.

Co się tyczy wzajemnego zrzeczenia się pretensyj niemieckich i polskich, mówca wykazywał, że może tu być mowa tylko o jednej kategorii, mianowicie o dopłatach likwidacyjnych, które wprawdzie Niemcy szacują na 540 milj. zł, ale które realnie nie wynoszą więcej nad kilkadziesiąt milionów. Natomiast Polska zrzeka się całego szeregu pretensyj, nieraz nawet przez Niemców uznanych i wyliczonych.

Mimo, że robimy w tej części umowy interes nieznaczny, można się na to zgodzić. Natomiast nie do przyjęcia jest ustępstwo Polski w dziedzinie likwidacji. Niemcy obliczają wartość zwolnionej przez nas własności niemieckiej przeważnie rolnej, na 70 milj. mk. złotych. Przypuściwszy nawet, że to obliczenie jest przesadzone, pozostaje dotkliwym ustępstwem zrzeczenia się około 30 000 ha wielkiej własności, zrzeczenia się dwu i pół tysiąca akcji i udziałów cukrowni w Poznaniu i Pomorzu, które nie mogą już teraz tak łatwo być spolższone; najważniejszym błędem jest to, żeśmy zrobili Niemcom ustępstwa o wiele większe, aniżeli wymaga plan Younga, bo zrzekamy się nawet takich wielkich majątków, które stały się własnością państwa. Zrezygnacja z likwidacji Anglja, Francja, Włochy, Kanada, ale żadne z nich w tak szerokim zakresie, jak Polska. To zrzeczenie się było zupełnie niepotrzebne.

Mówca przytacza przykłady, że akcja likwidacyjna była najzupełniej niepotrzebnie hamowana przez min. spraw zagranicznych, była więc jakby zgóry dyspozycją do odstąpienia jak największej ilości Niemcom. To jest najbardziej niebezpieczne, że Niemcy opierają swoje dążenia rewizjonistyczne przede wszystkim na stanie posiadania niemieckiego w Polsce, który teraz został znakomicie umocniony. Zraz został znakomicie umocniony. Zraz pomiędzy cyfr przytaczanych przez mówcę warto podnieść, że na jednego Niemca przypada w Poznaniu cztery razy tyle ziemi, co na jednego Polaka; na Pomorzu siedem razy tyle, na G. Śląsku 25 razy tyle.

W końcu szczegółowo omawia zrzeczenie się prawa odkupu. Urzędowe materiały niemieckie podają tutaj zysk niemiecki na 12 000 osad, wartości 250 milj. mk. i 80 000 głów. Z wymiany not widać, że ministerjum czyni Niemcom coraz nowe ustępstwa, rozszerzając koło osób, które nie będą podlegały wykupowi. A przecież Polska ma prawo do wykupu tych osad, na podstawie kontraktów, zawieranych jeszcze przez komisję kolonizacyjną.

Tak więc czynimy Niemcom prezent, którego im nie chcieli dać Prusacy, dajemy im przywileje, których nie mają osadnicy Polacy, i otwieramy rządowi niemieckiemu drogę do mieszania się między polskie państwo i polskich obywateli. W całej umowie musimy upatrywać dalszy ciąg tej sa-

mej błędnej polityki, która doprowadziła do pozostawienia w Polsce 10 000 optantów, których rząd niemiecki zobowiązał się zabrać i nie zabrał, i do otwarcia w traktacie handlowym nacięcia wrót Polski dla osadnictwa niemieckiego.

Nie podobna zaoszczędzić MSZ-owi zarzutu chwiejności, słabości, nieposiadania wyraźnej linii wytyczonej w stosunkach polsko-niemieckich. Ten zarzut zresztą nie dotyczy przedstawicieli naszych w komisji odszkodowań, dla których umiejętność, upartej i uwieńczonej powodzeniem pracy mamy uznanie. Jeżeli rząd nie zdecyduje się rozdzielić umowy warszawskiej i układu haskiego, nie będziemy mogli za niego głosować

Pos. Stroński (Kl. Narod.)

Układy, podpisane przez Polskę w Hadze i w związku z Hagą, stanowią część tej ważnej całości w polityce międzynarodowej od sierpnia 1929 do stycznia 1931, którą nazywa się Hagą, a która jest dalszym ciągiem Locarna. Otóż, wedle układu genewskiego z 16. 10. 1928, który był wstępem do Hagi, miały być zatłwione trzy rzeczy: odszkodowania, ewakuacja Nadrenji, zamienne rękojmię bezpieczeństwa zamiast okupacji Nadrenji. Ta trzecia sprawa zgubiła się w Hadze, niema zabezpieczeń zamiennych, co dla Polski było najważniejsze. Znaczący to, że Niemcy poczynili w Hadze ofiary za ewakuację Nadrenji.

Zrzeczenie się przez nas, w umowie warszawskiej z 31. 10. 1929, prawa likwidacji mienia obywateli niemieckich, także na Śląsku, jest przez to szczególnie złe, że jest jednostronne. Plan Young'a i Haga żądały zrzeczenia się likwidacji, ale na tle ogólnej polityki pojednawczej i uspokojonej. A tymczasem my zrzekamy się likwidacji, czyli wytrącamy sobie broń na ziemiach, graniczących z Niemcami, a Niemcy równocześnie wzmagać napór na nas.

Zrzeczenie się prawa odkupu osad kolonistów niemieckich, obywateli polskich, zatłwione w łączności z umową warszawską z Niemcami, czyli przeniesienie tej sprawy wewnętrznej między państwem polskim i jego obywatelami na grunt międzynarodowy,

Ogólne zebranie członków i sympatyków Stronnictwa Narodowego miasta Poznania w sprawie

umów z Niemcami i Brześcia

odbędzie się jutro, w niedzielę, dnia 25 stycznia o godz. 12 w południe w sali **Domu Królowej Jadwigi**, Aleje Marcinkowskiego 1.

Przemawiać będą pp. senator dr. Marjan Seyda i poseł m. Poznania Ryszard Pjestrzyński.

Wstęp na zebranie mają członkowie i wprowadzeni przez nich goście.

Zarząd Stron. Narod. na m. Poznań.

sprowadza nas na groźne bezdroża.

W jakim duchu Niemcy załatwili tę sprawę, wskazuje i to, że nie chciano w Niemczech uznać umów z Polską za wchodzące w całość umów w Hadze, bo tam ciągle istnieje ta dążność do podwójnej jakby polityki i podwójnego prawa międzynarodowego w Europie, inaczej dla zachodu, inaczej dla wschodu.

Na takim tle politycznym umowy przedstawiają się niekorzystnie dla Polski, więc będziemy głosowali przeciw ratyfikacji.

Po tem przemówieniu nastąpiły odpowiedzi przedstawicieli rządu.

Mianowicie prezes Mrozowski, zaznaczywszy, że nie wchodząc w szersze tło sprawy, ograniczy się tylko do wyjaśnień prawnych, objaśniał sprawę jednolitości wszystkich umów haskich, a także znaczenie pisma min. Zaleskiego w sprawie odkupu do przedstawiciela rządu śp. Rauschera ze stanowiska międzynarodowego.

P. Turteltaub z min. skarbu dawał wyjaśnienia o statystyce przeprowadzonej likwidacji.

W głosowaniu przyjęto ratyfikację wszystkich umów haskich głosami B. B. przeciw głosom Klubu Nar. i głosowi przedstawiciela „Piasta”.

Następnie pos. Jeszke (B. B.) zgłosił rezolucję, pocieszającą po tej niekorzystnej umowie, mianowicie, zawierającą plan wydatków na umocnienie polskości na zachodzie, ale przew. pos. Radziwiłł oświadczył, że nie może jej podać pod głosowanie.

Inne kluby polskie oraz mniejszości narodowe na posiedzeniu komisji nie były reprezentowane.

Czy przedłożono Sejmowi wszystkie teksty umów z Niemcami?

W tak zwanej umowie likwidacyjnej z Niemcami najbardziej niepokojąco przedstawia się sprawa odkupu osad kolonizacyjnych. Sprawa ta jest załatwiona w formie listów ministra Zaleskiego i naczelnika wydziału Lipskiego do zmarłego posła niemieckiego w Warszawie. Na ten temat rewalcacyjne uwagi zamieścił „Kurjer Warszawski”.

„List p. Zaleskiego — pisze „Kurjer Warszawski” — wyraża rezygnację z prawa odkupu majątków kolonistów niemieckich, będących obywatelami polskimi. W poufnym memorjale rząd niemiecki wyjaśnił, iż „rezygnacja (z prawa odkupu) jest sprawą wewnątrzno — polityczną Polski wobec własnych obywateli i nie mogła być zamieszczona w traktacie międzynarodowym” (umowie likwidacyjnej). Dnia 4 marca r. ub. zwróciłyśmy uwagę na tem miejscu w art. p. n. „Protektorat niemiecki”, iż list p. Zaleskiego przedstawia jest w inspirowanej prasie niemieckiej, jako precedens ingerowania posła niemieckiego w sprawy obywateli polskich, i wskazywaliśmy konieczność urzędowego zastrzeżenia z naszej strony.

„W odpowiedzi na te uwagi oświadczył dnia 26-go marca ub. r. p. Zaleski, na bankiecie Towarzystwa badań zagadnień międzynarodowych, że:

„z zawartych układów nie wynika nawet pośrednio i w jakimkolwiek szczególe specjalne prawo sąsiada naszego zachodniego do ingerencji w stosunki między państwem polskim a jego obywatelami. Stanowisko to najwyraźniej i najdobitniej zostało sformułowane, jako podstawa wszelkich rozmów o t. zw. odkupie.”

„Powyższe wyjaśnienie p. Zaleskiego zawiera pewne niejasności znaczenia decydującego. Po pierwsze, czy ta „podstawa wszelkich rozmów o t. zw. odkupie” sformułowana „jak najwyraźniej i nadobitniej” przez p. Zaleskiego została przyjęta i uznana

przez ś. p. Rauschera; po drugie i co ważniejsze, czy została ona uznana w formie pisemnej. Ustna deklaracja zmarłego posła niemieckiego wiązałyby moralnie tylko jego samego; rządu niemieckiego ona nie wiąże. O ile więc nie będzie złożona sejmowej komisji spraw zagranicznych pisemna deklaracja — posła niemieckiego w sprawie owej „podstawy wszelkich rozmów”, to, niestety, będziemy bezbronni, gdy rząd niemiecki wyzyskiwać zechce list p. Zaleskiego, celem ingerencji w sprawy polskich obywateli. Powoływanie się bowiem na ustne oświadczenia posła niemieckiego nie ma przed instancjami międzynarodowymi żadnego waloru.

„Przechodzimy do drugiego listu, nieznanego polskiej opinii publicznej, a ujawnionego w Reichstagu z początkiem ubiegłego roku.

„Otóż podczas debat nad ratyfikacją polsko-niemieckiej umowy likwidacyjnej domagano się w Reichstagu wyjaśnień co do samej formy traktatu. Po pierwsze, zapytywano, dlaczego zrzeczenie się przez rząd polski prawa odkupu włości rentowych, należących do polskich obywateli, narodowości niemieckiej, zostało ujęte tylko w formie prywatnego listu p. ministra Zaleskiego do niemieckiego posła Rauschera. Po drugie, wysunięto sprawę niektórych nieogłoszonych polskich zobowiązań wobec Niemiec i wyrażono wątpliwość, czy będą one miały pełny walor prawny, skoro te zobowiązania nieujawnione nie są wyraźną częścią składową samej umowy i wskutek tego nie podpadają pod ratyfikację Sejmu polskiego.

„Poseł dr. Quatz zwrócił się do p. ministra Curtiusa dnia 12-go lutego z następującym zapytaniem:

„Dlaczego ukryto przed nami notę p. Rauschera z 31 października 1929 roku, utrzymaną w formie listu prywatnego i wystosowaną do p. Lipskiego... P. Rauscher pisze: Wielce sza-

nowny i kochany panie Lipski! Byłbym panu wdzięczny, gdyby pan przecież obecnie wypowiedział zrzeczenie się rządu polskiego, co do wciągnięcia w ogólną rezygnację także i praw, wyraźnie wymienionych w art. 30, a zatem wyraził także rezygnację z wyłączeń górnośląskich. To stwierdzenie wydaje mi się cennym, gdyż chodzi o sprawę, która miałaby się rozegrać dopiero w 1937 roku, a więc w czasie, kiedy obaj zapewne o wemi sprawami nie będziemy zajęci.”

„Odpowiedzi p. Lipskiego na powyższy list p. Rauschera poseł Quatz nie odczytał. Wystąpił on jednak z pretensją do p. ministra Curtiusa, że bezpieczeństwo umowy nie jest dostatecznie gwarantowane, albowiem

„Z tej wymiany listów wynika, że zrzeczenie się rządu polskiego z wyłączeń górnośląskich jest wyłącznie wypowiedziane w prywatnym liście p. Lipskiego.”

„Poseł dr. Schnee, krytykując niejasność umowy likwidacyjnej, oświadczył dnia 8 marca:

„Umowa likwidacyjna z Polską nie jest umową jasną i w sobie zawartą. Jest to konglomerat, składający się z umów, z rozmaitych not, z których nawet niektóre są tajne i nieopublikowane.”

„Poseł von Lindeiner-Wildau oświadczył dnia 12 marca:

„P. minister spraw zagranicznych uważał za stosowne (dnia 11 marca) bronić formy umowy z Polską. Oświadczył on, że umowy, mające treść różnorodną, nie mogłyby się dobrze znaleźć w jednym tekście. W takim zaś razie można było ułożyć dwie umowy. Wywołuje to jednak bardzo przykre wrażenie, że trzeba było wybrać całą skalę skryptów dyplomatycznych od uroczystej noty do ściśle poufnego komentarza w 11 różnorodnych tekstach, żeby w miarę sił poprawić niedołęstwo i słabość (Unzulänglichkeiten) bądź negocjatorów, bądź samej umowy. Gdyby atłaché przy wstępnym egzaminie otrzymał zadanie naszkicować tego rodzaju umowę i gdyby był wybrał taką formę to obawiam się — karjera jego w przyszłości nie mogłaby być uważana za bardzo pomyslną.”

„W odpowiedzi na powyższe zarzuty wyjaśnił dnia 10 marca p. minister Curtius, że brak związku między rozmaitemi dokumentami pochodzi stąd, że umowa obejmuje różne kwestje, z których jedna, jak ochrona mniejszości, musiała być ujęta w innej formie, niż druga — dotycząca likwidacji. Ponad to zawarto po 31 października nowe umowy, które mają dodatkową wartość. Na tem cierpi przejrzystość układu.

„Decydującem jednak jest, że według opinii miarodajnych specjalistów prawa międzynarodowego, wszystkie te umowy mają wiążącą wartość międzynarodową... Już podczas pierwszego czytania przeciwstawiłem formalne dementi wszelkim pogłoskom, jakoby dokonywała się zmiana naszej polityki wschodniej... Co między nami a Polską pozatem stoi, to nie zostaje przez tę umowę usunięte ze świata. Nie poświęcajmy żadnej pretensji narodowej.”

„Skoro złożono sejmowi „umowę likwidacyjną”, bez niektórych załączników pierwszorzędного znaczenia, to komisja spraw zagranicznych powinna przede wszystkim zażądać wszystkich tekstów, związanych z umową likwidacyjną, celem przeprowadzenia wyczerpującej dyskusji. Wówczas dopiero większość sejmowa zorientuje się, czy będzie mogła wziąć odpowiedzialność za młczące przyjęcie do wiadomości i uznanie dwóch listów do posła Rauschera i innych komentarzy do umowy likwidacyjnej, wiążących jednostronnie państwo polskie!”

Głos opinii narodowej

Uchwały zebrań Stronnictwa Narodowego w sprawie umowy likwidacyjnej i hańby brzeskiej

Przy licznych udziałach członków i zaproszonych gości odbyło się pod przewodnictwem prezesa p. red. Powidzkiego w środę w sali Stronnictwa Narodowego, przy ul. św. Marcina 65, roczne walne zebranie Koła Śródmieście. Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania, oraz omówieniu aktualnych spraw bieżących i organizacyjnych zdał sekretarz Koła p. Ryterski sprawozdanie z rocznej działalności zarządu, poczem przystąpiono do wyboru nowych władz Koła. — Prezesem Koła wybrany został przez akklamację p. red. Jerzy Herniczek, zastępcą p. Karol Rzepecki, sekretarzem p. red. Stefan Sliwiński, a skarbnikiem p. red. Wiktor Ujma. Nadto weszli do zarządu pp. Szkudlarek, Przybylski, Całka, Mierkiewicz, panie: dr. Rozmiarkowa i Bajerowa, a z młodych p. Koralewski Władysław; do komisji rewizyjnej wybrano pp. Czarczyńskiego, Rowińskiego i Elińskiego.

Referaty o bieżących sprawach politycznych wygłosili p. poseł Witkowski i p. poseł Kawecki. — W referatach swych zdali pp. posłowie szczegółowo sprawozdania o poczynaniach Klubu Narodowego w Sejmie, jak nie mniej i o tem, co robi i zamierza zrobić Klub rządowy, zaznaczyli także, jakie w poszczególnych sprawach poselski Klub Narodowy zamierza zająć stanowisko. Za referaty podziękowano mówcom hucznie oklaskami, poczem przystąpiono do uchwalenia rezolucyj w sprawie Brześcia i umowy likwidacyjnej z Niemcami w następującym brzmieniu:

Rezolucje

I

W dniu, w którym obrady Komisji prawniczej dały pełen obraz niebywałych gwałtów, jakie popełniono w Brześciu na więźniach politycznych, zebrani na walnym zgromadzeniu Str. Nar. Koła Śródmieście zakładają uroczysty protest przeciw tego rodzaju metodom politycznym, okrywającym Polskę hańbą.

Fakty, które zaszyły, są najjaskrawszym wyrazem metod, które podważają w społeczeństwie poczucie prawa i elementarnych zasad moralności, co wiedzie do ogólnego rozstroju społecznego.

Równocześnie zebrani wyrażają najwyższe zdziwienie wobec milczenia, z jakim spotkało się zwrócenie do miarodajnych instancji ks. prymasa Hlonda, najwyższego w Polsce dostojnika Kościoła, oraz dwóch znanych przyjaciół Polski.

Zebrani wzywają posłów i senatorów Klubu Narodowego do dalszej energicznej walki na terenie parlamentarnym o chrześcijańskie, praworządowe, kulturalne podstawy polskiego życia państwowego. Obóz narodowy nie spocznie, póki metody brzeskie nie staną się w Polsce niemożliwością i życie nasze państwowe nie wejdzie na nowe, zdrowe tory.

Zebrani protestują przeciwko za mierzonej ratyfikacji umowy likwidacyjnej z Niemcami ze względu na jej niezmiernie niezasadne ustępstwa na rzecz niemieckich, która prowadzi systematyczną kampanję przeciw naszej granicy.

Umowa likwidacyjna przekreśla wpływające z traktatu wersalskiego prawo Polski do zlikwidowania niemieckiego, a ponadto uwiecznia dzieło pruskiej Komisji Kolonizacyjnej, gdyż państwo polskie zrzeka się prawa odkupu w stosunku do osad b. kolonistów pruskich.

To ostatnie postanowienie szczególnie godzi w autorytet państwa naszego, gdyż dotyczy Niemców, obywateli polskich, których losem obce państwo nie może się zajmować.

Spółeczeństwo ziem zachodnich ma prawo żądać, by wszyscy posłowie i senatorzy ziem zachodnich, którzy z okazji mowy Treviranusa jesienią zeszłego roku ślubowali na ogólnych międzypartyjnych zgromadzeniach, że głosować będą przeciw ratyfikacji tej umowy, obecnie to swoje przyrzeczenie spełnili, — słowa dotrzymali. Odszczepieńców społeczeństwo, jako swoich przedstawicieli nie ścierpi.

Zebrani protestują również przeciw przyznaniu Niemcom z Rzeszy prawa osiedlania się w Polsce, co zostało im przyznane w traktacie handlowym z Niemcami, a co godzi w narodowe i gospodarcze podstawy naszego życia państwowego, szczególnie w nasz rdzennie polski stan średni.

III

Zebrani wyrażają wdzięczność Klubowi Narodowemu, że pierwszy podniósł zasadę oszczędności w życiu państwowym i wzywają go do dalszej walki o budżet oszczędny i rozumny, dostosowany do fatalnej sytuacji gospodarczej kraju.

W lokalu p. Chmieli przy ul. Bydgoskiej — odbyło się w czwartek zebranie Koła S. N. na Śródcie. Zagał obrady i przewodniczył mu prez Koła p. Jan Michałak. Protokół z ostatniego zebrania odczytał sekretarz p. Wiśniewski.

Po załatwieniu spraw Koła i komunikatów, wygłosił red. p. A Piotrowski referat „O pracy organizacyjnej wewnątrz Kół”, — który spowodował obszerniejszą, rzeczową dyskusję. Przemawiali w niej m. i. pp. Augustyniak, Nowak, Michałak, Adamczewski, w końcu prelegent.

Zebranie zakończono jednomyślnym uchwaleniem rezolucyj protestujących w sprawie Brześcia, przeciwko ratyfikacji układów z Niemcami oraz wyrażającej pełne uznanie dla postów i senatorów Klubu Narodowego. Na tem solwował przewodn. przeszło dwugodzinne obrady.

Na zebraniu członków Koła Stron. Nar. w Dopiewie (pow. poznański) uchwalono rezolucje w brzmieniu takim samym, jak wyżej podane.

zarysował się w październiku 1929, kiedy to wskutek rzucenia przez jednego z agentów „Morgana” większego pakietu walorów na giełdę nowojorską, rozpozczął się międzynarodowy krach finansowy. Polska, nie bardzo zasobna w złoto, najdotkliwiej została przesileniem tem dotknięta, lecz wyteżony wspólny wysiłek wszystkich warstw narodu pozwolił nam doczekać się lepszego jutra.

Prof. dr. Taylor omówił zagadnienie przesilenia gospodarczego w Polsce w ogólności; sprawozdanie z tego podawaliśmy już w ub. tygodniu.

Od strony rolniczej temat ten omawiał prof. dr. Wiktor Szramm. Obecny kryzys gospodarczy polega głównie na nadprodukcji, która najsilniej wystąpiła w rolnictwie, powodując ogromne potanie produktów rolniczych. Objaw ten nie jest wynikiem lat ostatnich. Już od 40 mniej więcej lat obserwuje się stałe obniżanie się cen w związku z wzrastającą produkcją. Najcharakterystyczniejszą cechą jest brak równowagi między cenami produktów rolniczych i przemysłowych. Nadprodukcja zagranicą spowodowała u nas przesilenie, a co za tem idzie, kryzys finansowy. Gdybyśmy jako środki wyjścia z obecnej sytuacji podawali jedynie uwagi prof. Szramma, byłyby one niezupełne, trzeba je połączyć z uwagami prof. Taylora. Kilka jest sposobów wyjścia. Pierwszym jest t. zw. zamknięcie nożyc cen, t. j. zniesienie niwspółmierności cen produktów rolniczych i przemysłowych. Drugim sposobem jest finansowanie konsumpcji, czyli sztuczne powiększenie popytu. Trzecim i jedynym to obniżenie cen produktów przemysłowych, które u nas, spowodowane polityką kartelową i polityką rządową, są bardzo wysokie. Zasadniczym złem jest zębna ignorancja wszystkich czynników w najelementarniejszych sprawach rolnictwa.

Środki łagodzące w handlu i przemyśle rolniczym omówił inż. Okoniewski. Prelegent omówił stan handlu zbożem, handlu i produkcji ziemniaków i jego przetworów, buraków i cukru oraz przetworów mięsnych. Prelegent wykazał, że uregulowanie cen produktów rolnych zależy w wielkim stopniu od porozumienia międzynarodowego.

Wielkie zainteresowanie wzbudził referat prof. dr. Szmidta o środkach zaradczych w dziedzinie organizacji kredytu na rynku pieniężnym w Polsce.

Po krótkiej charakterystyce przyczyn przesilenia na rynku pieniężnym, prelegent zajął się szczegółowo rozwojem w latach od 1926 do 1929 stosunków kredytowych w Polsce, przyczem podał następujące charakterystyczne cyfry:

Trzyletni przyrost pieniężny w bankach wyniósł 140,6 proc.; w tym czasie kredyty krótkoterminowe wzrosły o 118,8 proc., długoterminowe zaś o 158,2 procent.

Napozór wydawać się może, iż rynek pieniężny został w całości zaspokojony, skoro przyrost na rynku kapitałowym jest wyższy.

Porównanie jednak przyrostu kredytów długoterminowych, udzielonych przez banki państwowe, a przez inne banki emisyjne w Polsce, obala tę hipotezę.

W szczególności inne banki hipoteczne wykazują w okresie 3 lat przyrost w emisjach 83,5 proc., podczas gdy taki sam przyrost w bankach państwowych wynosi 331,8 proc., czyli jest 4 razy wyższy.

Jeśli się zważy, że przy zupełnie wolnej konkurencji, niema żadnej podstawy do przypuszczenia, by banki państwowe mogły silniej korzystać z rynku kapitałowego od innych banków emisyjnych, możemy stwierdzić, iż powodzenie banków państwowych oparte jest na pewnym nacisku, którego inne banki emisyjne nie mogą wykonywać.

Bez tego nacisku przyrost pożyczek długoterminowych wynosiłby w bankach państwowych również około 83 proc., reszta obróconaby została na kredyty krótkoterminowe. Rynek pieniężny byłby więc pozyskał w tym czasie około 375 milj. zł, co mogło w znacznej mierze przyczynić się nie tylko do rozwoju kredytów krótkoterminowych przeznaczonych, jak wiadomo, na kapitał obrotowy, ale poprawić płynność naszych banków kredytowych, a tem samem ułatwić zadanie regulowania obiegu pieniężnego przez Bank Polski.

W ostatnim dniu wygłosił referat prof. Błachowski, omawiając naukową organizację pracy jako czynnik pomocniczy w uzdrowieniu stosunków gospodarczych ze szczególnem uwzględnieniem pierwiastka psychologicznego przy obieraniu zawodu i powierzaniu ludziom pracy. Już w r. 1920 projektował prof. Bł. założenie instytutu psychotechnicznego - narodowego, któryby miał za zadanie studia i wskazania psychologiczne, techniczne i naukowo-statystyczne. Praktyka wykazała, że taylorizm amerykański zużywa pracę ludzką na korzyść jednostki i uszczerbkiem dla momentów społecznych i narodowych. Na przeszkodzie do założenia odpowiedniego instytutu stoi brak funduszy.

Na zakończenie „Tygodnia” przemawiali p. prof. Peretiakowicz i prezes Kl. „Hermesja” p. Busz, który stwierdził, że przez podniesienie dobrobytu gospodarczego utrwała się potęgę ojczyzny. (bp.)

Jak zaradzić przesileniu gospodarczemu?

Cykl wykładów „Hermesji”

Przewlekłość przesilenia gospodarczego w Polsce, którego skutki dają się we znaki wszystkim sferom społeczeństwa i zagrażają normalnej egzystencji narodów, zniewala nas do zbiorowego wysiłku myśli. Młodzież akademicka, zrzeszona w korporacjach, zwłaszcza ta, która poświęca się pracy społeczno-gospodarczej, powołana jest w pierwszej linii do współdziałania ze starszym pokoleniem na polu propagandowo oświatowym, by szerzyć świadomość źródła zła i szukać, wskazywać i zastosowywać środki zaradcze.

Dla zapoczątkowania większego ruchu ekonomicznego wśród młodzieży akademickiej zainicjowała korp. „Hermesja” cykl wykładów w formie I. tygodnia gospodarczego od 11 do 18 stycznia rb.

Po raz pierwszy na gruncie poznańskim w jasnej i konkretnej formie wskazano nam na znaczenie społeczne ruchu korporacyjnego młodzieży akademickiej. Dyr. Leon Mikołajczak, jako ojciec Korporacji „Hermesja” w swoim wstępnym przemówieniu nie zadowolili się tylko podaniem hasel swej korporacji, lecz przedstawił również ideologię korporacji, w celu zacieśnienia więzów pomiędzy młodszą i starszą generacją

inteligencji polskiej, zwłaszcza na polu gospodarczym.

Za sukces I. Tygodnia Gospodarczego uważać należy współdziałanie kierownictwa Wyższej Szkoły Handlowej przez wygłoszone słowo wstępne p. dyr. Peretiakowicza i rozpoczęcie wykładów publicznych w auli W. S. H., jak i niemniej przez pozyskanie najwybitniejszych sił profesorskich i życia praktycznego do współpracy. Wysoki poziom wykładów, planowo ułożony program, uzgodnione wytyczne prelegentów i liczna frekwencja słuchaczy świadczy najwymowniej o odniesionym sukcesie. Rezultat zaś praktyczny wyraża się w uświadomieniu przyczyn, skutków i głównych środków zaradczych w okresie obecnego przesilenia gospodarczego, co objęlibyśmy w następującym krótkim resume:

Prof. Ropp, dyr. Międzynarodowych Targów, scharakteryzował tło międzynarodowego kryzysu ekonomicznego i jego wpływ na ukształtowanie się stosunków w Polsce. W przeciwstawieniu do silnego, lecz krótkiego przesilenia z r. 1921, mamy do czynienia obecnie z kryzysem o charakterze przewlekłym, którego czas trwania przewiduje jeszcze na 15 do 18 miesięcy. Początek kryzysu

Młodzież Wszechpolska i Obóz Wielkiej Polski (grupa akademicka)

urządza we wtorek, 27 b. m. o godz. 20 w lokalu przy ul. św. Marc na 65 (nad kinem „Colosseum”)

ZEBRANIE KANDYDATÓW

z referatami: mag. J. Zdzitowieckiego n. t. „Prądy ideowe wśród młodzieży akademickiej” — mag. P. Warmińskiego n. t. „Jakie wartości winien wnosić Wszechpolska w życie zbiorowe”.

Wybory elektorów w Finlandji

Nieprzewidziany sukces b. prezydenta Stahlberga

Helsingfors, 24. 1. (Tel. wł.). Wyniki wyborów 300 elektorów, mających wybrać nowego prezydenta rzeszypospolitej na następne 6 lat, są następujące: stronnictwo unjonistów konserwatyistów, których kandydatem jest prezes rady ministrów Svinhufvud otrzymało 64 miejsc, stronnictwo postępowców liberalnych, których kan-

dydatem jest b. prezydent Stahlberg — 52 miejsca, rolnicy, których kandydatem jest przewodniczący Sejmu Kallio — 69 miejsc, socjaliści, kandydat dyrektor Tanner — 90 miejsc, stronnictwo szwedzkie — 25 miejsc. Wyniki te są dowodem wielkiego nieprzewidzianego sukcesu Stahlberga. Wybory prezydenta odbędą się 16 lutego.

Po upadku gabinetu Steega

Paryż, 24. 1. (PAT). Pierwszy dzień kryzysu parlamentarnego prezydent Doumergue poświęcił tradycyjnym naradom z wybitnymi mężami stanu. Większość leaderów zajęła zdecydowane stanowisko: albo rozwiązanie parlamentu, albo utworzenie gabinetu, opierającego się na szerokiej koncentracji republikańskiej, pozwalającej na wytworzenie określonej większości, której nie posiadały poprzednie gabinety, a zwłaszcza gabinet Steega. Nie należy zapomnieć, że tego ostatniego obalili właściwie głosy komunistów.

Wczoraj odbyły się posiedzenia wszystkich bez wyjątku grup parla-

mentarnych. Panuje ogólne przekonanie, że kryzys gabinetowy będzie rozwiązany już w dniach najbliższych. Przypuszczają, że dziś popoł. prezydent powierzy utworzenie gabinetu sen. Lavale, b. min. pracy w gabinecie Tardieu. Liczne głosy przemawiają również za Briandem, lecz osoby, zbliżone do min. spraw zagr. zapewniają, że nie zechce on podjąć się utworzenia gabinetu wobec konieczności poświęcenia się całkowicie sprawie organizacji unji europejskiej. Gdyby sen. Leval nie mógł utworzyć gabinetu, mógł we jest, że prezydent zwróci się do deput. Flandina, b. min. handlu w gabinecie Tardieu.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Proces kupiectwa zbożowego

Dzisiaj odbywa się w Lublinie zjazd związku izb p.-h., będący niejako procesem kupiectwa zbożowego. Istotnie, na zjeździe tym, poświęconym wyłącznie organizacji handlu zbożowego, spotkają się przeciwnicy kupiectwa zbożowego ze zwolennikami dotychczasowej organizacji tej branży. Podzielią się role: pierwsi będą oskarżycielami, drudzy obrońcami.

Nie można odmówić oskarżycielom zamilowania do paradoksu. Mówiąc bowiem z rolnikami, ciskają oni gromy na kupiectwo zbożowe, jako winne niskim cenom. Natomiast, zwracając się w stronę konsumentów, również winią zbożowców, lecz zato, że ceny są wysokie! I zrozum tu, o co chodzi! Chociaż, w gruncie rzeczy, nie jest to wcale tak skomplikowane, jak wygląda.

Przeciwników kupiectwa zbożowego rażą pejsaki „faktorzy” uprawiający „handeles” zbożem na kresach. Nam trzeba modernizacji handlu, nam trzeba „pool-u” na wzór Kanady! — wołają przeciwnicy dzisiejszego stanu rzeczy. Zgoda! — odpowiada na to druga strona, ale Polska, to nie Kanada: u nas są karłowate gospodarstwa, tam zaś latyfundijska po kilkadziesiąt tysięcy hektarów w jednych rękach; u nas zbożowcy ledwo, ledwo utrzymują równowagę nad przepaścią, a w Kanadzie „pool” ma pół miljarda dolarów. I, co najciekawsze, mimo to się zalamali!

— Chcecie tworzyć monopole itp. organizacje, a zapomniacie, ileby kosztował olbrzymi aparat urzędniczy! — wołają obrońcy kupiectwa zbożowego. Koszt urzędniczej administracji pochłonąłby znacznie większe sumy, niż zyski, jakie z handlu czerpie obecny stan kupiecki. Zyski kupiectwa nie są wygórowane, zadania swe pełni ono należycie i w jego rozwoju leży przyszłość rolnictwa i konsumentów. Trzeba dowodów? Prosimy bardzo:

1. Jest faktem powszechnie znanym, że zbożowcy nie mają żadnych, albo prawie żadnych kapitałów obrotowych. Dlaczego? Ponieważ w odrodzonej Polsce nie zaniechano ani jednego środka, aby pogłębić kupiectwo zbożowe (sekwestr, przywilejowanie kooperatyw, i... agentów zagranicznych etc). Nadto w okresie inflacji kupiec zbożowy znikąd kredytów nie otrzymywał, natomiast ich udzielał.

2. Przy obecnej, wysokiej stopie dyskontowej stosunek cen zboża wewnętrznych do światowych jest — dzięki kupiectwu — korzystny. Mówi się, że wskutek nieudolnego handlu siła rolnik tanio sprzedaje na jesień, a konsument drogo kupuje na wiosnę. Cyfry poglą ten obalają: biorąc wrzesień 1929 za 100, płacono w czerwcu 1930 r. w Warszawie — 68, w Chicago — 66. I to przy naszej stopie kredytowej!

3. Przyszłość handlu zbożowego leży na podziale pracy między handlem spółdzielczym i prywatnym, podziałem opartym na równoprawności. Typowo bowiem przy równych warunkach pracy, producent i konsument będą mogli ocenić, czy handel nie pobiera nadmiernych zysków. Każda bowiem taka próba spowodowałaby prędzej, czy później przesunięcie transakcji z rąk kupiectwa do spółdzielczości. Wolne współzawodnictwo jest jedyną gwarancją zdrowego rozwoju form obrotowych.

Oto obrona. Z postulatami oskarżycieli rozprawiliśmy się wczoraj. Odczekajmy uchwał zjazdu lubelskiego.

Krótkie informacje gospodarcze

— Dziesiąta z rzędu fabryka fortepianów A. Ecke istnieje od lat 2 w Rawiczu, a nie jak mylnie podano — w organizacji.

— Podatki wpłacane przez posiadaczy samochodów we Włoszech wyniosły w ciągu roku 1930 sumę 82 milj. lirów. W 1929 r. podatki te wyniosły 66 milj. lirów.

— Według oficjalnych danych statystycznych liczba bezrobotnych we Włoszech zarejestrowanych 31 grudnia 1930 r. wyniosła 650.000 osób.

— Przedstawiciele amerykańskiego przemysłu gumowego mają zwołać w roku bież. międzynarodową konferencję w celu ograniczenia produkcji i stabilizacji cen.

— Kryzys światowy dał się silnie odczuć w Japonii. Wywóz w r. 1930 osiągnął zaledwie cyfrę 1.469 milj. jen, t. j. o 700 milj. jen niższa, niż w r. 1929. Przywóz zmniejszył się o 600 milj. jen. Saldo ujemne bilansu wynosi 177 milj. jen.

Racjonalizacja wytwórczości a przesilenie

W rozpatrywaniu przyczyn ogólnoswiatowego przesilenia gospodarczego większość ekonomistów wyraża zapatrywanie, że główna przyczyna tkwi w przeracjonalizowaniu wytwórczości.

Skutkiem racjonalizacji jest zwiększona produkcja, która w końcu dała nadprodukcję z jej skutkami obecnymi. Czyż jednak temu winne są metody wytwórczości? Jest to tylko przychylna bezpośrednia, winna jednak za wytworzoną sytuację spada na warunki, w jakich obecnie produkcja się odbywa i na tych, którzy te warunki wytworzyli.

Jest rzeczą znaną, że wszelkiemu postępowi w dziedzinie technicznej towarzyszyć musi maksimum liberalizmu, jak najwięcej swobodnej gry interesów, gdyż wtedy metody wytwórczości mają możliwość szerokiego zastosowania i rozpowszechnienia. Industrializacja Anglii, a za nią i całego świata przed wojną odbywała się w tej atmosferze. Jakże jednak obecne warunki są odmienne od dawnych przedwojennych! Tego właśnie propagatorzy postępu w dziedzinie wytwórczości nie wyczuli dostatecznie i dlatego doprowadzili do nadprodukcji.

Ingerencja państw w dziedzinie ograniczenia swobodnej gry interesów w stosunkach gospodarczych świata jako całości poczyniła obecnie takie postępy, jak nigdy dotąd. Obecny merkantylizm jest bardziej różowy niż dawniejszy. Polityka celna, socjalna, inwestycyjna, podatkowa wytworzyła tak duszną atmosferę dla pracy gospodarczej, że racjonalizacja wytwórczości zamiast ułatwiać obrót gospodarczy, zahamowała go tem bardziej. Racjonalizacja jest pojęciem, związanym z obrazem wielkiego rynku, tymczasem obecne poszatkowanie świata przez granice celne jest zaprzeczeniem tego pojęcia. Nawet tak wielkiemu i pojemnemu obszarowi celnemu, jak Stany Zjednoczone, jest za ciasno w swym obrębie, co dopiero mówić o obszarach mniejszych, jak np. Niemcy, u których postęp racjonalizacji po Stanach Zjednoczonych poszedł najdalej.

Do wyłuszczonej powyżej warunków ujemnych dla racjonalizacji dodać należy takie przeszkody w międzynarodowym obrocie gospodarczym, jak wyłączenie Rosji, Chin i częściowo Indji Angielskich z pod swobodnego dopływu towarów. Tych wszystkich czynników propagatorów racjonalizacji w dziedzinie wytwórczości nie brali prawie pod uwagę. Dlaczego się to stało? Odpowiedź na to jest następująca: Postęp nowoczesnej organizacji pracy wytwórczej rozpowszechnił się w Stanach Zjednoczonych po wojnie, kiedy dla towarów była jeszcze dobra konjunktura, jako dalszy ciąg wojennej. Zdawało się, że dla prosperacji przemysłu niema granic. Niemcy, które w interesie odznaczają się wielką zdolnością naśladownictwa, szybko przejęły się nowym prądem, przyczem modernizację swej wytwórczości przeprowadziły za pożyczone pieniądze. Wszystko to się stało pod wpływem powierzchownego zapatrywania na światowe stosunki gospodarcze, które po wojnie radykalnie się zmieniły. Powierzchnowość ta wynika stąd, że o racjonalizacji decydowały wszędzie czynniki techniczne, a nie ekonomiczno-handlowe. I dlatego życie gospodarcze powojenne w swem dążeniu do zwiększania produkcji bez oglądania się na warunki, w jakich należy ją zbywać, doprowadziło do zatechnienia się pod nadmiarem tej produkcji.

Ze wszystkich narodów na racjonalizacji produkcji najgorszy interes zrobili ci, którzy najbardziej ją propagowali, t. j. Ameryka i Niemcy, a szczególnie ci ostatni, ponieważ przy tej okazji się zadłużyli. Przytem kraje te są zarazem promotorami wstecznicstwa w dziedzinie wytwórczości warunków pracy dla swego przemysłu, racjonalizowanego, forsując wybujałą ochronę celną.

Z tego splotu warunków wyjście jest bardzo trudne. Kraje, w których proces racjonalizacji nie poczynił zbyt wielkich postępów, nie cierpią na tak wielkie bezrobocie, jak kraje, w których w czasach względnie normalnych racjonalizacja pozbawiła wielu ludzi pracy. Tego rodzaju postęp techniczny wytwórczości i w tak nieodpowiednich warunkach nie może być dobroczynny dla układu stosunków ekonomicznych świata. I dlatego odzywają się głosy o szkodliwości racjonalizacji wytwórczej w ogóle, co jednakowoż o tyle tylko jest słuszne, że proces ten odbywał się poniekąd w oderwaniu od istotnych warunków bytowania powojennego, zamiast być jednym z czynników planowej reorganizacji gospodarki po wojnie.

Uzdrowienia więc stosunków oczekiwać należy od zmiany warunków pracy gospodarczej. Im szybciej ustana przeszkody w zakresie wymiany międzynarodowej, tem szybciej racjonalizacja produkcji znacznie wydać dodatnie wyniki. Ponieważ jednakowoż świat wszedł obecnie w okres wybujałego protekcjonizmu, przeto poprawy stosunków, szczególnie w krajach bardzo uprzemysłowionych i „zmodernizowanych”, oczekiwać szybko nie należy. Kraje te nigdy w obecnych stosunkach nie pozbędą się bezrobocia, co pozostanie na zawsze wielkim ciężarem dla gospodarki kraju. Natomiast w pomyślniejszych warunkach są państwa o słabszym tętnie gospodarczym, w których racjonalizacja nie poczyniła zbyt wielkich postępów. Ponieważ tutaj jest znaczne pole do pracy w zakresie zaprowadzania różnego rodzaju inwestycji, przeto przy pomocy dopływu kapitału zagranicznego powstać może impuls do wzmożenia działalności szeregu dziedzin. O ile przytem kraj dany jest bardziej samostarczalny, tem lepiej znieść będzie przesilenie i tem łatwiej odradzać będzie energię do wytwarzania dla zaspokojenia własnych potrzeb. Oczywiście obroty z zagranicą ulegą będą dalszej redukcji, a to pod kątem ochrony bilansu handlowego. Zagadnienie popierania własnej wytwórczości panować musi w całej rozciągłości, bowiem jest to przeciwwaga dla znikających możliwości eksportowych.

Jak w tych warunkach ludzkość wytrzyma, przyszłość okaże. W każdym bądź razie ci wszyscy, którzy w warunkach wprowadzenia w czyn intensywnej racjonalizacji w zakresie wytwórczości wprowadzili w gospodarce światowej istniejące utrudnienia, nie mogli się ludzkości przysłużyć w gorszym stopniu, niż to uczynili obecnie. Samowystarczalność wyjdzie na dobre dla krajów słabszych ekonomicznie, natomiast dla silnych i bardzo zróżniczkowanych jest katastrofalna. Czy jednak szybko zostanie to zrozumiane, tam gdzie należy, śmiemy wątpić, ponieważ jeszcze cele ekonomiczne w większości wypadków służą celom politycznym, a tym niezawsze zależy na dobrobycie ludzkości, byle tylko interesy partykularza były obronione. G.

(k) O racjonalizacji księgowości. Na wieczorne dyskusyjnym w „Domu Kupiectwa Polskiego” wygłosił p. Kołodziej, rewizor ksiąg i rzeczoznawca sądowy referat n. t. „Racjonalizacja księgowości i stąd osiągnięte korzyści w przedsiębiorstwie kupca”. Prelegent omówił historyczny rozwój handlu, błędne zasady, jakimi kieruje się jeszcze pewna część kupiectwa, wreszcie system prowadzenia ksiąg handlowych wraz z uzgodnieniem nowoczesnych metod ze stanowiskiem prawa, praktyki i wiedzy buchalteryjnej. Szczegółowo omówił prelegent księgowość na luźnych kartkach. Księgowość tę nazywają przebitkową, gdyż zapisywanie pozycji odbywa się za jednym pociągnięciem na 2 kartkach. Zasada tego systemu jest księgowanie wszystkich pozycji z oryginalnego dowodu wprost na odpowiedni rachunek. Zapiski w księdze zasadniczej (zurnal) pozostają automatycznie w porządku chronologicznym przez przebitkę kalkową. Stan konta rzeczowego odczytuje się bezpośrednio z konta. Księgowanie metoda przebitkową nie przedstawia żadnych trudności dla znających podwójną księgowość. Oceniając wartość tej metody stwierdzić wypada, że księgowość przebitkowa, w myśl zasad Taylora, osiągnęła z wszystkich metod prowadzenia ksiąg szczyt procesu racjonalizacji; ma ona na celu zmniejszenie do minimum kosztów przy każdej wciąganej pozycji oraz osiągnięcie przejrzystości interesów przedsiębiorstwa. Po referacie wywiązała się dyskusja, w której przemawiali p. Majewicz, zachęcając do zaprowadzenia ksiąg, ponieważ przyczynia się one do sprawiedliwego wymiaru podatku obrotowego. P. radca Berkan omówił wadliwość w prowadzeniu ksiąg; prócz tego przemawiali pp. Grześkowiak i Woźniak.

(k) W Jarocinie, Pleszewie, Borku, Czempiniu i Zerkowie wolno wykonywać przemysł okrzynny (t. j. sprzedaż towarów sposobem demokratycznym i wykonywanie drobnych świadczeń natury przemysłowej) za osobnym zezwoleniem (wizą) właściwego starosty. Tak zarządził p. wojewoda poznański (Pozn. Dz. Woj. nr. 3. 46). (ta)

(k) O uporządkowaniu handlu zwierzętami rzeźniami i mięsem. Handel zwierzętami rzeźniami i mięsem stanowi dziedzinę obrotu towarowego najmniej uporządkowaną. Panujące w handlu tym stosunki umożliwiały rzekomu nieuczciwym pośrednikom nadużycia na szkodę interesów skarbu państwa, a przedewszystkiem interesów producentów - rolników. Podejmowane dotychczas próby uporządkowania stosunków w tej dziedzinie handlu nie zostały uwieńczono wynikiem pomyślnym. W szczególności nie doszło dotychczas do zorganizowania w Warszawie oddawna zamierzonej giełdy mięsnej. W związku z tem warszawska Izba Rolnicza opracowała projekt ustawy o obrocie towarami zwierzętami gospodarskimi, który po uzgodnieniu z zainteresowanymi czynnikami zostanie skierowany na drogę ustawodawczą.

(k) Dalszy spadek produkcji hutniczej. W grudniu ub. r. produkcja poszczególnych działów hutniczych uległa dalszemu zmniejszeniu. Spadek produkcji w porównaniu do listopada dla wielkich pieców wyraża się cyfrą 2,57 proc., dla stalowni 27,04 proc., walcowni 19,64 proc., rurkowni 12,75 proc. Napływ zamówień na skutek przewlekającego się kryzysu, uległ również spadkowi. W grudniu syndykat polskich hut żelaznych oddał do wykonania 8.917 tonn, jako zapotrzebowanie rynku krajowego. Mniejsze pogorszenie się sytuacji wykazuje zbyt eksportowy. W grudniu huty żelazne wywoziły za zaświadczaniami eksportowymi 34.507 tonn, czyli o 2,98 proc. wyrobów walcowanych mniej, niż w listopadzie. Spadek eksportu nastąpił głównie wskutek przerwania wywozu do Chile. Na pierwszym miejscu stoi eksport do Z. S. R. R. — 32.786 tonn, następnie do Rumunii — 739 tonn, do Jugosławii — 559 t., do Niemiec — 107 t., do Szwajcarii — 106 t., i do innych krajów mniejsze ilości.

Z ZAGRANICĄ

(z) Kryzys we wschodnich prowincjach Rzeszy. Prasa berlińska ogłasza następujące dane statystyczne świadczące o upadku gospodarczym wschodnich prowincyj Rzeszy. Według spisu z r. 1925 udział zatrudnionych w rolnictwie we wschodnich prowincjach Rzeszy wynosił 45 proc., przeciętna zatrudnienia w rolnictwie dla całego państwa pruskiego wynosiła 30 proc. Przewóz towarów pomiędzy Rzeszą i Prusami Wschodnimi łącznie z Pomorzem wynosił w r. 1913 ogółem 815.000 tonn. Obecny przewóz spadł do 88.000 t. Przywóz produktów rolnych spadł z 220.000 t. na 17.000 t. Wywóz koni spadł z 17.480 sztuk na 1965. Krów z 69.456 na 1852 i świń z 80.358 na 1116. Wschodnie obszary Rzeszy wykazują najsilniejsze obciążenie długami, które wynosi na 1 ha użytkowej powierzchni rolnej w dn. 1 stycznia 1929 3-krągło 630 Rm. Na rozmiary upadku gospodarczego w prowincjach wschodnich wskazuje szczególnie fakt, że w latach 1924 — 1927 90 proc. poddanych licytacji przymusowej terenów w państwie pruskim przypada na obszary wschodnie, pozostałe 10 proc. na resztę Prus. W r. 1928 zlicytowanych zostało w samych prowincjach wschodnich 31.700 ha, czyli 81 proc. ogólnej przestrzeni poddanej licytacji w państwie pruskim.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) O ulgach celnych na orzechy ziemne łuszczone i nasiona słonecznikowe. Pozwolenia ministerstwa skarbu na zastosowanie ulgi celnej do orzechów ziemnych, łuszczonych i nasion słonecznikowych zachowują ważność do dnia 31 marca 1931 r. włącznie. (az)

Z KRAJU

(k) Nota Austrii do rządu polskiego w sprawie nierogaczyny. Pod naporem „Landbundu” zrzeszającego rolników austriackich, rząd wiedeński przygotowuje notę do rządu polskiego w sprawie zawieszania

ku austriackiego nierogaczyną z Polski. Nota będzie zredagowana w tonie bardzo przyjaznym i ma stwierdzić, że zalew rynku austriackiego jest niezawodnie wynikiem zamknięcia granicy czeskiej dla dowozu polskiej nierogaczyny. Okoliczność ta nie może być jednak podstawą dla zmiany polskiej polityki wywozowej, równającej się dumpingowi, który rujnuje rynek austriacki. O ileby syndykat polski nie zechciał zmienić swej polityki przywozowej, rząd austriacki byłby zmuszony zastosować przymusowy kontyngent nierogaczyny, a prawo rozdziału kontyngentu przyznać instytucjom rolniczym, co nie leży bynajmniej w interesie syndykatu polskiego.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Szajki włamywaczy grasują

Przylapani na gorącym uczynku — Okradzenie pomocników piekarskich

W piwnicy drogerji firmy Stanisław Chocieszyński (ul. Pocztowa 16), przytrzymano na gorącym uczynku dwóch włamywaczy. Policja aresztowała ich w chwili, gdy po wywierceniu otworu w suficie usiłowali wtargnąć do wnętrza drogerji. W piwnicy wyjęli złoczyńcy kilkanaście cegieł i w chwili gdy przecinali linoleum podłogi, przytrzymano ich.

Jeden, Wacław Kordylewski, zamieszkały przy Wierzbicicach 19, jest znanym włamywaczem. Był on zasądzony około 12 razy m. i. odbył już karę 4-letniego więzienia za kradzież. Na policji zachowywał się teraz niezwykle zuchwale. Odpowiadał opryskliwie na zadawane mu pytania policji przy pisaniu protokołu i pozwalał sobie na tego rodzaju prowokacyjne uwagi, jak twierdzenie, że praca policji nie ma wielkiego sensu; opryszek chciał dalej zakładać się nawet o dużą sumę, że w trzy dni po przewiezieniu go do więzienia sądowego zostanie zwolniony.

Był poprzednio aresztowany ze swoim towarzyszem już w sprawie

włamania w firmie „Elegancja Poznańska”. U Kordylewskiego znaleziono kradzione rzeczy. Zwolniono go po kilku dniach z więzienia sądowego, a najnowszym „wyczynem” rabusia było włamanie do drogerji p. St. Chocieszyńskiego, które jednak się nie powiodło tylko dzięki temu, że złodziej przytrzymał. Ktoś z mieszkańców domu usłyszał podejrzaną stukanie i zawiadomił policję; przy starannym zbadaniu budynku natknęła się ona na włamywaczy, przytrzymując ich i chroniąc zarazem p. Chocieszyńskiego od bardzo dotkliwych strat. Działo się to w nocy, krótko po godzinie 3.

Niemniej zuchwale włamanie popełniono mniej więcej o godz. 5 rano, przyczem rabusie wtargnęli do pokoju służbowego pomocników piekarskich u mistrza Wacława Gorskiego na Śródcie 3. Dwóch pomocników Kazimierza Nowaka i Romana Małeckiego bardzo dotkliwie okradziono, gdyż złodzieje zabrali im wszystką odzież, tekę skózaną, trzy pary butów, bieliznę oraz inne przedmioty wartości około 700 zł. (k)

„Wesele idzie!”

Ciekawa rozprawa sądowa

Izba Karne sądu okręgowego w Poznaniu rozpatrywała ciekawą sprawę, sięgającą jeszcze czasów Powszechnej Wystawy Krajowej. Jako oskarżyciel wystąpił profesor Wodzinowski; zarzuca firmie Silington z miasta Łodzi, że dokonała ona reprodukcji obrazu p. t. „Wesele idzie” i to w dodatku b. nieudolnie. Reprodukcje te następnie drukowano na chustkach, które firma wystawiła na P. W. K.

P. adw. Hejmowski występujący z ramienia firmy oświadczył, że zarząd i dyrektorzy firmy o całej sprawie nie byli poinformowani. Zresztą twórcą reprodukcji na chustkach był francuski artysta Paul Mouton. P. adw. Celichowski prosi o zasądzenie oskarżonych na odszkodowanie, bowiem nie pytając się o zezwolenie p. Wodzinowskiego reprodukowali jego obraz na chustkach. Z oświadczenia rzeczoznawcy wynikało, że dzieła prof. Wodzinowskiego są znane w kraju i zagranicą, a niektóre nawet znajdują się w muzeach w Paryżu, Wiedniu i t. d. „Wesele idzie” zauważył prof. Wodzinowski ze zdumieniem na P. W. K. w Poznaniu i natychmiast w tej sprawie ingerował w policji, która miała nawet zakwestjonować kilka chustek. Trybunałowi przedłożono wielką reprodukcję obrazu „Wesele idzie”, wykończoną przed 12 laty. Na reprodukcji tej widniał napis „przedruk — naśladowanie wzbronione”.

Rozprawa została odroczone celem powołania dalszych świadków. W każdym razie budzi ona wielkie zainteresowanie. (z)

KALENDARZYK

Sobota, 24 stycznia 1931.

Słońce: wschód 7,47 — zachód 16,22 — długość dnia 8 godzin 35 min.

Księżyc: wschód 9,57 — zachód 22,39 — przed I kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana minus 1 st. Cels. Pochmurno. Wiatr południowo-wschodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 744 milim. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa minus 2 st. Cels., najniższa minus 2 st. C.

Przepowiednia pogody na niedzielę: Pogoda zmienna, częściowo z drobnymi deszczami, lekkie obniżenie się temperatury z zmiennymi wiatrami.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 2,46 m.

Kal. rz.-kat.: Tymoteusz — jutro Nawr. Św. Pawła.

Kal. słow.: Chwałibóg — jutro Miłosz.

Biblioteka I. J. Kraszewskiego (Wróclawska 17) otwarta codziennie od 12—13 i od 16—19. w soboty od 12 do 15 Kaucja zł 3,00. Abonament zł 1,80. Wpis 50 groszy.

Czytelnia dla Kobiet, ul. Kantaka 8-9 (II piętro), otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19. zaopatrzona we wszelkie nowości. Kaucja 3 zł od książki, wpis. 50 gr., abonament mies. 2 zł.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ulica Marsz. Focha nar. Niegolewskich.

Włda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach pełnią służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— **Sp. Julian Tarnowski.** W nocy z czwartku na piątek dnia 23 stycznia 1931 r. zmarł po krótkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św., sp. Julian Tarnowski, cieszący się w szerokich kołach swych znajomych i przyjaciół szczerą sympatią i poważaniem. Sp. Zmarły urodził się dnia 7 stycznia 1858 w Czarnkowie, do gimnazjum uczęszczał we Wągrowcu, a studia farmaceutyczne odbywał i ukończył na uniwersytecie berlińskim. Od roku 1882 był przez szereg lat właścicielem drogerji w Szamotułach, która, dzięki swym zdolnościom kupieckim i wiadomościom fachowym, doprowadził do wspaniałego rozkwitu. Następnie był przez kilka lat właścicielem apteki w Środzie, którą niestety ze względów politycznych musiał sprzedać. Od 25 lat sp. Tarnowski mieszkał w Poznaniu. W roku 1922, po ustąpieniu sp. aptekarza Karola Maliskiego, był Zmarły przez pewien czas kierownikiem biura Związku Drogerzystów Rzpl. Polskiej. Sp. Zmarły był zawsze gorącym patriotą Polakiem i nie uchylał się nigdy od żadnej pracy społecznej, dlatego pamięć o Nim w szeregach znajomych i kolegów pozostanie żywą. Cześć Jego pamięci!

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Walne zgromadzenie Stow. Inżynierów i Architektów w Poznaniu** odbędzie się dnia 20 lutego 1931 r. o godzinie 18 w sali Dyrekcji Kolei Państw. przy Wąłach Zygmunta Starożyńskiego, z następującym porządkiem dziennym: Zagajenie, wybór przewodniczącego i sekretarza; sprawozdanie zarządu i komisji rewizyjnej; wnioski członków w myśl par. 14-c statutu; przyjęcie preliminarza na rok 1931 i ustalenie wysokości składek członkowskich; wybór zarządu, komisji rewizyjnej, sądu koleżeńkiego oraz delegatów na rok 1931. — Zarząd: Inż. Twardowski — prezes; inż. Luśniak — sekretarz.

— **Z Narodowej Org. Kobiet prawy brzeg Warty.** Zebranie miesięczne odbędzie się we wtorek 27 bm. o godz. 19,30 na sali Domu Parafjalnego na Śródcie. — Chcąc członków zaznajomić z historią i właściwościami poszczególnych dzielnic Polski, postarał się zarząd o ciekawy wykład: „O polskim Pomorzu i Pomorzanie”. O najliczniejszy udział członków uprasza się.

— **Z Sodalicyj Marjańskiej Akademików.** Zebranie ogólne z referatem p. prof. dr. Sajdaka odbędzie się we wtorek, dnia 27 bm. o godzinie 20,15 w salce „Mariamum” przy ul. Szewskiej 18.

ŻYCIE SOKOLE

— **Sokolim Gniazda XII — Śródmieście** zwracamy uwagę, iż po raz drugi zwołane w a l n e zebranie odbędzie się — bez względu na ilość obecnych członków — w niedzielę, dnia 25 bm. o godz. 16 w lokalu zebrani przy św. Marcynie 65. — Na porządku obrad wybory.

— **Gniazdo żeńskie „Sokol” Poznań XIV. Łazarz.** Walne zebranie odbędzie się w środę 28 bm. o godz. 19,45 w lokalu

drh. Smoczykowej, ul. Marsz. Focha 70. Wybory do zarządu.

WYSTAWY

— **Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych** w salonie swym przy pl. Wolności 18 pokazuje obecnie wystawę, składającą się z trzech kolekcji. Jedną kolekcję obejmuje projekty na witraże Jana Piaseckiego, druga obrazy Józefa Krzyżńskiego i trzecia obrazy i akwatory Wilka Osseckiego. — Ponadto wystawia Aniela Czarnowska z Krakowa. — Salon otwarty w dnie powszednie od 11—17, w niedziele i święta od 12—15. Wstępne wynosi 1 zł, dla młodzieży kształcącej się 50 gr.

WIECZORY, KONCERTY

Ogłoszenia i uwiadomienia o balach, wieczorkach tanecznych, zabawach karnawałowych, herbatkach i bridgeach z tańcami oraz wszelkich tym podobnym przedsięwzięciach kierować należy do administracji! pisma naszego, a nie do redakcji.

Wszystkie te doniesienia podawać będziemy stale na końcu części redakcyjnej w dziale „Kronika towarzyska”. Punktualne zamieszczenie ich poręczymy tylko w tych wypadkach, gdy nastąpi poprzednie porozumienie się między organizatorami odnośnych przedsięwzięć zabawowych a naszą administracją.

Przy nadsyłaniu tych doniesień na drodze listownej podać należy dokładny adres i numer telefonu tej osoby, z którą administracja nasza mogłaby porozumieć się co do bliższych szczegółów, odnoszących się do zamieszczenia nadesłanego uwiadomienia.

KOMUNIKATY RÓZNE

— **10-lecie Sodalicyj Marjańskich.** W dniu jutrzejszym, w niedzielę, odbędzie się uroczysty obchód z okazji dziesięciolecia istnienia Sodalicyj Marjańskich przy gimnazjach im. Karola Marcinkowskiego, św. Marii Magdaleny i gimn. im. Bergera. Rano odbędzie się uroczyste nabożeństwo w kościele Pobernardyńskim. Odprawi je J. E. ks. biskup Dymek. Po południu o godz. 17 odbędzie się uroczysta akademja w Auli Uniwersytetu, z bardzo urozmaiconym programem. Nieliczne już bilety są do nabycia przy kasie przed akademją.

— **Z Tow. Młodych Przemysłowców.** Skarbnik „Funduszu Zapomogowego” p. St. Maliński podaje członkom do wiadomości, iż inkasenci rozpoczynają składkowanie na nową serję 40 t. j. od 196 do 200 wypadku. Obecny wypadek 196. — W Związku Tow. Przemysłowców i Rzemieślniczych jest do płacenia serja 2 i 3. Obecny wypadek 18. — Składki uiszczają można także na zebraniu lub u skarbnika przy ul. św. Wojciecha 2 a.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **W sprawie „pumpniklu”,** poruszonej w nr. z dnia 17 bm., właściciel fabryki pumpniklu p. J. Adam w Bydgoszczy, donosi nam, że ulotki, o której była mowa, niema już w obiegu; błędy w niej pozostały wskutek niedopatrzeń przy korekcie. — Nazwa „pumpnikel” przyjęła się na całym świecie i nie można jej zastąpić żadną inną; oznacza ona nie chleb razowy, lecz specjalny preparat odżywczy i leczniczy. Należy jeszcze zaznaczyć, że p. Adam jest Polakiem i swoim „pumpniklem” wypiera z rynku krajowego odpowiednie wyroby zagraniczne, nie lepsze a znacznie droższe.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Ofiary zabaw zimowych.** Na ślizgawce na Przepadku, upadła na lodzie uczennica Wyższej Szkoły Seminaryjnej Jadwiga Bucholcówna i odniosła złamanie ręki. — Poważniejszemu wypadkowi podczas gry w piłkę nożną na lodzie, uległ wczoraj uczeń szkolny Teodor Pokojki. Nieszczęśliwemu udzieliło pomocy pogotowie ratunkowe. (k)

— **Pożar.** W mieszkaniu przy ulicy Słowackiego 48 wybuchł wczoraj w godzinach południowych ogień. Przywołana straż pożarna stwierdziła zapalenie się belek pod piecem i przystępując do prac ratowniczych, rozebrała piec. Ogień stłumiono przy pomocy sikawki ręcznej. Rozbieranie pieca i wyrąbywanie belek zamieniło mieszkanie w prawdziwe pogorzeliisko. (k)

— **Bójka na ulicy.** Wczoraj wieczorem na ulicy Kramarskiej powstała zacięta bójka, przyczem dotkliwie zraniono w głowę niejakiego Stefana Ziętę, zamieszkałego przy ul. Wroneckiej 12. Poranionego przewieziono do lecznicy miejskiej. (k)

— **Zderzenie wozu z tramwajem.** Na ul. Marsz. Focha zderzył się wóz Browaru Huggera z tramwajem linji 10, wskutek czego tramwaj został lekko uszkodzony. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzież przy wyjściu z kościoła.** W dniu 21 bm. skradziono p. Rassumowskiej Cecylii, Dolna Wilda 62, podczas wyjścia z kaplicy św. Józefa torebkę damską, w której znajdowały się: wykaz osobisty, książka czekowa na sumę 508 zł,

losy 22 Loterii Państwowej, m. in. nr. 130 406 B. C. D., 130 406 C. D., 130 447 A. B. C. D. i 130 441 B. z klasy V., które wygrały, oraz 250 zł gotówki. (z)

— **Mąż złamał żonie rękę.** Stefan Pokrzywa, zamieszkały przy ul. Półwiejskiej 22, pobił swą żonę tak dotkliwie, że złamał jej rękę. Nieszczęśliwą odstawił do lecznicy miejskiej. (z)

— **Przy zastawianiu zegarka.** U p. Zuzanny Elikas przy Kwiatowej 3 skradziono zegarek wartości około 50 zł. — Sprawczynię kradzieży wysledzono. Przytrzymano ją w chwili, gdy usiłowała zegarek zastawić w lombardzie. (z)

— **Zgubiono 3 400 zł.** Jankowski Franciszek, zam ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 3, zgłosił zgubę portfelu zawierającego dokumenty i 3 400 zł. (z)

— **Kradzieże i włamania.** Z mieszkania adwokata Kapeli, ul. Sew. Mielżyńskiego 1, skradziono 2 futra — damskie i męskie z czarnem poszyciem. — P. Musielakowi Antoniemu, ul. Matejki 6, skradziono powielacz i 2 mtr. sukna. — P. Szułczyńskiemu Dyonizemu, ul. Słowackiego 22, skradziono kożuch i płaszcz skórzany, wartości 500 zł. — P. Dukowski Franciszkowi, ul. Długa 3, skradziono płaszcz z poczekalni dr. Heidera przy ul. Wielkiej 7. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Kradzież papierosów.** Z wozu furmana p. Walentego Wagnera, który zajeżdżał z przywiezionym towarem przed skład p. Łuczyka w Nowemmieście, skradziono dwie paczki z papierosami wartości 158 zł. Pomimo natychmiastowych poszukiwań złodzieja nie wykryto. Dla p. Wagnera jest to wielka strata, którą będzie musiał pokryć. (i)

— **Przygnieciony belką.** Nieszczęśliwy wypadek wydarzył się w majątku Bolewice powiatu nowotomyskiego. Na robotnika Wyrwałka, zajętego rozbieraniem starej stodoły, spadła ciężka belka. Doznał on poranienia obu nóg oraz ogólnego pośluczenia. Odstawiono go do szpitala powiatowego w Nowym Tomysku. (tp)

— **Pod kołami wozu.** W Nowym Tomysku podczas wymijania zawadził p. Wincenty Wróblewicz z Zbąszynia bliotnikiem samochodu o wóz roboczy firmy Grzybowski. Konie spłoszyły się a woźnica p. Szulc spadł z wozu tak nieszczęśliwie, że koło skałoczyło mu dotkliwie głowę, łamiąc m. in. kość nosową. (tp)

JARMARKI

— **Wieleń n. N.** Jarmark na konie oraz kramny odbędzie się dnia 4 lutego 1931 r.

— **Strzelno.** Jarmark kramny i na konie odbędzie się dnia 3 lutego 1931 r. Spęd bydła niedozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— **Gostyń.** (Z statystyki parafjalnej) W ub. roku było 191 chrztów, z tego 97 dziewcząt (w 1929 roku 204 — 102 chl., 102 dziewcząt). Ślubów kościelnych zawarto 41 (30). Pogrzebów było 104, a zatem 24 mniej niż w roku 1929. Niemowląt zmarło 13 (49); dzieci od 1—10 roku życia 7 (5), od 10 lat do 30 zmarło 12 (13), od 31 do 60 roku 21 (24), a od 60 roku 41 (37). Zatem w roku 1930 śmiertelność szczególnie dotknęła osoby od 60—90 roku życia.

— (Z życia towarzystw.) Przed kilku tygodniami zawiązało się Tow. Pracowników Kupieckich oddział w Gostyniu (Centrala Poznań). Liczy ono w swych szeregach już około 25 członków. Mamy tam prawie wszystkich przedstawicieli kupiectwa młodszego, nie wyłączając nawet pracowników handlowych i bankowców. Ostatnie zebranie plenarne odbyło się w dniu 13 bm. przy udziale 24 członków. Zagaił je p. Wiśniewski, przedkładając porządek obrad, który zebrani przyjęli bez zmian. Po odczytaniu protokołu przez p. Helenę Maczkównę, skreślił prezes w krótkich słowach działalność zarządu i zaprosił wszystkich członków do współpracy. (gb)

— **Gniezno.** (Z Tow. Hodowli Gołębi Pocztowych.) W Hotelu Francuskim odbyło się przy bardzo licznych udziałach członków i gości walne zebranie. Na przewodniczącego powołano p. Kuczyńskiego, poczem odczytano sprawozdanie. W skład nowego zarządu weszli: prezes — p. Kordoński, wiceprezes — p. M. Jeliński, sekretarz — Ed. Piśkiewicz, skarbnik — p. Kryszak. (br)

— **Rogoźno.** (Z życia rolników.) W lokalu p. Wieczorka, pod przewodnictwem p. Swiderskiego odbyło się walne zebranie Kółka Rolniczego. Ze sprawozdań członków zarządu wynikało, że w ciągu roku odbyło 11 zebrani, a ponadto Kółko brało udział w różnych imprezach. Zarządowi udzielono absolutorjum. Na zjazd W. T. K. R. wydelegowano pp.: Ciążyńskiego, Szydłowskiego, Kuźmę i Wysockiego. Po części formalnej obrad p. Dobrowicz wygłosił obszerny referat o sadownictwie. (ske)

— **Kruszwica.** (Z Tow. Śpiewu.) W dniu 19 bm. odbyło się walne zebranie Nadgoplańskiego Tow. Śpiewu. Przybył na nie również prezes okręgu p. Męclewski z Inowrocławia. Na wstępie zdał za-

rzad sprawę z calorocznej działalności a po wyczerpaniu sprawozdania udzielono zarządowi absolutorium, dziękując przede wszystkim za gorliwą pracę prezesa p. Fedkowiczowi. Wszyscy członkowie opowiedzieli się jednogłośnie za starym zarządem. Nastąpiło wręczanie dyplomów z fotografiami dla członków, którzy brali udział w popisach na zjeździe 19 okręgu w Kruszwicy. (fn)

Ostrów. (Uroczystość harcerska.) Hufiec harcerzy ostrawskich odbył w niedzielę uroczystość łaniania oplatka, połączonej z przyrzeczeniem harcerskim. Na uroczystość tę przybyli rodzice i goście. Zagaił ją komendant hufca ks. prof. Lech Ziemiński, wyuszczając pokrótce program pracy harcerskiej i podzielił się z obecnymi oplatkiem, poczem odśpiewano kolendy. Następnie ks. komendant odebrał od chłopców przyrzeczenie, przy czym przemówił do nich serdecznie z wielkimi umiłowaniami dla sprawy harcerskiej. Przyrzeczenie złożyło 33 chłopców. Po odśpiewaniu „Roty” i wygłoszeniu kilka deklamacyj, śpiewano pieśni harcerskie i popisano się muzyką.

(Występ Młodych Polek.) W niedzielę odegrało Stow. Młodych Polek „Dąbrówka” 2-aktową sztukę ludową ze śpiewami i tańcami p. t. „Swaty”. Sztukę odegrano wcale dobrze. Wieczór urozmaicono ponadto śpiewem chórowym i tańcami.

(Zgon.) Zmarła tu nagle długoletnia zarządczyni konwiktu arcybiskupiego śp. Pelagja Wagnerówna. Nieoczekiwny jej zgon wywołał żywe poruszenie i współczucie. (n)

Pod znakiem Chrystusa - Zbawiciela

Prace około pomnika wdzięczności. — Główna część budowy wykonana. — Prace artystów - rzeźbiarzy. — Z nadejściem wiosny dzieło przypuszczalnie całkowicie będzie ukończono. — Odezwia gen. Józefa Hallera.

Polska Piastów i Jagiellonów była wielką, potężną, mocarną, bo stała pod znakiem Chrystusa — Zbawiciela, i my dziś pragniemy Polski wielkiej, potężnej, mocarnej. I dlatego stać nam trzeba stale i wytrwale w obronie Krzyża świętego. Wielkie te hasła przypominają nam po wszystkie czasy wznoszący się pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu. Prace około budowy pomnika posuwały i posuwają się naprzód.

Łuk triumfalny ukończono krótko przed nastaniem mrozów. To też śmiało powiedzieć można, że obrzymą i główną część budowli zdołano wykonać w szybkim tempie, bo w ciągu jednego lata. Oczyszczeniu ścian kamiennych przeskodziła zima. Z górnych jednak obmytych już płaszczyzn uwidacznia się piękny jasny kolor kamienia.

Artyści - rzeźbiarze wykorzystują każdą możliwą chwilę i pracują nad dalszym upiększeniem potężnej ściany triumfalnej. Spodziewać się należy, że z nadejściem wiosny całość stanie w gotowej szacie, gdy nastąpi poświęcenie łuku triumfalnego wraz z tablicą pamiątkową i wmurowaniem dokumentu. Postać zaś Chrystusa Pana, której przelanie w bronzie wymaga wiele czasu, wzniesioną będzie nieco później.

Zamieszczony rysunek figury Chrystusa w ilustracji „Kurjera Poznańskiego”, nie jest jeszcze ostatnim połącznikiem. Rzeźbiarze - artyści i tu ciągle jeszcze pracują nad udoskonaleniem, żeby jak najwięcej uwydatnić w twarzy Boskiej dobroci i szlachetności. Z nastaniem wiosny p. Różek rozpocznie też z całą intensywnością swoje prace nad statua około 6 metrów wielkości. I wtedy dopiero uoocznia się piękno postaci Chrystusa w całej pełni.

Z wiosną padnie też oparkanie, zakrywające dziś poważną część pomnika, oraz tarasy, poczem dopiero ogrom potężnej budowli uwydatni się w całej przepięknej swej potędze. Powstanie wielki plac, kostką mozaikową wykładany, a z nim szerokie schody tarasy i udostępnienie publiczności prześcieca poprzez łuki boczne na drugą stronę pomnika, która również wzbogaconą będzie pięknymi rzeźbami. Stamtąd zaś otworzy się widok na o-

grody miejskie aż po Teatr Wielki. Prace wykonywane są podług zasadniczego planu p. inżyniera-architekta Michałowskiego, który nim przystąpił się tak ze względu na ideową wartość wiekopomnego dzieła, jak i urbanistykę m. Poznania.

Wreszcie przypomnieć należy piękną odezwę gen. Józefa Hallera, który harcerstwo nasze nawołuje gorąco do składkowania na rzecz Pomnika Wdzięczności, aby czynnie zadokumentowało, że wraz z całym narodem stoi przy Chrystusie — Zbawicielu.

Stać nam pod znakiem Chrystusa Zbawiciela i dla tego ochotnie składkujmy, składkujmy i po raz trzeci składkujmy.

Z Koła Związku Podoficerów Rezerwy

W sali rzeźni miejskiej, odbyło się roczne walne zebranie pozn. Koła Związku Podoficerów Rezerwy Ziemi Zach. Rz. P.

Obrazy otworzył prez. Stefan Jahns, poczem dalsze przewodnictwo oddano w ręce p. Laurentowskiego.

Po załatwieniu szeregu formalności, przystąpiono do sprawozdań, ilustrujących caloroczną pracę Koła. Z sprawozdań tych wynikało, iż Koło rozwija się pomyślnie. Urządzono cały szereg odczytów względnie wykładów o treści wojskowej i oświatowej, brało udział w ostrych strzelaniach i t. p. Dobrze przedstawia się stan kasy, której obrót wynosi przeszło 3 tys. zł. Po dyskusji udzielono zarządowi jednogłośnie pokwitowania, poczem przystąpiono do wyboru nowych władz. Z małymi zmianami, pozostali przy sterze Koła Zw. Podof. Rez. Z. Z. ci sami co w roku zeszłym członkowie:

Prezes — St. Jahns, wice-pr. — Wl. Olejniczak, sekretarz — Fel. Mrugałski, komendant Fel. Tumański — wreszcie Błotny — skarbnikiem. Dalej weszli do zarządu pp.: Senfleben, Potrawiak, Kubiacyk, Bytner, Szalczyk i Stolski. Następnie wybrano komisję rewizyjną, sąd honorowy, oraz delegatów na Walny zjazd delegatów Kół, który odbędzie się w Poznaniu 1 lutego b. r.

W wnioskach uchwalono m. i. zakup pewnej ilości materiałów względnie mundurów.

W wolnych głosach członek honorowy pułk. B. Sikorski w mocnych słowach wzywał zgromadzonych członków do rzetelnej pracy na polu przysposobienia wojskowego. Poza tem przemawiali jeszcze prezes Związku p. Kasprowicz, Kubiacyk, Klupiec i inni. Odśpiewaniem „Roty” zakończono obrady. (z)

SPORT

Automobilizm

Zjazd gwiazdzisty do Monte Carlo. Interesujący Polskę automobilści zajęli następujące miejsca: Kategoria pierwsza, do 1100 cm: 12 miejsce — p. Laure na Peugeot, który wystartował we Lwowie; szybkość przeciętna 34.473 km. na godzinę, 223 punkty. Kategoria druga, ponad 1100 cm: 15 miejsce — p. Adam Potocki i Barylski na Praga, którzy wystartowali w Jassach, szybkość przeciętna na 40.037 km. na godzinę 248 pkt. 29 miejsce zajął Richard na Delahay, który wystartował we Lwowie, szybkość przeciętna 40.134 km na godz. Ogółem klasyfikowano 62 zawodników: 18 w pierwszej kategorii i 44 w drugiej.

Gry sportowe

„Warta” II — „Sokół” spotkanie w hazenę odbędzie się w niedzielę o godz. 10.30 w „ćwiczni sokolej” na boisku Sokola.

Hokej na lodzie

Drużyna Kanady pokonała tu w meczu hokejowym reprezentację Austrii 4:0 (2:0, 2:0, 0:0).

„Warta” I — „AZS” I i „Stella” I — „AZS” II. Nadchodząca niedziela przyniesie dwa sensacyjne spotkania, które odbędą się na wzorowej ślizgawce przy ul. Noskowskiego. Spotykają się o godz. 11.15 „Warta” I. — „AZS” I. w meczu o mistrzostwo okr. poznańskiego kl. A. Będzie to najciekawsze spotkanie sezonu zimowego w Poznaniu.

tem więcej, że część graczy obu drużyn wróciła zeszłego tygodnia z obozu treningowego w Katowicach, gdzie trenowała przez miesiąc pod kierownictwem trenera, kanadyjczyka Farlowa. O godz. 13 odbędzie się na tem samem boisku spotkanie „Stella” I. — „AZS” II. o mistrzostwo okr. poznańskiego w kl. B. Mecz ten zapowiada się niemiernie ciekawie od poprzedniego, tem więcej że AZS posiada dobrą drużynę a Stella gnieźnieńska odniosła już w tym roku ładne sukcesy.

Hippika

Kurs jazdy konnej organizuje „A. Z. S.” w porozumieniu z Wielkopolskim Klubem Jazdy Konnej, pod kierownictwem fachowego instruktora Koni i wszelkich przyborów do jazdy dostarcza kierownictwo kursu. Bliższych informacji udziela i przyjmuje wpisy sekretariat AZS Zamek-Wartownia codziennie od godz. 16 do 18.

Lekka atletyka

Kurs wstępny dla kl. C i juniorów pod kierownictwem instruktora Klumberga odbywa się codziennie od godz. 18.30 do 20.00 z podziałem na kluby. W poniedziałki i piątki ćwiczą: „Sokół”, „Sparta” i „S.M.P.”; środy i soboty: „Warta”; wtorki i czwartki: „AZS” i „Korona”.

Narciarstwo

Do Ilmicie wyjechała polska reprezentacja narciarska na mistrzostwa Czechosłowacji 24 i 25 bm. W skład drużyny wchodzi: B. Czech, K. Szostak, S. Marusarz i K. Schiele.

Piłka nożna

Nadzwyczajne walne zebranie K. S. „Poznańskie” odbyło się przy licznej udziale członków w lokalu p. Bayerowej. Po sprawozdaniu prezesa Spartego, oraz Podeszwy w zast. sekretarza — zebranie wyraziło ustępującemu zarządowi absolutorium oraz uznanie i podziękowanie za wytrwanie na stanowisku. Nowe władze klubu wybrano jak następuje pp.: prezes — Cz. Sparty, wiceprezes — Pilaczyński Stan., sekretarz — Podeszwa; zast. — Ratajczak Edmund; skarbnik — Młotowski; kier. wydziału gier: Siadak Stan.; radni — Winiewicz Mieczysław i Sznotala Zygmunt. Do komisji rewizyjnej wybrano pp.: Kryszczyński, Kromczyński i Pakule.

K. S. „Poznańskie” podaje do wiadomości, że począwszy od dnia 28 stycznia br. odbywać się będzie zaprawa zimowa (treningi) w I. Szkole Powszechnej przy ul. Cegielskiego tylko w środy od godz. 19—21 a nie jak dotąd we wtorki i piątki w szkole Działalińskich.

Lista delegatów poszczególnych klubów do ligi PZPN. przedstawia się następująco: Gajkowski (Cracovia), Zakrzewski (Wista), Derda (Warta), Eysmont (Garbarnia), Kupczyk (Warszawianka), Sliwiński (Polonia), Piasecki (Legja), Grzymirski (Pogoń), Werszner (Czarni), Budranowski (Lechia), Wydrych (Ruch).

Treningi oddziału piłki nożnej i koszykowej K. S. „Korona” odbywać się będą w poniedziałki w IX szkole powszechnej przy ul. Gen. Prądzińskiego od godz. 19 do 21. Zarząd wzywa wszystkich członków do regularnego uczęszczania.

Pieściarstwo

PZB ustalił ostatecznie reprezentację na mecz z Czechosłowacją w Warszawie w następującym składzie: Kazimierski, Goss, Rudzki, Aniola, Seweryniak, Majchrzycki, Mizerski, Wocka. Jako rezerwowi przewidziani są: Moczko, Kokot, Cyran, Głowacki, Wolski, Wieczorek, Wystrach i Tomaszewski. — Za zawodowców uznani

Przez szybkę

Co kto woli

Ankieta w sprawie grzeczności daje czytelnikom sposobność do ciekawych naogół wypowiedzi. Poglądy oczywiście są różne. Dyskusja rozpoczęta na temat ustępowania miejsca w tramwaju uogólniła się — z czego bardzo rado — do grzeczności wogóle.

Otóż wśród odpowiedzi przedewszystkiem muszę wspomnieć o tych, które nawiązują do hasel przysłowiowej polskiej rycerskości. Dziś mężczyzna nie ma sposobności, jak rycerz średniowieczny narażać życia w obronie kobiety, tem niemierniej holdować winien zasadam dawnych rycerzy — wszędzie i w każdej sytuacji nieść pomoc, każdej potrzebującej pomocy kobiecie. Wygląda to w prozaicznym, codziennem zastosowaniu tak: nie pchać się w żadne drzwi przed kobietą, nie siadać, jeśli kobieta stoi, pomóc ustawić walizkę w wagonie, podnieść upuszczony przedmiot itd.

To jest polska tradycyjna rycerskość w stosunku do kobiet, które zawsze grały ważną rolę w społeczeństwie, jako żony i matki Polski synów.

Wychodząc z tej zasady, każdy mężczyzna — o ile nie jest inwalidą, schorowanym czy bezzilnym staruszką, ustępuje miejsca każdej, bez względu na stan i wiek kobiecie.

Tak mówi jedna cząsteczka ankiety.

zostali ostatecznie: Górny, Pyka, Gawlik, Wochnik oraz Klarowicz.

Życie organizacyjne

Nadzwyczajne walne zebranie K. S. „Głuchoniemych” odbędzie się w niedzielę 25 bm. o godz. 17 w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8.

We wtorek, dnia 27 stycznia wystąpi **ARTUR RUBINSTEIN.**

Świetny pianista-wirtuoz Artur Rubinstein, którego występy ściągają liczne rzesze wielbiciele jego mistrzowskiej gry, wystąpi w bieżącym sezonie koncertowym tylko jedyny raz i to w nadchodzący wtorek, dnia 27. b. m. o godzinie 20 w auli uniwersyteckiej. Rubinstein ma na całym świecie ustaloną markę jako jeden z największych mistrzów gry fortepianowej, to też zapowiedź jego koncertu przyjmowana jest wszędzie z największym zadowoleniem. Na wtorkowym koncercie artysta wykona m. i. Baclia Toccate organowa C. dur, Brahmsa 2 Intermezza. Capriccio i Rapsodję Es-dur. Chopina Barcarollę, a Etiudy i Polonez fis-moll. Po raz pierwszy usłyszymy kilka ciekawych utworów Prokofieffa i Gradsteina.

Sprzedaż biletów w składzie cygar A. Szejbrowskiego ul. Gwarna 20, telefon 56-38. PP. studenci i młodzież szkolna korzystają z biletów zniżkowych w cenie 1,50 zł., które wydaje kasa w dzień koncertu od godz. 19. z 27 480

Teatr Wielki

DZIŚ — „Holender tułacz”.

Niedziela, 25. 1. o godz. 3 popoł. „Madama Butterfly”.

Niedziela, 25. 1. wieczorem Wieczór baletowy — „Miljony Arlekina” i „Rapsodia Liszta”.

Poniedziałek, 26. 1. „Miljony Arlekina” i „Rapsodia Liszta”.

Wtorek, 27. 1. „Fiolek z Montmartru”.

Środa, 28. 1. „Casanowa”.

Czwartek, 29. 1. „Holender tułacz”.

Piątek, 30. 1. „Miljony Arlekina” i „Rapsodia Liszta”.

Sobota, 31. 1. „Piękna Helena” (Jubileusz Bratkiewicza).

Niedziela, 1. 2. po południu „Miljony Arlekina” i „Rapsodia Liszta”.

Niedziela, 1. 2. wiecz. „Casanowa”.

Poniedziałek, 2. 2. po południu „Fiolek z Montmartru”.

Poniedziałek, 2. 2. wieczorem „Holender Tułacz”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Przedprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par”. ul. 27 Grudnia 18. od godz. 10 do 17. W niedziele i święta w Teatrze Wielkim od godz. 11.30 do 13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Pani ministrowa”.

Niedziela, 25. 1. po południu „Koralja i S-ka” (ceny zniżone).

Niedziela, 25. 1. wiecz. „Pani Ministrowa”.

Poniedziałek, 26. 1. „Interes z Ameryką”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Nie rzucaj mnie, madame”.

Niedziela, 25. 1. o godz. 4 po południu „Sierotki królewskie”.

Niedziela, 25. 1. wieczorem „Nie rzucaj mnie, madame”.

Poniedziałek, 26. 1. „Nie rzucaj mnie, madame”.

Wtorek, 27. 1. „Nie rzucaj mnie, madame”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Rewja

DZIŚ — „Bigos na Maderze”.

Uważam za swój obowiązek przytoczyć tu wyjątki z jednego listu, którego wręcz przeciwnie od poprzednich zasady stoją na szczęście w zupełnem odosobnieniu. „Daję panu dobrą radę” — czytam w liście — „Jeżeli nie chce pan być narażony w tramwaju na ustępowanie miejsca kobietom, to niech pan zawsze wozi ze sobą gazetę. Ja zawsze tak robię. Udaję, że jestem strasznie zaczytany i że nie widzę stojących koło mnie kobiet, ani ich najbardziej nawet groźnych spojrzeń.”

„Dawniej” — pisze dalej ów pan — „kiedy ludzie skwapliwie ustępowali miejsca inwalidom wojennym, miałem na zdobycie siedzącego miejsca w wagonie doskonały sposób. Wozilem zawsze przy sobie ciemne okulary. Łąkałem się wchodząc do przepelnionego wagonu. Ludzie brali mnie za niewidomego inwalidę, ustępowali mi chętnie miejsca i mogłem siedzieć przez nikogo nie niepokojując.”

Podziwiam, drogi panie, podziwiam pański spryt, ale — niestety — nie potrafię zachwycić się pańskim postępowaniem.

Może mają trochę racji czytelnicy, którzy występują przeciwko przesadnej grzeczności — szczególnie w stosunku do bardzo młodych panienek, ale jeśli mam wybrać, to wolę nawet przesadną zręczność, niż takie wygodne wprawdzie, ale bardzo niekulturalne okpiwające postępowanie. Czy nie mam racji? X. Awery,

Stronictwo Narodowe

Koło Poznań Jeżyce

Roczne walne zebranie koła odbędzie się dziś, w sobotę, 24 bm. o godz. 8 w sali p. Tomikowskiego, Szamarzewskiego 18.

Na porządku obrad sprawy organizacyjne, sprawozdania roczne, wybór zarządu i referat polityczny, który wygłosi p. Karol Rzepecki.

Uprasza się o przybycie wszystkich członków, równocześnie zaprasza pp. obwodowych i mężów zaufania, którzy urzędowali przy urnach wyborczych.

Zarząd.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W NAUKOWYM POZNANIU

PIĘKNA KSIĘGA PAMIĄTKOWA.

Nestor prehistoryków polskich prof. Demetrykiewicz, doczekał się z Poznania wspaniałego hołdu w siedmudziesięciolecie swoich urodzin. Pod redakcją naszego znakomitego prehistoryka prof. dr. Józefa Kostrzewskiego wyszła nakładem Polskiego Towarzystwa Prehistorycznego — które ma, jak wiadomo, siedzibę w Poznaniu — Księga Pamiątkowa ku czci prof. Demetrykiewicza, wielki tom o prawie 400 stronicach i o kilkudziesięciu kartach papieru kredowego z reprodukcjami ciekawych znalezisk. Już sześć lat temu, gdy dr. Demetrykiewicz obchodził czterdziestolecie swej tak bardzo zasłużonej działalności, zamierzano taką księgę wydać, lecz skończyło się, niestety dla braku funduszy, na poświęceniu jubilatowi szóstego rocznika „Przeglądu Archeologicznego”. Teraz wszakże piękna myśl doczekała się urzeczywistnienia, a dzieło na tem opóźnieniu nie straciło gdyż urosło o kilka cennych przyczynków.

Tom wygląda imponująco nie tylko ze względu na swoją objętość i ładną szatę graficzną (drukowany w drukarni Uniwersytetu Poznańskiego). Uderza przedewszystkiem wielki zasięg, jakim zostali objęci współpracownicy. Z polskich miast uniwersyteckich jest reprezentowany nie tylko Poznań (Józef Kostrzewski, Zygmunt Zakrzewski, Konrad Jażdżewski, Karol Stojanowski, Tadeusz Waży), ale Warszawa (Ludwik Sawicki, Lewko Cikalenko, Irena Sawicka, Zofja Podkowińska, Zofja Jakimowiczowa, Hanna Przybyłowiczowa, Włodzimierz Antoniewicz, Roman Jakimowicz), dalej Kraków (Józef Żurowski, Tadeusz Reyman, Gabriel Leńczyk); Lwów (Jan Bryk, Tadeusz Sulimirski, Leon Kozłowski). A po za temi wielkimi środowiskami nauki nadesłano prace z miast mniejszych, jak Tarnów (Bolesław Czapkiewicz) i Grudziądz (X. Władysław Lęga) jakby na świadectwo, że prehistorja i poza temi centrami ma naukowo wykształconych poważnych pracowników. Stały też do apelu obce pracownice naukowe, aby złożyć hołd znakomitemu polskiemu uczonemu-jubilatowi. Z Pragi czeskiej nadesłali prace pp. A. Stocky, Václav Szczerbakiwskij i Jaroslav Boehm, z Beogradu p. Miodrag Grbić, N. Vulić i Miloje M. Vasic, z Bratysławy p. Jan Eisner, z Helsinky Aarne Europaeus, z Cluj w Rumunji Martin von Roska, z Kijowa Mychajło Rudynskij, z Tartu w Estonji Marta Schmiehdelm. A trzeba dodać — według przedmowy, podpisanej przez komitet redakcyjny w osobach prof. prof. dr. dr. Józefa Kostrzewskiego, Zygmunta Zakrzewskiego i Józefa Żurowskiego, — że znaczna większość tych uczonych to albo uczniowie jubilata, albo uczniowie jego ongi uczniów, zajmujących dzisiaj trzy katedry prehistoryczne w Polsce.

Ślusnie też stwierdza komitet, że to świadczy wymowniej od wszelkich słów o ogromnym znaczeniu prof. Demetrykiewicza dla rozwoju prehistorji polskiej i stanowi dla jubilata rękojmię, że pionierski trud Jego życia nie poszedł na marne i że dalszy rozwój miłowanej przezeń nauki jest w Polsce zapewniony. Cenną też będzie niewątpliwie pamiątką dla jubilata ten drukowany pomnik, a zrozumiałem jest też jego znaczenie dla Poznania, jako dla środowiska naukowego, w którym się to wspaniałe dzieło ukazało, na świadectwo rozwoju, jaki przybiera u nas kultura wiedzy, a prehistorji w szczególności, dzięki ogromnej zabiegliwości i pracy, jaką w tym kierunku nasi świetni uczeni rozwijają.

Pisma nadesłane

„Wierchy”. Rocznik 8. 1930. Rocznik poświęcony górcom i góralstwu. Organ Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego wydawany przez Zarząd Główny łącznie z oddziałem lwowskim Towarzystwa pod redakcją prof. dr. Jana Gwalberta Pawlikowskiego (red. nac.) i prof. dr. Walerego Goetla.

„Zima” Nr. 1. Treść: Białe sezon. — Na śnieżnej i lodowej arenie. — Kraków, serce turystyki polskiej. — Zima na skalnym Podhalu. — Krynica w śniegu. — Nad Popradem. — Sezon zimowy w „królestwie dzieci”. — W białych Beskidach. — Z Karpat Wschodnich. — Truskawiec zimą. — Wiadomości sportowa. — „Zemsta”. — K. S. Tobczyk.

ŻYCIE KULTURALNE

OCHRONA PRZYRODY

Odczyty o ochronie przyrody. Poznańsko - Pomorski Oddział Ligi Ochrony Przyrody przygotował cykl odczytów z zakresu ochrony przyrody; są one przeznaczone przedewszystkiem dla młodzieży. Pierwszy odczyt wygłosi p. prof. dr. Jan Sokolowski na temat: „Jak chronić ptaki w zimie”. Odczyt odbędzie się w poniedziałek 26 stycznia o godz. 8 min. 15 w sali 17 Coll. Minus. Wstęp 30 groszy.

LITERATURA

Literatura lwowska na radio. Piszą nam ze Lwowa: Nasza rozgłośnia zamierza nadać swoim produkcjom charakter regionalny także w zakresie literatury. Projektuje się radjofonizację tak specyficznego lwowskiego pisarza jak Jan Lam, nieślusnie pokryty pyłem znakomity humorysta, jak również mało dzisiaj znany satyryk Rodoc, jak Walery Łoziński no i regionalny w zakresie geograficznym, lecz niezawodnie wszechpolski... Fredro. Będzie to ciekawe i z pewnością obudzi wielkie zainteresowanie w nie tylko ściśle „radjotowem” kole słuchaczy. (ol)

NOWY „PAMIĘTNIK WARSZAWSKI”

W dziewiątym zeszycie tego miesięcznika, który w przeciwieństwie do krakowskiego „Przeglądu Współczesnego” kładzie główny akcent na literaturę i kulturę estetyczną, mniej rozszerzając zasięg na np. sprawy społeczno-polityczne, znajdujemy znów szereg ciekawych artykułów. Interesujące wrażenia plastyczne daje młody malarz krakowski Józef Czapski, który zwiedził świeżo Hiszpanję i zajął się zwłaszcza muzeami. Velasquez, Goya i Greco, którzy w Hiszpanji są reprezentowani tak licznie jak nigdzie na świecie, dostarczyli mu materiału do uwag ciekawych dla laika. Teatrem znów zajął się Lorentowicz kreśląc sylwetkę przedwcześnie zgasłego Perzyńskiego. „Lekkomyślną Siostrę” uważa wybitny krytyk warszawski za najlepsze dzieło sceniczne Perzyńskiego, tak jak „Michalikowi” z P. P. S. wyznacza pierwsze miejsce między powieściami. Do teatru odnoszą się również uwagi p. Jana Dąbrowskiego, na tle paru nowych tomów dzieł Rittnera. Po Wyspiańskim, Żeromskim i Kasproviczu idzie teraz w szeregu dramaturgów polskich Rittner, zdaniem autora, a „Głupi Jakób” ma wszelkie dane, aby wejść do żelaznego repertoaru naszych scen.

Historję reprezentuje koniec studjum prof. Ujejskiego o ideologii powstania listopadowego. Wyrosła ona z emigracji, z jej wiary w chwalebne zmartwychwstanie za cenę męczeństwa. Ideologia powstania upadła z niem razem, nastąpiła ideologia emigracyjna, „mająca odtąd panować nad życiem duchowym Polski”. Zeszyt mieści nadto nowelę p. Łopalewskiego, szereg wierszy L. H. Morstina i innych, oraz zwykle rubryki.

SZKOLNICTWO

Ku czci Kasprowicza. Staraniem gminy im. Staszica uczniów pryw. gimn. A. Mickiewicza w Poznaniu odbył się 17. bm. w Teatrze Szkolnym poznańskiego okręgu szkolnego, przy ul. Bukowskiej wieczór ku czci twórcy „Hymnów”, „Księgi ubogich” i in. Po odsłonięciu tablicy pamiątkowej w rodzinnym Szymborzu i ubiegł. roku pomnika w Inowrocławiu, oraz po otwarciu niedawno tutaj biblioteki im. Jana Kasprowicza jest to nowy dowód, z jakim pietyzmem Wielkopolska się odnosi do swego wielkiego syna. Na program, wykonany pod kierownictwem p. prof. Stefana Balickiego wylądowały przez uczniów gimnazjum im. A. Mickiewicza z współudziałem uczeń gimn. im. Gen. Zamoyskiej, składały się oprócz słowa wstępnego deklamacje drobniejszych utworów kasprowiczkowskich w odpowiedniej inscenizacji („Grajek wędrowny”, „Kierdele”, „Rzadko na moich wargach”). Poza tem odtworzono z „Marcholta” obraz czwarty walkę Jakóba z aniołem, czyli śmierć Marcholta. Jako bodaj pierwsza próba inscenizacji (częściowej) owego utworu Kasprowicza, fakt ten zasługuje na podkreślenie. Całość na licznie zebranym audytorjum wywarła dodatnie wrażenie.

RUCH REGIONALISTYCZNY

Z Muzeum Miejskiego w Toruniu. Nasz korespondent toruński donosi nam: Prace nad reorganizacją Muzeum Miejskiego są na ukończeniu. W najbliższych dniach przeniesione zostaną do Muzeum cenne zbiory muzealne Towarzystwa Naukowego. Oddane miastu w depozyt, pomnożą one zwłaszcza dział prehistoryczny i przyrodniczy. Uroczyste otwarcie połączonych zbiorów muzealnych nastąpi w dniu toruńskiego święta nauki polskiej, to jest 19 lutego roku b. Życzyłoby sobie należało, ażeby komasacja muzealnej toruńskiej stała się kamieniem węgielnym dla projektowanego Muzeum Pomorskiego, którego stworzenie jest bezwątpienia jedną z ważnych potrzeb kulturalnych polskiego Pomorza. (A. M.)

U STÓP WARSZAWIANKI

(Notatka karnawałowa).

Na 30 stycznia 1902 r. Warszawa zapowiedziana miała wielki „Bal Literacki”. Pod tą nazwą urzędowała zabawa na swój dochód niedawno założona Kasa Literacka, ciesząca się jako nowość znaczną popularnością. Wpadliśmy na pomysł ogłoszenia turnieju poetyckiego i w tym celu wydaliśmy z wczesną jednodniówkę z odpowiednim materiałem. Był to ostatni mój występ przed wyjazdem do Lwowa (na lat 18!); redagowałem tę jednodniówkę i z tego powodu przechowałem egzemplarz, dziś rzadkość bibliograficzną. Nosiła tytuł „Bal Literacki”, data jak wyżej, staraniem Kasy Literackiej (stron 27 m 4 kw.).

Składała się zaś z dwu części: 1) Kobieta — turniej poetów, 2) Na karnetach. Sprzedawało się przy wejściu, oprócz jednodniówki, karnety przez artystów malowane z autografami literatów w środku; teksty podał się w jednodniówce. Dedykacja jednodniówki brzmiała: „Warszawiankom na pamiątkę pierwszego balu literackiego ofiarują literaci”.

Zabawa w salach Ratusza była tłumna, strojna, wytworna, wesola. Dochód przyniosła pokaźny. Jak widzimy, pomysiana była pod zawołaniem i ku czci Warszawiarki. Leżało to w tradycjach warszawskich, przekazanych z wieku XIX, oprócznionego, jak wiadomo, chwałą salonów i autokratycznych rządów kobiety. Żyła jeszcze kapłanka owych towarzyskich obrzędów z lat przedpowstańowych, wieszczka Deotyma. Na jednym z karnetów, gdy się do niej o napis zwrócono, wspominając pewno czule salon matki swojej Niny Luszczewskiej (z czasów Norwida) wypisała czterowiersz, pachnący wiekiem XVIII:

Muzy, wzięwszy strój od Flory,
Zeszły się u Terpsychory;
Przyszły wszystkie i z tej schadzki
Wywitnął — Bal Literacki.

A na innym karnecie:

Niejedno dzisiaj pióro, przypięte do wdzięku
Stanie się twórczem piórem w literackim reku.

Bo prawda: uczestnicy balu otrzymali odznakę do przypięcia na kłapie fraka w postaci srebrnego pióra.

Do turnieju stanął niewielki szereg poetów. Każdy z nich prowokował nagrodę komplementem na cześć pięknych dam, które na dostarczanych kartkach ołówkiem od karnetu miały wypisać nazwisko najbardziej porywającego. A skąd ołówki? Wszystko trzeba dzisiejszym ludziom wykladać: karnet zawierał porządek tańców i trzeba było zapisywać zamawiających dąsów.

Zdawało się, że chyba nagrodę weźmie Zdzisław Dębicki. Bo któż by pięknie wysłowił swoje uwielbienie?

A czy cie rodzi jasna zorza,
Czy srebrna piana mórz?
Czyś Eos jest, czy Afrodyta,
Ze krasa Twoja tak rozkwita,
Ze taka w niej potęga Boża,
Ze takie władztwo dusz?
Czyś wzięła blaski swe od zórz,
A białość — od pian srebrnych morza?
Różana piersi swoich krut
Barwiłaś pyłem róż?
Czyś Eos jest, czy Afrodyta,
Królowa ziemi, czy przestworza
Ze krasa Twoja tak rozkwita,
Ma takie władztwo dusz??

Ale poszedł z Dębickiem w zawody „odbijanezo” słynny piosenkarz (K. Laskowski) i szanse się zawahały:

Gdyby był pod słońcem kraj,
Gdzieby zawsze kwiecił maj,
A od dworu do lepianki
Królowały Warszawianki,
Gdyby był gdzie taki raj...
To anieli na lazurach
Lamaliby skrzydła w chmurach,
Aby zapaść w taki kraj!
A ta nasza szara gleba
Nie pragnęłaby już nieba,
Mając u się nowy raj,
Świeżą wiosnę w każdy ranek,
Słodkie usta Warszawianek,
Wieczną miłość, wieczny maj!
Gdyby był gdzie taki kraj!

I tak się ważyło. Szło w noc, Warszawiarki nie wiele miały czasu na wyczytanie się w madrygały, przedewszystkiem cieszyły się karnetami literackimi. Jedna miała na karnecie,

malowanym w kwiaty, napis ręką H. Sienkiewicza: „Tyś sama kwiat!” Dzisiaj pewno pokazuje wnucze tę pamiątkę: „Taka, widzisz, byłam!”

I sprawili literaci, że falująca walcem sala gwarzyła karnetami. Literaci tańczyli, a karnety mówiły. Podobnie jak Kraków w „rozspiewanej chacie” na weselu Rydla w Bronowicach przed rokiem, tak wypowiadała się teraz Warszawa w sali Ratuszowej. Flirt!

ST. ŻEROMSKI: Trzy rzeczy są dla mnie skryte, a czwartej zgola nie wiem: Drogi orłowej na powietrzu — Drogi węzłowej na skale — Drogi okrętu pośród morza — I drogi męża z dziewicą (Księga przypowieści).

EMMA JELENSKA: Przez całe życie tańczącemu na cienkiej tafli lodowej, pokrywającej bezduszną, niezbadaną, tajemniczą toń. Tańczymyż lekko!...

H. SIENKIEWICZ: Co ta za piękna doła kobieca, być sercem wielkiego dzwonu!

ZYG. NOSKOWSKI: Najciekawszym aforyzmem będzie ten, który po balu zapisze w tajemnicy swego serca właścicielka niniejszego karnetu.

A. DYGASINSKI: Miłość jest to zasadzka, której nie uniknie żadne szlachetne serce.

KAZ. TETMAJER: Kobiety winny się starać o to, aby się je kochało nie tylko dlatego, że nie lepszego od kochania Pan Bóg nie stworzył.

W. MARRENE: Wobec głośniego głupstwa ciche wydaje się mądrością.

A. DYGASINSKI: Głupota głęboka — zupełne alibi rozumu — przybiera nieraz ten bardzo poważny, aby wypowiedzieć wobec bliźnich ich brednie najulubieńsze.

IG. MATUSZEWSKI: Większość ludzi, a zwłaszcza kobiet, więcej się boi słów aniżeli rzeczy.

H. SIENKIEWICZ: Zaszczynie jest dla kobiety mieć u stóp swych lwa, niż mopsa.

OSTOJA (J. SAWICKA): Gdyby literaci na swym balu chcieli bawić tancerki, wkrótce każda zostałaby przekonana, że literatura nasza składa się z samych genusów.

WL. RABSKI: A poetki — odpowiada brat wasz po bibule — mówią o literaturze, lecz myślą o stule.

Urywam te rozmowy, bo brak miejsca, a rozstrzygnąć trzeba turniej. Poszły szepty w kontredansie i po bufecie, że nagrodę pań wziął winien Or-ot (Artur Appman). Nieliczone się z nim, bo dał wierszowi tytuł „Po za konkursem”. A to był podstęp, zasadzka na serca Warszawianek: czy się poznają. Podstęp też wobec cenzury. Bo posłuchajcie przynajmniej dwu stroftek:

Zrzekam się kwiatów. Chociaż wierszyk rzucę,
Uwieńczęcie innych: nie będę miał żalu;
Dla jednej tylko swe piosenki nuce,
A tej jedynej... niema na tym balu.
Po ścieżkach życia ona cicho kroczy
Długą i ciężką odbywając drogę,
I widzę wszędzie jej przesmutne oczy
I żadnej innej śpiewać już nie mogę...

Nastrój na sali zaróżowił się wzruszeniem cieplejszym; urwał się flirt intelektualny i erotyczny. Zaczęto nad ranem po zaspanemu wydobywać z pamięci ból, tak balowi obcy, nie tak jednak ciężki, by nie przeważał podziw dla Or-ota: „A to kokiet!” Zajechał serca — weźmie nagrodę”. A będzie nią taniec w kotyljonie z królową balu.

— Ze ten cenzor się nie spotrzepli. Przecież o Polsce on śpiewa...

I tak się stało. Okrytego od stóp do głów orderami kotyljonowemi Or-ota — już rano było — wyniesiono na rękach do bufetu, gdzie rozrzewniony dolewał lez do wina krymskiego.

Było to wszystko w ówczesnym nastrój Warszawy tak dalekie od głęboko zakopanej w duszy rzeczywistości, że nie słuchano opinji satyra Dygasńskiego, który na jednym z karnetów damskich napisał:

Upierać się do ostateczności przy swym męczeństwie jest to śmieszność — zwłaszcza gdy się w nią nie wierzy — i nie robi...

Zygmunt Wasilewski.
Warszawa.

Książki nadesłane

Michał Rusinek: „Półmężczyzna”. Powieść. Nakł. Inst. Wyd. „Renaissance”. Warszawa 1930.

Adam Czekalski: „Misterje Wschodu”. Powieść. „Renaissance-Universum”. Warszawa 1930.

Jak premier Stawek spędził dni w Zakopanem!

Chory Cicero

Ostrożnie z specjalami! — Obfite menu — Niepozorny ziół

Pewien higienista włoski, ostrzegając swych ziomków przed zbyt obfitem spożywaniem różnych smakowitych, lecz ciężko strawnych „specjalów”, przytacza następujące zdarzenie, jakie miało miejsce w czasach starożytnych, a które stało się głośne dzięki okoliczności, że brał w niem udział słynny mówca: Marcius Tullius Cicero. A było to tak:

W roku 50 przed nar. Chr., Publius Cornelius Lentulus Spinther, zamiarowany został agurem. Z okazji tej wydal on wspaniałą ucztę. Pierwsza serja dań obejmowała: ostrygi, różne gatunki ślimaków, ziemie pieczone z główkami szparagów, faszerowane kurczaki, smażone ostrygi i ryby rzeczne. Po przerwie, wypełnionej produkcjami tanecznie-wokalnymi, podane zostały: kraby morskie; ptaki śpiewające w winnym sosie; kotlety z dzika; szynka; paszety z zwierzyny; marynowane makrele, głowizna, potrawka z ryb, smażona gęsiina, nóżki zajęcze; zaś na deser pojawiły się na stole: paszety wschodnie, figi i ciasta. — Menu, jak na nasze czasy, niezmiernie obfite, a zarazem, jak na nasz gust, ułożone trochę zbyt — chaotycznie!

Nie dziw też, że po spożyciu takiego konglomeratu delikatesów, niejednen z uczujących przy końcu stypy zauważył nadmierne obciążenie żołądkowe. A należał do nich biorący udział w tej wspaniałej biesiadzie — Cicero, teść gościnnego amfitrjona.

W rezultacie, wielki mówca rzymski poważnie się rozchorował i wiele miesięcy upłynęło, zanim słynny palestrant mógł znów wstąpić na „rostrum” i z tego historycznego miejsca znowu gromić swych oponentów. Do zięcia jednak przez czas długi żywił urazę (za zepsuty żołądek) i niejednokrotnie odnosił się doń w uszczypliwy sposób. A ponieważ tenże był małym, niepozornym człowieczyną, więc przy pewnej sposobności „zobrazował” go w ten sposób: „W tych dniach widziałem na ulicy szybko pomykającą szablę — z wiszącym na niej Spintherem!”

Kr.

Ukryte skarby w podziemiach Kremla

Sensacyjne doniesienia prasy sowieckiej.

Od wielu lat krąży wśród narodu rosyjskiego legenda o skarbach, ukrytych w podziemiach Kremla, których wielki i rozgaleziony labirynt stanowi sam w sobie coś w rodzaju wielkiego miasta. Mają się tam znajdować ukryte przez carów rosyjskich bezcenne klejnoty, całe góry złota, pereł i drogocennych kamieni. Najbardziej jednak cenną rzecz, której poszukiwano już wiele razy, stanowić ma słynny księgozbiór Iwana Groźnego, odziedziczony przezeń po ojcu jego, Wasylu.

Bibliotekę tę otrzymać miał Wasyl od patriarchy konstantynopolskiego w podarunku. W roku 1565 car Iwan sprowadził z Rylg niemieckiego księdza Westermana dla sporządzenia katalogu. I oto podług słów Westermana, księgozbiór ten miał zawierać bezcenne manuskrypty, jak pierwsze odpisy z dzieł Cicerona, Tacyta, Liviusza i innych.

Z biegiem lat przeszukiwano często podziemne korytarze, biegnące pod Kremlm, a obecnie sprawą tą zajął się rosyjski archeolog, prof. Ignacy Steleckij. Gdy budowano na t. zw. Czerwonym Placu mauzoleum dla Lenina, natknięto się przy kopaniu fundamentów na podziemne przejście, które — być może — posiadało jakąś łączność z poszukiwanym skarbcem.

W roku 1475 do 1479 budowniczy bołob-

ski Fioraventi nadał Kremłowi ostateczny jego wygląd i pozostawił go w stanie, w jakim dzisiaj go widzimy. Iwan III, przeżywając niespokojne czasy zamieszek wewnętrznych, ukrył pierwszy w podziemiach kremlińskiego zamku swe niezliczone skarby, a jego następcy rozkazali wybudować tam właściwy już potajemny skarbiec. Aby utrzymać tajemnicę, nie zważano się nawet przed straszną zbrodnią. Ludzi, którzy pracowali przy budowie tego skarbcia „unieszkodliwiano”, a sam Fioraventi został na wyraźny rozkaz cara oślepiiony.

Nie naprośnie pierwsza wieża Kremlinu nosi nazwę „Tajnik” i kronika, pochodząca z r. 1700, opowiada, iż w wieży tej znajduje się wiele tajemnych przejść, ukrytych nisz i wiele podziemnych komnat. Poszukiwania w tym kierunku czynione natrafiły na długi podziemny korytarz, na wiele drzwi żelaznych, zamkniętych na kosztowne zamki, — nie udało się jednakże wyświetlić ostatecznie tajemnicę.

Obecnie przedsięwzięte poszukiwania mają na celu, jak twierdzi prof. Steleckij, odnalezienie nie owych przypuszczalnych skarbów, lecz odszukanie księgozbioru Iwana Groźnego. Ewentualne odnalezienie tej od wieków zagubionej i nie wiadomo czy nie spalonej w roku 1571 w czasie wielkiego pożaru biblioteki, przewyższyłoby przez swe naukowe znaczenie słynne odnalezienie grobowca Tutankhamena.

Tak donosi prasa bolszewicka — już jakby pewna, że uda się dokonać tego odkrycia. Czy jednak nie jest to czasem nowy bluff bolszewicki dla odwrócenia uwagi świata od rzeczy innych, jakie się dzieją w Rosji sowieckiej.

Skarży lekarzy... za odzyskanie zdrowia

W kołach lekarskich Stanów Zjednoczonych oczekują z ogromnym zainteresowaniem wyroku, jaki wkrótce ma ogłosić sąd w Nowym Jorku w sprawie blisko dotyczącej następców Eskulapa. Trzy lata temu, bankier Lew Johnstone, który od pewnego czasu cierpiał na tajemniczą chorobę, zapadł tak bardzo na zdrowiu, że przybytni lekarze uznali jego stan za beznadziejny i oświadczyli swą niemoc wobec choroby twierdząc w dodatku, że pacjent najdalej jeszcze przeżyje trzy lata. Ku ich wielkiemu zdziwieniu jednak, bankier przewyciężył kryzys i to tak dalece, że cieszy się dziś jaknajlepszym zdrowiem.

Jak dotąd w sprawie całej nie byłoby nic szczególnie ciekawego. Dalszy jej ciąg jednak jest za to nader interesujący. Pan Johnstone, w czasie rozwoju choroby posiadał majątek, wynoszący około 4 milionów złotych. Gdy jednak dowiedział się o wyroku śmierci, jaki lekarze wydali na niego postanowił spędzić jaknajweselej resztę życia i — nie posiadając żadnej bliższej rodziny przepuścić majątek tak, aby w końcu mieć jedynie jeszcze pieniądze na sprawienie przyzwoitego pogrzebu. W przeciagu tych trzech lat potrafił istotnie, wśród luksusu i dalekich podróży, przepuścić znaczny swój majątek.

Nic też dziwnego, że choć bardzo ucieszony z powodu odzyskania zdrowia, bankier czuje się bardzo zmartwiony, gdyż dziś musi zarabiać na życie jako zwykły urzędnik. Pomysłowy Amerykanin jednak wpadł na oryginalną myśl zaskarżenia swych dawniejszych lekarzy, domagając się znacznego odszkodowania... „za odzyskanie zdrowia”.

S. F.

Ile zarabiają sławy światowe we Francji

W paryskim piśmie „Bravo” umieścił ktoś obliczenie, ile zarabia ośmiu znanych Francuzów w jednej godzinie. O ile obliczenie to zgadza się, to dobrze byłoby przeprowadzić podobną statystykę, we wszystkich krajach, aby się przekonać, czy istotnie cały świat jest tak anormalny i tak po warjacku ocenia zdolności i pracę ludzką.

Francuz, który najczęściej zarabia pieniędzy, to Maurice Chevalier, znany piosenkarz i artysta filmowy, który w jednej godzinie ma 13 333 fr. dochodu. Po nim następuje słynny dramaturg Marcel Pagnol, którego dochód na godzinę obli-

czają na 10 000 fr. Mówiąc o śpiewaku i poecie, trzeba brać pod uwagę, to, że nie można ani śpiewać ani tworzyć całe życie. Tym więcej, że ich szczęście zależnem jest zupełnie od mody.

Mimo wszystko trzeba przyznać, że dochody obu dzieci szczęścia są wygórowane w stosunku do innych ludzi. Trzeci z owych Francuzów, to przemysłowiec, fabrykant samochodów, który mimo bardzo wyczerpanej pracy może się pochwalić tylko 7 333 fr. na godzinę. Jako czwartego wymieniamy Lazara Blocha, szefa propagandy przedsiębiorstw finansowych z 1500 fr. na godzinę. Numer piąty — to wielki Campiuchi, który pracując dwanaście godzin dziennie zarabia trzy miliony rocznie, czyli 833 fr. na godzinę. Na szóstym miejscu stoi prezydent republiki francuskiej Gaston Doumergue. Człowiek ten, zajęty od rana do nocy zarabia na godzinę 333 fr. i 40 cent. Jaki jest wobec tego stosunek między naczelnikiem państwa, a śpiewakiem kabaretowym?

Z owych ośmiu Francuzów zarabiają najmniej dwaj ostatni i to słynny chirurg Gosset, będący dziennie 15 godzin na usługach chorych, i który musi się zadowolić 44 fr. dochodu na godzinę, oraz światowej sławy uczonej Edward Branly, wynagradzany 10 fr. na godzinę. Smutną statystyką, która wykazuje, jak bardzo daleko do normalnego zrozumienia pracy ludzkiej. Dla dalszego zobrazowania tego, co się dzieje pod względem plac, małe jeszcze zestawienie. Właściciel baru w Paryżu zarabia 100 fr. na godzinę, kancelista z prawniczym wykształceniem 15 fr., a kwalifikowany pielęgniarz chorych w szpitalu 1 fr. 50 cent. Czyli, że dzisiaj lepiej są płatne tingel tangle i t. p. przyjemności, niż praca i wiedza. Naturalnie, o ile obliczenia w „Bravo” polegają na ścisłości.

(alka)

Gumowy problem

W swoim czasie wiele rozpisywano się o wynalezieniu syntetycznego kauczuku przez Kleiberga w Szwajcarii. Po wrzawie, jaką ta wiadomość wywołała w kołach chemicznych, przestano jednak o tem mówić, uważając to za zwykły „bluff”.

Jak się obecnie okazuje, dwóch uczonych, Werner Esch i Rudolf Dittmar, zainteresowało się tem zagadnieniem i poddało szczegółowemu badaniu wynalazek Kleiberga. Po przeprowadzeniu odpowiednich studiów stwierdzili, iż jest to wcale poważne odkrycie, mające przed sobą wielką przyszłość. Produktami wyciągniętymi do otrzymania syntetycznego kauczuku mają być nafta lub ropa. Koszt produkcji jednego kilograma tego materiału ma wynosić 85 centim. szwajc. Wytwarzanie syntetycznego kauczuku wpłynęłoby bardzo poważnie na produkcję europejską i uniezależniłoby ją od państw zamorskich. Rzecz prosta, że pociągnęłoby to za sobą upadek ekonomiczny i kryzys gospodarczy tych krajów, które z dostawy kauczuku czerpią podstawowe dochody.

Wynalazek ten ma również niezmiernie wielkie znaczenie dla obrony państw. W nowoczesnej wojnie zapotrzebowanie gumy jest tak wielkie i posiada znaczenie decydujące w niejednej akcji. Warto tu przypomnieć, jakie trudności musieli Niemcy pokonywać w czasie wojny światowej, nie posiadając w odpowiednich ilościach tego surowca. Dla Polski wynalazek ten posiada również bardzo doniosłe znaczenie i uczeni nasi oraz przedstawiciele odpowiedniej gałęzi przemysłu już się nim zainteresowali.

Aka.

Znalezienie olbrzymiej bryły złota

W Larkinsville (zach. Australia) 17-letni chłopiec znalazł olbrzymią bryłę złota, wagi 78 ang. funtów, wartości 5.500 ft. szterl. Jest to największa bryła złota, jaką kiedykolwiek znaleziono w Australji. Długość jej wynosi 65, szerokość 30, a grubość 7½ cm. Bryła ta wazy trochę więcej niż połowę wagi słynnej bryły złota, znalezionej w r. 1858 w Bakery Hill, która była sprzedana za 10.500 ft. szterl.

Z różnych stron Polski

Zgon 115-letniego starca.

W Polsce nie brak wiekowych ludzi, jak o tem świadczą podawane nierazko przykłady. W tych dniach znowu we wsi Hajnowka koło Białowieży, zmarł mieszkaniec tej wsi Józef Plutycki, w wieku 115 lat. Zmarły zostawił 7 dzieci, 55 wnuków, 50 prawnuków, i kilku praprawnuków.

Mściwa niewiasta spoliczkowała adwokata.

Na kurytarzu sądu odwoławczego przy pl. Krasieńskich w Warszawie do przechadzającego się w tozde adwokata Lucjana Knerera podeszła jakaś kobieta i spoliczkowała go. Powstał tumult. Sprawczyńni usiłowała uciec, lecz ją zatrzymano. Okazało się, iż jest to niejaka Anna Rogatin — urzędniczka Czerwonego Okręży. Niedawno wytoczyła ona komuś proces, w którym adw. Kerner wystąpił jako obrońca i w swoim przemówieniu miał użyć wyrazów, ubliżających jej godności. Za to teraz wymierzyła sobie sama satysfakcję.

Samobójstwo dyrektora fabryki w Łodzi.

Dyrektor fabryki francuskiej „Union Paxtyle” George Rebotier popełnił nad ranem w niedzielę samobójstwo wystrzałem w serce. Poprzednio jeszcze bawił się w liczniejszym towarzystwie w jednym z kwiatnych lokali łódzkich, a czyn swój po-

pełnił po powrocie rano do domu. Przyczyną samobójstwa miała być miłość bez wzajemności do jednej z Łodzianek, którą o kroku tym uwiadomił jeszcze tuż przed zgonem telefonicznie.

Ujęcie zbiegłego z więzienia komunisty

W Krakowie na ulicy Florjańskiej aresztowano jakiegoś podejrzanego osobnika, który, jak się okazało, miał przyprawioną broń i wbrańiał się podać swoje nazwisko. Na podstawie odcisków palców, znajdujących się w urzędzie śledczym, ustalono tożsamość przetrzymanego. Jest nim Haber Ferdynand, słuchacz IV roku prawa J. J., który zbiegł z więzienia w Tarnowie, gdzie odbywał karę 4-letniego więzienia za zbrodnię zdrady głownej. Haber, który zbiegł z więzienia dnia 5 stycznia br., odcierpiał z zawyroowanej kary tylko 1 rok. Odstawiono go z powrotem do więzienia w Tarnowie.

Po uchyleniu wyroku śmierci skazani na dożywotnie więzienie.

Sąd okręgowy w Białej Podlaskiej zasądził swego czasu na karę śmierci trzech komunistów — Żydów: Abrahama Kagana, Symchę Sosnowca i Abrahama Niebieskiego, którzy wykonali partyjny wyrok śmierci na niejakim Danielu Siedlarzu, gdy ten stał się konfidentem władz policyjnych. Obecnie w instancji apelacyjnej wyrok ten został uchylony. Skazano natomiast Abrahama Kagana i Symchę Sosnowca na dożywotnie więzienie, Abrahama Niebieskiego zaś, który beśpośrednio nie brał udziału w morderstwie na jeden rok więzienia.

„Dni przeciwgruźlicze”

Dni 40 w roku poświęconych jest propagandzie walki z gruźlicą wśród najszerszych warstw społeczeństwa. Dnia 1 grudnia każdego roku Polski Związek Przeciwgruźliczy rzuca hasło rozszerzenia terenu walki z najgroźniejszą chorobą, bo najczęściej rozpowszechnioną i przebiegającą skrycie, to jest z gruźlicą. Hasło Związku podejmują jego członkowie-towarzystwa przeciwgruźlicze, rozsiane po całym terenie Rzeczypospolitej i w tym okresie dni czterdziestu t. j. do 10 stycznia każdego roku, brzmi ono w każdej szkole, w każdym biurze, w każdej rodzinie, w sklepach, kinach, teatrach i w radio, w rozmowach publicznych i prywatnych.

Na terenie każdego województwa zawiązują się wojewódzkie komitety „Dni przeciwgruźliczych”, a na terenie każdego powiatu i miasta — powiatowe i miejskie komitety, w skład których wchodzi przedstawiciele miejscowego społeczeństwa i przygotowują akcję propagandową w sprawie zwalczania gruźlicy. W szkołach nauczyciele uświadamiają młodzież, w fabrykach na zebraniach robotniczych, w wojsku, stowarzyszeniach urzędniczych lekarze wykładają odczyty o gruźlicy, w kinach nakręcają filmy przeciwgruźlicze, szerokie masy ludności zwiedzają wystawy, pouczające o niszczycielskim rozkrzewianiu się tej choroby.

Oto kilka danych statystycznych z terenu walki z gruźlicą, czyli z działalności poradni przeciwgruźliczych. W r. 1928 w 209 poradniach udzielono 359 352 porady, wykonano 45 278 badań bakteriologicznych (mniej więcej co czwartą osobę prześwietlano Roentgenem, wykonano 7 440 prób Pirquetta, 113 795 naświetlań lampą kwarcową, 2005 odm. sztucznych, zrobiono 83 608 wywiadów w rodzinach osób dotkniętych gruźlicą. W tymże roku pod opieką poradni pozostawało 140 346 osób, z których 65 242 osoby posiadały zdeklarowaną gruźlicę. Nowych pacjentów w r. 1928 zgłosiło się do poradni 94 672, w tem u 50 893 rozpoznano gruźlicę, czyli w 53,8 procentach. Wśród chorych na gruźlicę największy procent przedstawiają mężczyźni, 47%, co przemawia za tem, że mężczyźni zgłaszają się do poradni dopiero wtedy, gdy objawy choroby są już wyraźne, a proces gruźlicy daleko posunął.

Oto drobna część tej pracy, która w najbliższych latach musi być wielokrotnie rozszerzona na najdalsze zakątki Rzeczypospolitej, by objąć wszystkich chorych na gruźlicę. Liczba poradni w końcu roku ubiegłego wzrosła do 281, czyli zbliża się do liczby niezbędnie potrzebnej, lecz niedostateczne wyposażenie tych poradni ogranicza ich możliwości. Dla zobrazowania warunków pracy w poradniach należy przytoczyć kilka cyfr ze sprawozdania statystycznego z działalności poradni przeciwgruźliczych: z 609 poradni w r. 1928 było nieczynnych z powodu braku funduszy 7 poradni, w 41 poradniach niema higienistek-wywiadowczyń, wobec czego rodziny chorych na gruźlicę nie są wcale odwiedzane, 47 poradni nie wykonało ani jednego badania bakteriologicznego z powodu braku mikroskopów, 56 poradni nie umieściło ani jednego chorego w zakładzie leczniczym. Z ogólnej liczby 65 242 chorych na gruźlicę w r. 1928 poradnie zdołały umieścić zaledwie 6077 chorych w zakładach leczniczych, a 1455 w zakładach zapobiegawczych, czyli około 10%. Przyczyną tego był brak odpowiedniej liczby łóżek szpitalnych i sanatoryjnych dla chorych gruźliczych.

Celem usunięcia tych braków potrzebne są olbrzymie fundusze, których skarb państwa nie jest w stanie udzielić instytucjom społecznym. Z pomocą pospieszyły samorządy i Kasy Chorych, lecz i ta pomoc nie jest wystarczająca. Za to drogą powszechniej sprzedaży 10 groszowego znaczka Polskiego Związku Przeciwgruźliczego mogą być zebrane odpowiednie fundusze na 162 ka szpitalne i sanatoryjne, na wyposażenie poradni w narzędzia pracy. (a)

Tajemnicze miasto w pustyni Libijskiej

W krajach pustyni Libijskiej już od stu lat panuje przekonanie, że pomiędzy oazami Kufru i Siwa leży miasto, które zerwało łączność ze światem. Miasto to nazywa się Zerkura, leży pono nad brzegiem jeziora i liczy kilka tysięcy czarnych mieszkańców. W tych dniach udala się tam ekspedycja naukowa z angielskim podróżnikiem, kapitanem Ralphem Bagnoldem na czele w celu zbadania tajemnicy pustyni. Nie jest to pierwsza wyprawa, podejmująca to zadanie. Już kilka ekspedycji usiłowało wtargnąć do wnętrza pustyni, jednak bezskutecznie. Bagnold wyjeżdża w samochodach ciężarowych. Siedmiu Beduinów, mieszkających w oazie oddalonych o 3.000 kilometrów od krańców pustyni, kroczy przed wyprawą w charakterze przewodników. Podróżnik żywi nadzieję, że uda mu się dotrzeć do tajemniczego miasta w Libji.

Z życia S. M. P.

Rada Związku odbyła swe posiedzenie w Domu Związku przy pl. Nowomiejskim 5. Na porządku obrad było sprawozdanie sekretarza generalnego Ks. L. Jarosza z działalności Związku w II półroczu, oraz sprawy przysposobienia rolniczego w S. M. P., zjazdy patronów i inne.

Kursy zarządowe odbędą się w lutym i marcu w wszystkich okręgach. Mają one szczególnie ważne znaczenie dla członków zarządów, zastępowych, oraz wszystkich tych drużyn, którzy nie trzymają rąk założonych, lecz z ochotą pomagają zarządom w ich pracy. Stawić się winien zarząd w komplecie, wszyscy zastępowi i ci druhowie, którzy pragną razem z zarządem pracować nad rozwojem Stowarzyszenia.

„W lasach ks. Radziwiłła”. Pogadanka na powyższy temat wygłoszona zostanie w niedzielę 25. b. m. o godz. 17.15 przez Radio-Poznań.

Nowe S. M. P. w Sarnowie (okręg leszczyński) założono na zebraniu organizacyjnym w dniu 11. bm. Przybyło około 60 młodzieńców, kilka osób starszych m. in. burmistrz, ks. proboszcz, oraz p. Mral. Zagaił je ks. proboszcz zaznaczając, że już oddawna nosił się z zamiarem założenia S. M. P. — jednakowoż liczne trudności na które napotykał, nie pozwalały na to. W ostatnim czasie kiedy jednak młodzież sama zwróciła się do niego z prośbą o utworzenie S. M. P., zdecydował się powołać do życia Stowarzyszenie. Referat o celach i zadaniach S. M. P. wygłosił sekretarz związkowy p. L. Mazurkiewicz. Następnie zapadła uchwała o założeniu S. M. P. do którego zgłosiło swe przystąpienie około 50 młodzieńców.

S. M. P. Zakrzewo. Na skutek starań p. Jana Mrała, urzędnika cukrowni w Miejskiej Górze, odbyło się w niedzielę, 11. bm. zebranie organizacyjne w Zakrzewie.

W miejscowej szkole zebrano się po sumie około 30 osób, w tem kilku gospodarzy, p. Mral, p. naucz. Ziemiak i ks. prob. Słowiński. Po zagajeniu przez p. Mrała, krótko przemówił ks. proboszcz, poszei o S. M. P. (ustawach i obowiązkach) mówił przedstawiciel Związku p. L. Mazurkiewicz. Stowarzyszenie, do którego zapisało się 16 członków, ma widoki pomyślnego rozwoju. „Szczęść Boże” nowym strażnikom i obrońcom polskości na pograniczu.

S. M. P. Poznań - Wilda przy parafii Zmartwychwstania Pańskiego odbyło w czwartek, 15. bm., w salce parafialnej swe roczne walne zebranie. Poza licznie zgromadzoną drużyną, wzięli udział jako przedstawiciele Związku referent p. T. Swirow i p. Wiercholski, z ramienia okręgu przez dh. E. Gościński, patron ks. Guziel, z komitetu Tow. Wildeckich wiceprezes i sekretarz i inni. W zebraniu przewodniczył ks. patron. W sprawozdaniach swych przedstawili członkowie zarządu całokształt pracy w roku ubiegłym. Stowarzyszenie pomimo wielu trudności, pod troskliwą opieką ks. patrona rozwija się pomyślnie. Po udzieleniu absolutorium ustępującemu zarządowi wybrano nowe władze z prezesem dh. Aniołą na czele.

S. M. P. Poznań - św. Jan. Naznaczone na niedzielę, 11. bm. roczne walne zebranie odbyło się po sumie, o godz. 12 w salce parafialnej na Komandorji. Związek Młodzieży Polskiej reprezentował p. referent T. Swirow. Zgromadzona licznie młodzież w liczbie 55 drużyn oraz członkowie patronatu wysłuchali z zainteresowaniem starannie przygotowanych sprawozdań członków zarządu, które informowały o bieżących i owocnej pracy Stowarzyszenia. Po udzieleniu absolutorium ustępującemu zarządowi, wybrano nowy z dh. Chalupką jako prezesem. Nie wątpimy, że i nadal Stowarzyszenie pójdzie po drodze dalszego pomyślnego rozwoju.

S. M. P. Poznań - Boże Ciało. W trosce o dalszy rozwój Stow. zaprosili patron ks. Marjan Koszewski i niestrudzony prezes dh. E. Gościński, wszystkich starszych byłych członków S. M. P. na zebranie organizacyjne w niedzielę, 11. bm. Zorganizowano ich w osobnym kole, jako czynnych współpracowników patronatu pod nazwą: „Kolo Senjorów S. M. P. Boże Ciało”. Po krótkich lecz treściwych słowach zachęty ks. patrona przystąpiono do wyboru przewodniczącego i sekretarza koła, wybierając jednogłośnie przewodniczącym dh. Michała Koralewskiego, sekretarzem dh. Bolesława Jesionowskiego. Należy przypuszczać, że „Senjorzy” nie zawiodą pokładanych w nich nadziei — lecz radą i wskazówkami powiodą S. M. P. Boże Ciało drogą pomyślnego rozwoju.

S. M. P. Baszków. Staraniem ks. prob. Buchwalda patrona S. M. P. Baszków zwolano w niedzielę, 11. bm. posiedzenie rodzicielskie. Obecnych było około 100 osób. Obszerne referat wysłuchany z uwagą, wygłosił przedstawiciel Związku p. referent A. Cybiński — na temat współpracy starszych w patronacji S. M. P. Delegat korporacji U. P. „Lechia” mówił na temat: „Dlaczego S. M. P. jest katolickie i narodowe”. W dyskusji zabierało głos kilku obywateli. Po południu zaś odbyło się walne zebranie Stow. W zebraniu uczestniczyli Młode Polki w liczbie około 30, starsi i licznie zgromadzona młodzież. Przewodniczył zebraniu kierownik szkoły p. Janasik, wicepatron. Po udzieleniu absolutorium ustępującemu zarządowi, wybrano nowe władze.

Uroczystość harcerska na Wildzie

10 poznańska drużyna harcerska męska im „Leszka Białego” na Wildzie obchodziła ubiegłej niedzieli podniosła uroczystość poświęcenia sztandaru. Rano zebrali się na Ryнку Wildeckim delegacje miejscowych organizacji, oraz bratnich drużyn harcerskich, by w wspólnym pochodzie z orkiestrą 7 b. sap. na czele udać się na nabożeństwo. W wypełnionym po brzegi kościele Zmartwychwstania Pańskiego odbyła się intencja drużyny uroczystą mszę św. ks. Guziel, kazanie zaś wygłosił ks. Skorka. Samego poświęcenia sztandaru dokonał ks. prob. Torbus. Do podniesienia nastroju uroczystości kościelnej przyczynił się w głównej mierze miejscowy chór kościelny, który przy dźwiękach orkiestry saperów odśpiewał szereg pieśni nabożnych.

Po nabożeństwie odbyła się uroczysta akademja w salce parafialnej. Zagaił ją prezes Koła Przyjaciół drużyny p. Cieślak, wręczając jednocześnie nowo poświęcony sztandar drużynie. Po śpiewie drużyny i okolicznościowej deklamacji nastąpiło składanie życzeń. Złożyli je m. in. ks. prob. Torbus, pp. major Perko, dyr. Maćkowiak, dyr. Grandkowski, p. Wysocki, założyciel drużyny, oraz p. Deja imieniem Komitetu towarzyszy na Wildzie, poza tem szereg delegatów poszczególnych towarzystw, i bratnich drużyn harcerskich. Imieniem komendy chorągwi złożył życzenia harcmistrz Poplewski, komendy hufca p. Dzwikowski. Całości akademji dopełnił referat o powstaniu harcerstwa pozn. oraz obrazek sceniczny z życia harcerskiego, wykonany przez członków drużyny. Pod koniec uroczystości kilku nowych członków drużyny złożyło przyrzeczenie harcerskie.

Po skończonej uroczystości podejmowano rodziców chrześniych sztandaru skromną kawą. Wśród członków zaś drużyny rozdano gwiazdki. Drużyna na Wildzie, pozostając obecnie pod kierownictwem działacza harcerskiego p. Sworowskiego, rozwija się doskonale, mając przy tem poparcie szerokiej kół przyjaciół i sympatyków drużyny, dowodem tego fakt bezinteresownego wykonania sztandaru przez p. Paulównę.

Z życia harcerzy

Naczelny kapelan harcerstwa Wilk. J. E. ks. kardynał Prymas zamianował ks. harcmistrza dr. Paulusa naczelnym kapelanem oddziału wielkopolskiego Z. H. P.

Praca III hufca poznańskiego. Po reorganizacji hufca pozn. na trzy samodzielne hufce, rozpoczęły poszczególne hufce normalną swą pracę. I tak w ubiegłą środę odbyła się druga z kolei odprawa drużyn szkół powszechnych, należących do III hufca, na której harcmistrz prof. Zajda, komendant III hufca, przedstawił program pracy w podległych mu drużynach. Szereg cennych uwag dorzucił p. Dzwikowski. Mając poglądną program pracy w swej drużynie. Należy mieć nadzieję, że praca w hufcu postąpi w właściwym kierunku, mając w swym gronie drużyny jednej kategorii, dla których wycieczki jest wspólny program pracy. Kancelarja hufca mieści się w szkole wydziałowej im. Działewskich w harcównie 20-ki pozn.

Poświęcenie harcówek 20 Druż. Harc. im. gen. Sowińskiego.

Pracę zimową musi drużyna z konieczności odprzeć o harcównę. Drużyna XX. im. gen. Sowińskiego dzięki wydatnej pomocy K. P. II, opiekuna harcmistrza prof. Zajdy i życzliwego ustosunkowania się kier. Wydziału Szkolnego — Magistratu m. Poznania p. Dolaty, uzyskała dwie gruntownie odnowione i nowo umeblowane harcówki. W niedzielę, dnia 28 grudnia odbyło się poświęcenie harcówek połączone z wieczorem wigilijnym drużyny. Poświęcenia dokonał sympatyk drużyny ks. dyr. Majchrowski. W obecności K. P. II, zaproszonych gości oraz drużyny w gorących słowach przemówił ks. dyrektor, zaznaczając by młodzież skupiona w drużynach harcerskich, kroczyła wytrwale po linii przyjętych zasad. Opiekun drużyny harcmistrz Zajda podkreślił ofiarności i trud K. P. II, które tyle pracy włożyło w urządzenie harcówek apelując, by drużyna pracą swą pokazała, że warto przychodzić jej z pomocą. W odpowiedzi drużyny nowy podharcmistrz Dzwikowski zaznaczył, że nie będzie czekał się do słownych podziękowań i w imieniu członków drużyny oświadczył, że podziękowaniem niech będą raczej czyny, które nie powinny dać na siebie czekać.

Po uroczystości poświęcenia odbył się na sali wieczór wigilijny drużyny, pole-

czony z pokazami zastępów. Prezes K. P. II p. Cent zachęcał rodziców do większego zainteresowania się drużyną. Długoletni b. członek drużyny a obecny drużynowy I. Druż. Wilków Morskich p. Sylwester Woźniak przedstawił zebranym historję drużyny. Cała uroczystość wywarła na obecnych wielkie wrażenie. Zaznaczyć wypada, że rektor I. szkoły wydziałowej p. Kryzan bardzo życzliwie ustosunkowany jest do pracy drużyny i na ostatnia znajduje w nim serdecznego protektora.

Co mówią cyfry? Z. H. P. liczy obecnie 1281 drużyn i 40978 harcerzy. Przybyło zatem przez rok 112 drużyn i 2329 harcerzy. Największą ilość obozów urządziła ubiegłego lata Chorągiew Poznańska (73). W Chorągwi Poznańskiej najliczniejszą jest drużyna V poznańska im. Księcia Józefa Poniatowskiego licząca 199 członków. Największy budżet roczny w r. 1930 posiadała 16 poznańska im. Gen. Bema (10 tys. zł) i ma również największy inwentarz. Ta sama drużyna, posiadając w swym składzie 5 harcerzy Rzeczypospolitej, odhyla w ub. roku 888 zbiorek zastępów. Największą bibliotekę (950 książek) posiada 4 bydgoska im. Kilińskiego. Nadto uroczyma 4 warsztaty: introligatorski, kajakowy, stolarski oraz kram i czytelnia. Największą procentowo sprawności posiadają członkowie 13 drużyny poznańskiej im. J. Zamojskiego. Najlepiej rozwinięte P. W. jest w I. dr. im. Poniatowskiego w Smiglu, a największą ilość obozów procentowo ze środowisk zorganizował Kościan.

Izba Polska w Kandersteg. Starszyzna Chorągwi Śląskiej zainicjowała składkę na urządzenie polskiej izby w Domu Skautowym w Kandersteg. Pieniądze należy składać na konto Kom. Chor. Śl. w PKO. 305 853.

Dwudziestolecie Harcerstwa Polskiego. W roku bieżącym harcerstwo polskie obchodzi 20-lecie swego istnienia. W kolekcje polskiego ruchu skautowego na terenie Chor. Lwowskiej odbędzie się zlot jubileuszowy harcerzy z całej Polski. Uroczystości zaczyna się 3 lipca rb. we Lwowie, gdzie drużyny zatrzymają się jeden dzień wysyłając kwaterymistrzów na teren obozów w okolicy, wslawionej w bojach Legionów, Nadworny. Obóz ma trwać dwa tygodnie, poczem w tej samej okolicy odbędzie się kurs związkowy, prowadzony przez dh. Maresza. Prócz zlotu odbędą się obchody miejscowe w drużynach, przyczem młodsi harcerze zapoznają się z historją ruchu. Projektowane jest zbieranie materiałów do historii harcerstwa w poszczególnych częściach kraju i środowiskach. Komenda Chorągwi Lwowskiej wyda odezwę do starych byłych pracowników harcerskich.

Ze Śremu. Dnia 1 lutego rb. o godz. 14 odbędzie się w salce Hotelu Bazar, w Śremie ogólny zjazd b. skautów drużyny Rejtana, na który się wszystkich byłych drużyn jak najprzejmiej zaprasza. Względnie prosimy o adresy, które należy skierować na ręce sekretarza działu historycznego Wacława Ruty w Śremie Starostwo.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. Śpiewu „Halka”. W dniu 25. bm. o godzinie 16 odbędzie się roczne walne zebranie w lokalu posiedzeń druha Jaszka, ul. Kraszewskiego 16.

— Tow. kształcenia się młodzieży, pod wezw. św. Antoniego. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 25. bm. o godz. 16 w salce parafialnej na Wildzie.

— Zw. Instalatorów, Blacharzy i Monterów. Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 25. bm. o godz. 10 w sali zebrań p. Ograbowicza przy ulicy Ślusarskiej 6.

— Zw. Podofic. Rezerwy Ziemi Rz. P. Kolo Poznań. Uprasza się członków o przybycie w niedzielę dnia 25. bm. o godz. 15 na ul. Przemysłową 41 celem wzięcia udziału w pogrzebie zmarłego członka śp. Telesfora Naroznego.

— Zrzeszenie Tokarzy w przem. metal. Zebranie wykładowe odbędzie się w niedzielę 25. bm. o godz. 10 w sali zebrań p. Jurockiej, ul. Masztalarska 8a.

— Zw. Inwalidów Cywilnych. Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 25. bm. o godz. 14 u p. Koniecznego, ulica Masztalarska nr. 2.

— Kl. Sport. „Czarni”. Zebranie roczne walne odbędzie się w niedzielę, dnia 25. bm. o godzinie 10 w sali posiedzeń u p. Frackowiaka, ul. Mostowa 13. W razie nieprzybycia dostatecznej ilości członków, nastąpi po przerwie półgodzinnej drugie zebranie, którego uchwały będą prawomocne.

— Stow. Młodzieży Polskiej — Fara. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 25. b. m. o godz. 19.30 w sali O. O. Jezuitów, ul. Dominikańska 8.

— Kat. Tow. Rzemieślników Polskich. Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 26. bm. o godz. 19.30 w sali domu Królowej Jadwigi. Na porządku obrad: sprawozdanie oraz wybór nowego zarządu — Przypominamy, że zabawa karnawałowa odbędzie się w sobotę, 31. bm. w Domu Królowej Jadwigi.

— Tow. Powstańców i Wojaków Dzielnic Łazarz - Górczyn. Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 26. bm. o godzinie 19.30 w lokalu zebrań Kasyna Obywatelskiego przy ul. Marsz. Pocha. W razie nieprzybycia statutu przewidzianej ilości członków, odbędzie się następnie zebranie bez względu na ilość członków, pół godziny później.

— Wydział Pomocniczy Krawiectwa Damskiego. Zebranie walne odbędzie się w niedzielę, 26. bm. o godz. 19. min. 30 w Dumu Rzemieślniczym „Kasyno”.

— Kasa Pogrzebowa Stróżów Nocnych. We wtorek 27. bm. o godz. 9 rano odbę-

dzie się roczne walne zebranie w lokalu p. Gaworskiego, Nowy Rynek.

— Katolickie Tow. Robotników Polskich Poznań, św. Jan. Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę 25. b. m. o godzinie 11.30 w salce parafialnej przy kościele św. Jana. Przybędzie delegat związku.

— Tow. Przemysł. „Jedność” pod wezwaniem św. Antoniego. Zebranie koinicji zabawowej odbędzie się we wtorek, dn. 27. bm. o godzinie 19. Zebranie plenarne odbędzie się tegoż dnia o godzinie 20 w lokalu posiedzeń p. Ograbowicza przy ulicy Ślusarskiej 6.

— Tow. Ogrodów Działkowych im. Karola Marcinkowskiego. Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w środę, dnia 28. bm. o godzinie 19 w lokalu p. Kasperkowi, ul. Kraszewskiego nr. 16. Zarazem przypomina się wszystkim działkowcom, by zapłacili dzierżawę u skarbnika p. Szarzewskiego, ul. Jeżycka 50 w godzinach od 9—11 i od 16—19.

KRONIKA TOWARZYSKA

Ogłoszenia i uwadomienia o balach, wieczorkach tanecznych, zabawkach karnawałowych, herbatkach i bridgeach z tańcami oraz wszelkich tym podobnym przedsięwzięciach kierować należy do administracji pisma naszego, a nie do redakcji.

Wszystkie te doniesienia podawać będziemy stale na końcu części redakcyjnej w dziale „Kronika towarzyska”. Punktualne zamieszczenie ich poręczyć możemy tylko w tych wypadkach, gdy nastąpi poprzednie porozumienie się między organizatorami odnośnych przedsięwzięć zabawowych a naszą administracją.

Przy nadsyłaniu tych doniesień na drodze listownej podać należy dokładny adres i numer telefonu tej osoby, z którą administracja nasza mogłaby porozumieć się co do bliższych szczegółów, odnoszących się do zamieszczenia nadesłanego uwadomienia.

Reprezentacyjny Bal Medyków. W najbliższą sobotę na salach Bazaru — Reprezentacyjny Bal Medyków — więc bawny się. Wyjątkowa mała ilość zaproszeń wysłanych w tym roku, jakoteż dobór towarzystwa, pod egidą prof. dr. Antoniego Jurasa, Panów Profesorów i Lekarzy, zapewni wszystkim doskonałą zabawę. Bal ten jako jedenasty z rzędu cieszył się zdawną ustaloną tradycją, mamy więc nadzieję, że tak teraz jak i w ubiegłych latach zgromadzi wszystkich naszych sympatyków. Początek o godz. 21.30. Dochód przeznaczony na cele naukowe Kola. zw 27519

„Kolo Rolników” Studentów Uniwersytetu Poznańskiego zawiadamia niniejszem, że Reprezentacyjny Doroczny Bal Kola w tym roku nie odbędzie się z powodu kryzysu gospodarczego. zw 27520

Bal maskowy, urządzony przez K. S. „Korona” odbędzie się w niedzielę, 1 lutego 1931 w salach restauracji i cukierni „Parku Wilsona”, przy ul. Marszałka Pocha. Łaskawy współudział biorą: ulubieniec Poznania p. Kaden, artysta teatru nowego, p. Mela Grabowska, była primadonna operetki poznańskiej, duet taneczny Popielewska—Fabian b. art. scen warszawskich i występy sympatycznego baletu Lucjana Girls z teatru „Rewja” uzupełnią czołost. Dwie doborowe orkiestry. Cena wstępu tylko 3 zł. Zaproszenia nabywać można w cukierni „Parku Wilsona”. zw 27511

Herbatki z tańcami. Polski Czerwony Krzyż — Oddział Poznański — urządza w niedzielę, dnia 25 stycznia i 15 lutego rb. od godz. 4.30 — 8.30 w Palais Royal herbatki z tańcami. Wstęp włącznie z podwieczorkiem 5 zł. od osoby. zw 27513

Spełnijmy obowiązek. Jeżeli kto cierpi pod ciężarem kryzysu finansowego, jaki przechodzi kraj cały, to najubożsi. Kurczą się kieszenie, ręce mniej skore stają się do jałmużny. A tej jałmużny coraz więcej potrzeba, gdyż bezrobocie jest groźne, zima trwa i choroby szerzą się bez miłosierdzia. Dlatego — choć nie zawsze temu sprzyja nasza własna obojętność — musimy czasami pójść zabawić się z dobrym celem. Aby nasz grosz pomnożył fundusze, dając na zaspokojenie najpierwszych potrzeb nędzarzy. Trudno bo inaczej zebrać po ludziach dzisiaj choćby najskromniejsze sumy. Herbatka z tańcami — po południu, w skromnym sukienkach, w doborowym towarzystwie, nie pociągając za sobą nadmiernych wydatków, a może dać pałeset złotych tym, co zajmują się z wytrawnym doświadczeniem ulżeniem nędzy poznańskiej. Podwieczorek taki odbędzie się właśnie w Palais Royalu, w niedzielę 1 lutego, o 5 po poł. i zgromadzi niezawodnie cały Poznań. 5 zł. za salę, muzykę, kawę z ciastkami, atrakcje. — — — Czegóż można pragnąć więcej? zw 27400

Towarzystwo Powstańców i Wojaków Poznań-Sródmieście urządza w niedzielę, dnia 25 stycznia b. r. Bal Galantny w salach „Boulevard”, Plac Nowomiejski 5. Wstępne na salę ściśle za zaproszeniem. 3 nagrody. Zaproszenia oraz bilety wstępu można nabyć w firmach: Jan Kaźmiński, skład obuwia, Wrocławska 7; Edm. Olejniczak, skład futer, Wodna 28; Jan Pietruszyński, skład delikatesów, W'ielka 20; Jan Herman, restauracja, St. Rynek 8; Ignacy Dudziński, restauracja, Wroniecka 4. zw 27439

RADJO

Programy radijofoniczne:

Poniedziałek, dnia 26 stycznia 1931 r.
Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty; godz. 17.45 koncert solistów; wykonawcy: Antoni Warchalewski, art. op. (baryton), Włodzimierz Pietrzycki (klarnet), Jadwiga Komorowska (akomp.); godz. 18.45 odczyt misyjny p. t. „Z terenów misyjnych“ (wygl. p. Kazimierz Schwarz); godz. 19.15 „Silva rerum“; godz. 19.30 „O lepsze jutro“ (wygl. p. Kazim. Berkanówna); godz. 19.55 omówienie programu koncertu Międzynarodowego z Pragi; godzina 20.00 koncert międzynarodowy z Pragi via Warszawa; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT, sportowe i polityczne; godz. 22.15 „Z nad krawędzi“ (wygl. brat Cezary).
Warszawa (1412 m) godz. 12.10 koncert gramofonowy; godz. 16.15 program dla dzieci; godz. 17.15 „Ginacy Paryż“ — p. Wacław Rogowicz; godz. 17.45 muzyka lekka; godz. 19.10 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 20.00 „Wśród książek“; godz. 20.30 koncert międzynarodowy z Pragi; godz. 22.05 feljton p. t. „Atom, lampa kwarцова i piękna pani“; godz. 22.15 muzyka gramofonowa; godz. 23.00 muzyka taneczna.
Königswusterhausen (1635 m) 16.30 kon-

cert z Berlina, 20.30 transmisja z Pragi; **Budapeszt (550 m)** 17.30 pieśni węgierskie 19.40 koncert, 20.30 transmisja z Pragi; **Wiedeń (516 m)** 20.30 transmisja z Pragi; **Rzym (441 m)** 20.40 muzyka lekka; **Praga (486 m)** 20.30 koncert europejski (czeski kwartet smyczkowy — K. Hoffmann, J. Suk, J. Herold i L. Zelenka — oraz chór nauczycieli morawskich).

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **A. S. Rogoźno.** Zależy od umowy. Jeżeli umowa nie opiewała na dalsze zatrudnienie po ukończeniu nauki, wypowiedzenie nie było potrzebne. (K)
 — **P. P. Poznań.** Małżonek jedną czwartą, dzieci trzy czwarte po równych częściach. Można umową małżeńską, którą rejestruje się w sądzie, wprowadzić wspólność małżeńską kontynuowaną, t. zn. po śmierci jednego małżonka w jego miejsce wchodzi spadkobiercy, bez dokonywania działów majątkowych. Można również, i prawdopodobnie o to Pani chodzi, pomiędzy małżonkami sporządzić t. zw. testament berliński, t. j. testament, mocą którego małżonkowie wzajemnie mianują się spadkobiercami. Są to właściwie dwa testamenty, sporządzone równocześnie przez obojga małżonków. Wówczas dziedziczy wszystko małżonek pozostały, jednak jako t. zw. dziedzic u-

przedni, a więc z pewnymi, praktycznie nieznacznymi ograniczeniami, które również w dużej mierze można testamentem wykluczyć. Zasadniczo ważny jest testament prywatny, musi tylko zawierać miejsce i datę sporządzenia; oznaczenie jako ostatnia wola i wymienienie spadkobiercy i podpis. Testament berliński rodzimy jednak sporządzić przed notariuszem. (ak)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:
Na pomnik Serca Jezusowego: M. M. z prośbą o błogosławieństwo dla domu 5 zł; — Jan Bury, Nieściejewo z podziękowaniem za otrzymane łaski 50 zł; — Franciszek Wesolek za otrzymane łaski z

prośbą o dalsze, 2 zł; — N. N. z podziękowaniem za otrzymane łaski 20 zł; — J. J. 5 zł; — N. N. 1 zł; — Stanisława Lukomska 10 zł; — Kl. 4a szkoły powszechnej im. Edwarda Estkowskiego w Poznaniu 12 zł; — Z okazji odbytych egzaminów w zawodzie ślusarskim złożyli: Marjan Ślaziński 1 zł; Kazimierz Zalewski 0,50 zł; Witold Radecki 0,50 zł; Marjan Gawrecki 1 zł; Teodor Gendera 0,60 zł; Stanisław Tomaszewski 0,50 zł; Józef Jankowski 1 zł; Tadeusz Jeske 1 zł; Henryk Wróblewski 1,10 zł; razem 7,20 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 2 021,15 zł.
Na budowę kościoła w Kuźnicy na Helu: Zamiast wieńca na grób śp. Franciszka Kaczmarka złożyli Henryk Głowacki, Poznań 10 zł; — Józef Bielawski, Dom. Osiek 10 zł, — razem z poprzednio pokwitowanymi 145 zł.

MEBLE po cenach znacznie zniżonych poleca w pierwszorzędnym wykonaniu
IGNACY LINKE - PIEKARY 22/23.
 P w 8 530-3.75

W piątek, dnia 23 stycznia 1931 r., o godz. 17.30 zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., w 70 roku życia, nasza najukochańsza matka, siostra, teściowa, babka i prababka, ś. p.

z Michalaków Stanisława Tomaszewska

o czem donosi Krewnym i Znajomym

w ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 27 b. m. o godzinie 3 po południu z domu św. Zofji w Kościanie. Msza św. żałobna nazajutrz o godzinie 7 w kościele Farnym w Kościanie.

Kościan, 23 stycznia 1931 r., Rawicz, Czempin, Wolsztyn, Poznań Puszczykowo.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

nw 7305

ś. p.

Juljan Tarnowski

aptekarz

zmarł po krótkich cierpieniach, dnia 22 stycznia 1931 w 73 r. życia. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 26 b. m. o godz. 14,30 z kaplicy św. Józefa na cmentarz parafjalny w Dębcu.

zw 27501

W smutku pogrążeni

Poznań, ul. Długa 3. **żona i rodzina.**

W czwartek, dnia 22 stycznia 1931 r. o godz. 11-ej rozstał się z tym światem po krótkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, najtroskliwszy tatuś, brat, zięć, nasz szwagier, ś. p.

Aleksander Roman Hoffmann

naczelnik Urzędu Pocztowo-Telegraficznego I klasy w Gnieźnie o czem donoszą w ciężkim smutku pogrążeni

zw 27514

żona z synkiem i rodzina.

Wyprowadzenie zwłok do Poznania odbędzie się w niedzielę o godz. 2.30 z domu żałoby w Gnieźnie.

Pogrzeb w poniedziałek o godz. 15,30 po południu, z kostnicy cmentarza parafji św. Łazarza w Poznaniu.

Gniezno, Trzemeszno, Bunzlau, Poznań, Bydgoszcz.

Z woli Boga Najwyższego powołaną została do Chwały Jego dnia 22 stycznia 1931 r. po długich i ciężkich cierpieniach, moja najukochańsza żona, nasza najdroższa matka, siostra, teściowa, babcia i ciocia, ś. p.

z Reichów

Teodora Żyndowa

opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w poniedziałek, 26 stycznia, o godz. 9,30 w kościele św. Marcina, poczem pogrzeb z kościoła na cmentarz parafjalny przy ul. Bukowskiej. (Zwłoki spoczywają w kostnicy św. Józefa).

zw 27502

W ciężkim smutku pogrążeni

Poznań, Wilno. **mąż z dziećmi i rodzina.**

Wielebnemu Duchowieństwu, Korpusowi Oficerskiemu i Podof. 57 p. p. Zw. ofc. Rezerwy, Stow. b. Żołnierzy 57 p. p., Dyrekcji, Urzędnikom i Pracownikom Browarów Huggera, Browarowi Kobylepole, Browarowi Krotoszyńskiemu, Współpracownikom firmy „Par“, Związkowi Chrz. Kupców Podróżujących, Tow. Hurt. Piw, XXI Druż. Harc. im. Tad. Rejtana, Chórowi przy Kościele św. Marcina, Przyjaciółom, Krewnym i Znajomym z nadesłane współczucia i wieńce oraz udział w pogrzebie najdroższego męża i ojca, ś. p.

Franciszka Kaczmarka

składamy najserdeczniejsze

P w 8 562-3.94

Bóg zapłać!

Poznań, ul. Marcelińska 16. **Żona i dzieci.**

Dnia 22 stycznia 1931 r. zasnął w Bogu po krótkiej chorobie, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, ojciec, dziadek i teść, ś. p.

Roman Bociański

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 25 b. m. z zakładu św. Józefa o godz. 1,45, o czym zawiadamiają

w ciężkim smutku pograżeni
zw 27503
żona i rodzina.
Poznań, Fr. Ratajczaka 11a.

Dnia 22 stycznia 1931 r. zmarł nasz członek Rady Nadzorczej, ś. p.

Roman Bociański

W Zmarłym straciliśmy gorliwego i sumiennego doradcę. Cześć Jego pamięci.
Spółdzielnia Kapięcka Cech. Obuwniczych w Poznaniu.
zw 27504

Zarząd: Rada Nadzorcza:
M. Torwiński, J. Eliński, M. Kasztelan, prezes

Dnia 22 b. m. zmarł członek-jubilat Towarzystwa naszego, ś. p.

Roman Bociański

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 25. 1. 1931 r., o godzinie 13.45, z Zakładu Św. Józefa. O liczny udział członków w pogrzebie prosi
Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.
Wypadek 196. rw 12 890/1

Dnia 22 stycznia zmarł członek Towarzystwa Uczestników Powstania Wlkp. 1918/19, Dzielnica III Zamek, ś. p.

Roman Bociański

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 25 stycznia, o godz. 13.45, z Zakładu Św. Józefa na cmentarzu Św. Marciński przy ul. Bukowskiej. O liczny udział członków w pogrzebie prosi

Zarząd Tow. Uczest. Powstania Wlkp. 1918/19, Dzielnica III. Zamek.
zw 27512
Zbiórka członków przed domem prezesa Langnera, Pocztowa 20, w niedzielę punktualnie o godz. 12.45.

Podziękowanie

Przewielebnemu Duchowieństwu, Szanownym Korporacjom Miejskim, wszystkim Towarzystwom miejscowym, Szan. Zarządowi Polskiego Powszechn. Tow. Farmaceutycznego i Związku właścicieli aptek, Zarządowi Koła Farmaceutów S. U. P., JWielm. Panu Prof. Hrynakowskiemu, wszystkim Kolegom Zmarłego, Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym, którzy oddali ostatnią przysługę memu najdroższemu mężowi, ś. p.

Edmundowi Piechockiemu oraz za liczne wieńce i wyrazy szczerego współczucia składam serdeczne

Bóg zapłać!

Żona z dziećmi.
Wolsztyn, 23. I. 1931. dw 2 673

W czwartek, 22 stycznia 1931 roku, zmarł nasz długoletni członek, ś. p.

Jan Sołecki

Niech odpoczywa w pokoju!
Koło Seniorów w Poznaniu.

Członków Koła uprasza się o udział w pogrzebie, który odbędzie się w niedzielę, dnia 25 b. m., o godz. 3 po poł., z Zakładu Św. Józefa na cmentarzu Bożego Ciała w Dębcu.
dw 2 678

W piątek, 23 stycznia 1931 r. po poł. o godz. 5,30 zasnął w Bogu po 8 letniej ciężkiej chorobie cierpliwie znoszonej, opatrzony Sakramentami i Ociemami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojczulek, teść, dziadek, brat i wuj, ś. p.

Adam Biskupski

emeryt. starszy sekretarz sądowy
przeżywszy lat 66. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 27 b. m. o godz. 3 po poł. z domu żaloby w Grodzisku (Wlkp.)

Pw 8 556-3,88
W ciężkim smutku pograżeni
żona, dzieci, zięciowie i wnuki.
Grodzisk (Wlkp.), Nowy Świat 8, Poznań. Orany, Rybnik, Kościan.

Za szczerze dowody serdecznego współczucia, złożone wieńce i kwiaty, oraz liczny udział w pogrzebie mojej drogiej siostry, szwagierki i ciotki, ś. p.

Franciszki z Gawrońskich Sellmannowej

składamy na tej drodze, Przewielebnemu Duchowieństwu, licznym Towarzystwom, Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym naj-erdeczniejsze

Bóg zapłać!

zw 27507

Poznań w styczniu 1931 r.

Rodzina.

Dnia 23 b. m. zmarła żona członka Towarzystwa naszego, ś. p.

Stanisława Kitkowska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 25. 1. 1931 r., o godz. 14-ej, z kostnicy starców na Śródce. O liczny udział członków w pogrzebie prosi
Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.
Wypadek 197. rw 12 888/D

Obj. św. Jana 14,13.

Dzisiaj po południu powołał Pan Bóg do Królestwa Swego naszego długoletniego duszpastora i kierownika

Pastora em.
ś. p.

Oswalda Josta

Najlepsze lata swego życia i najwięcej pracy poświęcił Zmarły złączonym gminom kościelnym w Pleszewie i Sobótce oraz naszym Zakładom. Nie jesteśmy w stanie wyrazić słowem podziękowania za to, co dla nas zdziałał. Będziemy jednak starali się, aby dzieło Jego było utrzymane i stale się rozbudowywało. Oby Bóg pozwolił nam w ten sposób wyrazić naszą wdzięczność dla Niego.

Niech spoczywa w pokoju!
Pleszew, 21 stycznia 1931.

Za Organizację Kościelną i za Kuratorium Zakładów im. Jost-Strecker
J. Scholz, pastor,

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 26 b. m., o godzinie 3-ciej, z kościoła ewangelickiego.

Za złożone nam dowody współczucia, za liczne wieńce, oraz za oddanie ostatniej przysługi memu ukochanemu mężowi i ojcu, ś. p.

Władysławowi Mrugałskiemu składają na tej drodze, Kołu Muzycznemu Kolejarzy, Kołu Śpiewackiemu „Sobieski”, oraz wszystkim Towarzystwom, Krewnym i Znajomym serdeczne

Bóg zapłać!

zw 27108

Żona z dziećmi.

W czwartą bolesną rocznicę śmierci ukochanej żony i matki, ś. p.

Zofii z Tulinków Wójciakowej
odbędzie się
msza św.
w niedzielę, 25. I. o godz. 8 w kościele O. O. Salezjanów (ul. Wroniecka).
zw 27456

Osiedliłem się

Dr. med. St. Janczewski

specjalista chorób skóry i pęcherza
przyjmuje od godz. 10 - 12 i 16 - 18
Poznań, ulica Dąbrowskiego 36.
Telefon 76-79. zw 27080

J. Maciejewski dentysta

od 10-1 i 4-6.
Tel. 61-94, Słowackiego 4/6 (narożnik Jasnej).
Dla pp. Urzędników i członków Kas Chorych odpowiednio ulgi
zw 2 517

Okucia budowlane

Okucia do drzwi i okien
Narzędzia rzeźnicze
Płacie, rory i kolana
Kuchnie walcuskie
Orcle i haczle
Drat do prasowania, słomy
Kowle do mleka
Żelazo sztabowe

połeca korzy, stnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Telefon 35-18, 35-43.
Pw 4561 # 9

**Zróbcie sobie
przecież sami
swe likiery i wódki**

Rzecz jest wszak z Essencjami Reichela bardzo prosta, a oszczędzacie pieniądze. Przytem będą Wam lepiej smakowały. Do nabycia w drogeriach oraz handlach spirytualii lub u Gener. Reprez. na Polskę Ch. Nowomiejski, Kraków, Dietłowska 65.
Pw 8 529-70,4

Korzystna okazja!

PO INWENTURZE

odstawiłem partję resztek
serwisów, porcelany hotelowej, fajansu, szkła stołowego, kryształów i sprzętów kuchennych, które sprzedaje po wyjątkowo niskich cenach

do 5-go lutego 1931 r.

Również obniżyłem znacznie ceny
na wszystkie towary.

W. Janaszek - Poznań

ul. Jezuicka 1 ul. Jezuicka 1
Pw 8554-3,85

Agronoma

kawalera, chrześcijanina, poszukujemy na paruset morgowe gospodarstwo, znajdującego się na tartaku i cegielni, jako kierownika. Uczciwi i zdolni mogą składać oferty i referencje wraz z podaniem warunków do ekspedycji Kurjera Pozn. zw 27 485
Nieuwzględnione bez odpowiedzi.

Książkowa-kasjerka

z długoletnią praktyką poszukuje posady od 1. 4. r. b. lub wcześniej, z powodu likwidacji instytucji handlowej, w której pracuje przeszło 9 lat. Łaskawe oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zw 27 494

Podróżującego

dzielnego fachowca z branży drogerijnej, ze specjalną znajomością farb, dobrze zaprowadzonego w Wielkopolsce, poszukujemy zaraz.

Reflektujemy tylko na pierwszorzędną siłę. Zgłoszenia upraszamy piśmienne z dokładnym podaniem referencyj.

St. Dyczkowski i Ska
WIELKOPOLSKA FABRYKA FARB, Plac Wolności 17.
zw 27 509

Kursy stenografii

i pisania na maszynach rozpoczynam
z dniem 5 lutego

Kantaka nr. 1

zw 27 469 II. piętro

Cierpienia płuc i gardła

pouczająca broszurę nr. 11 bezpłatnie wysyła
DR. GEBHARD et CO., GDANSK, ODDZ. 132.
zw 6945

Zniżka cen

hasłem

10 tanich białych dni

w firmie

J. ZAGRODZKI i S-KA

ul. Zamkowa 5 przy St. Rynku.

Piótina na bieliznę	0,85 zł	Surówka I-ma gat. 72 cm	0,98 zł
Krośniak na bieliznę	1,10 „	Surówka I-ma gat. 144 cm	1,95 „
Silesia na bieliznę	1,50 „	Ręczniki kuchenne	0,60 „
Nansuk 80 cm szer.	1,50 „	Ręczniki wafłowe I-ma	1,10 „
Madapolan	1,35 „	Ręczniki wafłowe	0,60 „
Nansuk 9J cm, najlepszy	2,40 „	Ręczniki adamaszkowe	1,20 „
Piótno prześcieradłowe 140 cm	1,95 „	Ręczniki frotté	1,30 „
Piótno na powłoki 140 cm	2,25 „	Maglownikowe	1,50 „
Piótno na powłoki 160 cm	2,50 „	Pościelowe w kraje dobry gatunek	1,35 „
Piótno Silesia 160 cm	3,40 „	Obrusowe adamaszkowe	3,25 „

Dymka na kałesony 1,75 zł

Inlety od 1,50 zł || Drele od 2,70 zł

Aksamity do prania wszelkie kolory 210 zł

Eolieny wszelkie kolory 240 zł

Crepe meteor 1a gat. piękne kolory po 1250 zł

UWAGA! Okazyjna partja **UWAGA!**

materiałów czysto wełnianych

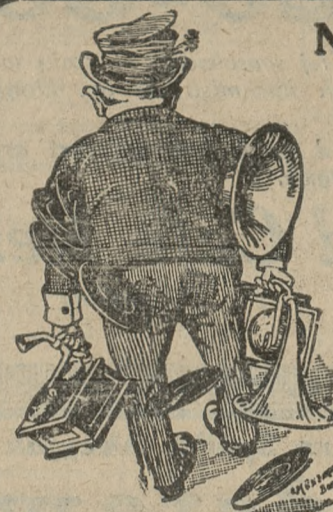
na suknie, komplety i kostjumy wiosenne

po zł 480 i 550 zł

dw 2671 2

Kupno okazyjne

samochód Buick 80 H. P., limuzyna 5 osobowa, prawie nowa rocznik 1929/30, w świetnym stanie spieszenie na dogodnych warunkach sprzedam. Oferty do „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 53.106 Pw 8524-53.106

NAPRAWY Gramofonów

wykonuje fachowo szybko i tanio

„KASTOR”

Poznań św. Marcin 55

Wielki wybór płyt i gramofonów „Odeon” Hurt. dw 2 674 5 Detal.

NAJSTARSZĄ hurtownię kolonialną

w Poznaniu, w centrum miasta, w własnej kamienicy, z dobrą klientelą, z powodu zgonu mego męża

odstąpię zaraz.

Do objęcia potrzeba ca 50.000 złotych. Poważni reflektanci zechcą się zgłosić piśm. pod zw 27498 do Kurjera Pozn.

Poważna Spółka poszukuje

LOKALU

większego, 2 do 3 okien wystawowych, na artykuły pierwszej mody. Położenie Plac Wolności, ul. 27 Grudnia. Tylko wprost od gospodarza. Oferty do Kurjera pod zw 27516

Skład

żelaza i sprzętów kuchennych

w większym mieście prowincjonalnym, liczącym ca 30 000 mieszkańców, z bogatą okolicą, do sprzedania; ewentl. przyjmę współnika z kapitałem ca 30 000—35 000 złotych. Zgłoszenia piśmienne do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 27518.

Na raty

EXPRESS 20 zł

Kromczyński, Poznań, A. aleje Marcinkowskiego 3. Agenci do sprzedaży maszyny do szycia potrzebni

Pw 8 412/13-2.12.13

Stanowisko dyrektora

oraz 50% udziału odstąpię zaraz w rentującym się przedsięwzięciu przemysłowym w Poznaniu; znajomość fachowa niekonieczna, potrzeba 16 tysięcy zł. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 27 484

50-80 złotych dziennie zarobią

zdolni zstępni i zastępczyni przy sprzedaży bardzo pokupnego artykułu na raty. Zainteresowani zechcą się zgłosić dnia 24 i 25 b. m. u

Dyr. H. Zinner w Poznaniu, Hotel „Monopoli”.

Także listownie. nw 7219

Składnicę

w śródmieściu Poznania 1000 do 2000 m², blisko dworca z bocznica kolejowa oddamy w dzierżawę. Zgłosz. do Kurjera Pozn. pod zw 27515

Cegielnia parowa

położona w mieście nad granicą polsko-niemiecką, tuż przy dworcu, nowoczesnie urządzona, duże pokłady gliny, eksploatacja torfu, 12 ha terenu zaraz na sprzedaż. Zapas surówki ca 750 tys., produkcja roczna ca 3 miliony. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 27491

KAMIENICA

w najlepszej dzielnicy Poznania, czynsz 27 500 zł, 6 pokojowe mieszkanie wolne, okazyjnie na sprzedaż. Zgłoszenia poważnych reflektantów, dysponujących odpowiednią gotówką do Kurjera pod zw 27492

Polowanie gm. Kowanówka

w obszarze 334 ha, położone w uroczej okolicy „Milowody” zostanie w sobotę, dnia 31 stycznia 1931 r. o godz. 3.30 po południu, w kawiarni „Pomorzanka” publicznie wydzierżawione. Zastrzegam sobie prawo wyboru z trzech najlepiej dających. Warunki dzierżawy ogłoszone będą przed licytacją. Stacja kolejowa Oborniki. zw 27 490

Kowanówka dnia 22 stycznia 1931 r. Przewodniczący spółki łowieckiej (—) Muszak.

Okazja!

Złoty salon stylowy Ludwik XVI

kanapa, 2 fotele, 4 krzesła, stół z marmurem, serwantka oszklona, lustro z marmurem, 2 taborety bardzo tanio na sprzedaż. Pw 582-8,74

Ul. Piekary 3, I. piętro, lewo.

Rzadka okazja.

Świetnie prosperujący, od ca 50 lat istniejący skład towarów żelaznych sprzętów kuchennych broni i amunicji, w dużym mieście ponad 12 000 mieszkańców zaraz z powodu choroby do sprzedania. Wartość towaru ca 60—70 000 zł. Łask. oferty skierować proszę pod adres: WACŁAW GAŃCZA, Grudziądz, św. Wojciecha 10. Pw 8553-63.43

Ubikacje biurowe

ca 200-300 m²

w śródmieściu, parter lub I. ptr. poszukiwane przez Sp. Akc. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zw 27497

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, brak energii, melancholję, przesył życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledziennicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka. Otrzymają bezpłatnie broszurę dr. Weisego Słabość nerwów. Dr. GEBHARD i S-ka. — GDAŃSK, Nr. 22. Pw 8527-8,49

Cieżarówkę
nowszy Ford, bardzo dobrze utrzymany sprzedam za bezcen. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 887

Gramofony!
Płyty gramofonowe mechanizmy
Sprzedaję po cenach najniższych Feliks Balon Woźna 12 Pw 9099-130

Okazja
30 par damskich brokatowych bucików sprzedam po 15 zł Skład obuwia, Woźna 10, zdw 58 158

Mebie
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 11-44, Pw 8101-165

Sprzedam
5% pożyczkę konwersyjną na dogodnych warunkach. Oferty Kurjer zdw 58 319

Skład
mieszkaniami odstąpię. Jergo 1, zdw 58 808

Sypialkę
orzechową tania sprzedam. Wojdecki, Ostrówek 15, zdw 58 872

Klubowy
garnitur elegancki jak nowy sprzedam 240. Wielkie Garbary 18, II, lewo zdw 58 863

Wulkanizację
sprzedam w pełnym biegu Wielkie Garbary 18 zdw 58 862

Dorożkę
samochodową, koncesję, zegar sprzedam tania dobre warunki. Oferty Kurjer zdw 58 857

Sypialnie
ładne bardzo tania sprzeda Stolarnia, Kwiatowa 6, zdwp 58 388

Hotel
w Nakle przy ruchliwej ulicy zaraz tania do sprzedania Zgłoszenia St. Kalisz Nakło, ul. Hallera 94, hurtownia piwa zdw 58 871

Sypialnie
jadalnie, garnitur klubowy w skórę, elektryczny gramofon szafkowy, wazę dla niemowląt skrzydło wiedeńskie i różne meble an tyczne odda tania Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 11 44 Pw 8333-378

Piekarnię
okład mieszkanie w mieście powiatowym, dobrze prosper. sprzedam, do objęcia zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 236

Sprzedam
wolvage lekka, pakowna, konia, uprząż za 350. Jeżycka 36, zdw 58 207

SCHUBERT-ADAMCZEWKI

Velvet 45 cm 5.50. Velvet Lin deniski 9.50 do 24.—. Velour Chiffon pa 34.—. Fulary jedw. des. 7.50 Wielka partia najnowszych Crepe de Chine wzorzystych 9.50 i 12.50 Chiffon modne kolory 8. 13.50 tylko podczas Tygodnia Jedwabiu" do dnia 31 b. w. w. w. w. w. Pw 8546 3.76

Majatek w Poznańskiem
200 ha blisko miasta bon 2.70. Inwentarz żywy i martwy nad kompletny. Wszystkie budynki maszynowe i w najlepszym porządku sprzedam lub zamienię na kamienie w Poznaniu z dopłatą. Zgłoszenia do Kurjera zdw 54 122

Maszynę do liczenia
sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer zdw 55 389

National
kasa kontrolująca sprzedam tania. Oferty Kurjer zdw 55 390

Sprzedaję Poinwenturowa
dywanów, chodników linoleum cerat po każdej możliwej cenie. Poznański Skład Dywanów w właściciel Piotr Jakubiak ulica Wrocławska 20, przy Placu św. Krzyszki.

Futra
skóry, blamy kto sprzedaje najtaniej? tylko Dobrowolski, Marcina 1, zdw 56 830

Piekarnię
sprzedam lub wydzierżawie nadszyciaj dogodne warunki, nowo czesne urządzenie, piec rurkowy. Adres wskaże Kurjer zdw 58 022

Kolonjalke
dużym przyległym mieszkaniem sprzedam. Rynek Łazarski 5 zdw 58 090

Materiały opalowe
węgla orzech I, od 3—20 ctr. 3.40 zł., węgla orzech od 20 i więcej ctr. 3.30 zł., brykiety (1 kg) 52 cztuki 3.40 zł., koks hutniczy 1. i więcej 4 zł., drzewo I kl. szczypta 1 m. 20 zł., drzewo rabane I kosz 1 zł., "Węglówki". Górna Wilda 132, tel. 75-78, zdw 58 103

Parcele
podmiejska, wielka, przy stacji sprzedam. Poszukuje mały obiekt wiejski. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 499

1 1/2 złotego tylko
cała paczka szklanek, 15 sztuk, jedynie Wroniecka 24, Hurtownia Porcelany, zdw 58 677

Losy
4 klasy już nadeszły. Ostatni dzień zamiany 5 lutego Wolne kwiatki dla nowych graczy są jeszcze w zapasie. Kędzióra Kolektura Loterii Państwowej Poznań, Sieroca 56 nar. Nowej zdw 58 530

Chrzan
korzystnie do oddania w większych i mniejszych ilościach informację Dąbrowskiego 43, warsztat obuwiczny, zdw 58 487

Pianina
z pierwszorzędnych materiałów, starannie wykonane, poleca z rzetelną gwarancją korzystniej od fabrykatów wyrabianych przez niefachowców. Największa w Polsce Fabryka Pianin B. Sommerfeld, Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 56. Używane pianina i harmonie stale na skła zie. Zadzacie prospekty, nw 7 101

Rurki
do ondulacji włosów od 1.50 zł. jak wódr 3.75 lampki spirytusowe od 1.00 poleca najtaniej Wenzlik, Poznań Aleje Marcinkowskie go 19, dw 2 570

Parcele
1/2 morgi, 15 minut od stacji Luboń sprzedam Zgłoszenia Poznań, Strumykowa 3, skład papieru, zdw 58 431

Kamienicę
skład, wolne mieszkanie, małe miasto sprzedam tania. Agencja Kurjera Krotoszyn, nw 7 197

Dom
w Poznaniu sprzedam. Wpłata 18 000 Wiadomości Gdynia, ulica Abrahama, Łowiczanka nw 7 290

Okazyjnie
sprzedam dobrze prosperujący skład cukierków w śródmieściu Poznania za 8 000 złotych Zgłoszenia "Par" Aleje Marcinkowskiego 11 pod 58 115 Pw 8 541 58.115

Tokarnię
metrową mało używaną dla precyzyjnych robót sprzedam Oferty Kurjer zdw 58 600

Parcele
pod dowolną budowę przy Marszałka Focha po 500—700 m przy tramwaju, cena 8—14 zł mkw., wiadomość na miejscu. Marszałka Focha 186, Jarysz zdw 58 606

Parcele
budowlana przy ul. Warszawskiej sprzedam za gotówkę Oferty Kurjer zdw 58 610

Skład
z towarem lub bez sprzedam — Adres wskaże Kurjer zdw 58 627

Aparat
do światłokopji nieużywany sprzedam. Aleje Marcinkowskie go 3, III, prawo zdw 58 628

Sprzedam
pokój męski, korzystnie Adres Kurjer zdw 58 641

Motocykl
Sareola tania sprzedam. Górna Wilda 92, skład cukierków W niedziele otwarty, zdw 58 635

Limuzynę
czterooosobową w bardzo dobrym stanie, nowe gumy, korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 58 636

Gramofon
szafkowy najnowszej konstrukcji na głosie korzystnie sprzedam. Robocza 47, II, prawo (Wilda), zdw 58 537

Skrzypce
stoletnie, staromistrzowskie, oryginal. wiolonczelę tania Woźna 18, III, prawo, zdw 58 835

Radjoodbiornik
5 lampowy, bardzo dobry, tania sprzedam. Strusia 8, II, lewo schody, zdw 58 576

Skład
spożywczy z mieszkaniem i magazynem sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 58 690

Skład kolonjalny
w Toruniu z małym mieszkaniem, świetnie prosperujący bardzo dobre położenie z towarem i urządzeniem na sprzedaż. Wpłaty około 10 000 zł. Oferty pod K. S. 712 do "Par", Toruń, Pw 8549-64.8

Gospodarstwo
84 morgi, maszynowe budynki, żywy i martwy inwentarz w komplecie, grunt podmiejski, dobre na parcele, przy Poznaniu, korzystnie do nabycia. Zgłoszenia do "Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 3.80 Pw 8548-8.80

Pokój męski
sprzedaję stolarnia, Warszawska 4, wsrw 167

Kiosk
murowany, dobrze zaprowadzony, w ruchliwym miejscu, z towarem i koncesjami sprzedam. Cena 7 000 złotych. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 58 853

Klubowy
garnitur sprzedam tania Grobla 19, front, II, lewo, zdw 58 844

Pianino
czarne korzystnie sprzedam. Górna Wilda 84, II, prawo, zdw 58 845

Pianino
tania. Wilda 25, parter, prawo, zdw 58 846

Skład
z pokojem i kuchnią w ruchliwej ulicy tuż przy rynku jest zaraz do wynajęcia. Nadaje się na skład skór, dla fryzjera lub na owoce i warzywa. J. Jeczmonka, właściciel, Chodzież, ul. Sienkiewicza nr. 1, zdw 58 622

59 złotych tylko
porcelanowy serwis obiadowy 12 osobowy, lecz jedynie wprost Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, podwórze, zdw 58 676

Drażetkowe jajka
likworowe i karmelowe, wódrle, gołebie, czajczke, kurze i czekoladowe na sezon poleca najtaniej Wytwórnia drażetek, cukierków, czekolady, marmelady i pierników — L. Siedziński, Poznań, Składy fabryczne, Wroniecka 16, Wielka 15, Stary Rynek 35 (wejście z ulicy Wiąnkowej). Telefon 12 42 i 21-91, zdw 58 777

60
mórg pszennej ziemi, żywe, martwe inwentarze, przy wpłacie 6.000 sprzedaję Jaśkiewicz, Poznań, Fredry 6, zdw 58 911

Ogrodnictwa
parcele budowlane pod Poznaniem tania do sprzedania. Informacje: Skarbowska 4, Jakusz, godz. 13 do 16, zdw 58 918

Piec
kapielowy, węglowy sprzedam. Wojciechowski, Woźna 16, rw 12 892

Okazyjnie sprzedam
futro męskie dla tegiej osoby prawie nowe, kurtkę kożuchową, Wielka 6, Gunch, rw 12 887

Fortepian
krótki i frak na średnią figurę sprzedam. Mostowa 30, III, prawo rw 12 881

Mereżkarę
Singera mało używaną za gotówkę sprzedam. F. Stanisł., Nowa 2, zdw 58 822

Pianino
orzechowe, mało używane, 1 200, Stanisł., Nowa 2, zdw 58 821

Dom
maszynowy zabudowania, mieszkanie czyste 4 pokoje, kuchnia, chlewa, stodoła, szopa i ogród, nadaje się na letnisko lub dla emerytowanego urzędnika, tania na sprzedaż lub do wydzierżawienia od Niemca z powodu wyjazdu. — Zgłoszenia Szalaty, Wronki, nw 7 304

Sprzedam
w Toruniu na Bydgoskim przedmieściu 2 domy, ogród, stajnia, wozownia (można przerobić na garaż) wolne 4 pokojowe mieszkanie z wygodami. Dochód roczny 8 020 zł, gotówka 45 000, na hipotekę 20 000. Zgłoszenia Toruń, poste restante S. K., Pw 8 559-53.124

Kwiaty sztuczne
balowe do sukien i dekoracji tania sprzedam, Fagiewicz, Wrocławska 13, zdw 58 828

Maszynę
do Hzenia, mało używaną, tania sprzedam. Wiktorowski, Za Bramką 5 a, zdw 58 926

5 KUPNA

Kupimy
10 kanap, 80 krzesel restauracyjnych, 5 boksofów i portjerami i bufet z kredensem do piwa. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 11-44, Pw 8534 3 77

Wielę owca
kupuje w każdej ilości placąc korzystnie ceny H. Zabin, Poznań, Masztalarska 1-2, tel. 22-94, zdw 57 550

Kupię
sztuciec srebrny okazyjnie, Chwilkowski, św. Marcina 40, zdw 58 915

Poszukuję
placę w Poznaniu, Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 100

Sadzonek
przemysłowych — Woltmana, 20 wagonów poszukują się wprost od właściciela z dostawą na wiosnę. Oferty franko niemieckiej granicy skierować do: Blonde Eugène, Diefmatten Haut-Rhib (France), nw 6 880

Brylanty
złoto, srebro itd. kupuje F. Tarowska, Poznań, Pl. Wolności 11, Pw 5 468

Pianino
Bechsteina, Steinwaya, Blüthnera gotówką kupię, Oferty Kurjer zdw 58 490

Urzędnik
poszukuje domku wiejskiego z wolnym mieszkaniem, sprzedaje dużą parcelę podmiejską. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 500

Ksylofon
kupię, Zgłoszenia Kurjer zdw 58 524

Piekarnię
cukiernię, dobrze prosperującą wydzierżawie lub z domem w ruchliwym mieście kupię zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 235

Gospodarstwo
w okolicy Poznania około 100 mórg dobrej ziemi kupię za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 58 347

Kotły
miedziane lub mosiężne do farbowania węgny kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 648

Gospodarstwo
kupię, wpłacie złotych 20 000 i wille 5 pokojowa, reszta do umowy. Oferty Kurjer zdw 58 546

Platforme
do węgł, dwie wagi decymalne kupię. Łaskawe zgłoszenia z ceną. Kurjer zdw 58 623

Pianino
używane w dobrym stanie kupię Oferty Kurjer zdw 58 010

Klatkę
do 2 synagralie kupię Zgłoszenia z ceną do Kurjera zdw 58 739

Kupuję
za gotówkę meble, wszelkiego rodzaju rzeczy. — Dom Komisowy, Podgórna 2, Pw 3 884

Wannę
z piecem gazowym okazyjnie kupię. Oferty Kurjer zdw 58 712

Dywan
perski, jeden mały, jeden duży, kupię. Oferty Kurjer zdw 58 798

Pianino
w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer zdw 58 809

Magiel
kupię, Starkowski, Teczoza 24, zdw 58 838

Fortepian
kupię. Oferty Kurjer zdw 58 830

6 KAMIENICE

Administrację
domu przyjmie, wżaman zastawie większą ilość dolarówek lub 30% zysku od wygranych. Oferty Kurjer zdw 58 713

Kamienica
jednopiętrowa najlżejsze się do nadbudowy oraz duża oficyna dwupiętrowa do sprzedania. Zgłoszenia "Par", Kraków, Rynek 46 pod "Kamienica", Pw 8 545-70.13

Kupię
w Poznaniu mniejszą kamienicę lub wille. Mogę wpłacić około 30 000 zł i przejąć hipotekę. Oferty Kurjer zdw 58 505

Kamienicę
komfortową sprzedam. — Cena 200 000, wpłaty 100 000, dochód roczny 22 000. Oferty Kurjer zdw 58 542

Kamienicę
centrum Poznania, 4 piętrowa. Dochód 26 000 złotych. Cena 195 000 sprzedam. Oferty Kurjer zdw 58 716

Dwa domy
piętrowe, jeden parterowy, wielkiej wsi kościelnej, od Poznania 16 kilometrów, 2 morgi ogrodu, miejsce wycieczkowe, sprzedam, czynsz miesięczny 500 złotych, 2 pokoje, kuchnia, wolne, cena 36 000, wpłaty 20 000. Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, telefon 18-87, zdw 58 793

Kamienica
piętrowa, maszynowa, 10 ukłacy, skład, rynek niedaleko Poznania okazyjnie 27 000 zł. Kurjer zdw 58 892

Wille
18 pokojowa, mieszkanie wolne, dochód roczny 9 000, cena 67 000, wpłaty 35 000 sprzedam Oferty Kurjer zdw 58 841

Zamienię
mniejszą kamienicę na większą, dopłacając 70 000. Poważne oferty Kurjer filija St. Rynek 12 876

Kamienicę
narożnikową przy rynku, we Wronkach, zaprowadzonym składem kolonialnym sprzedam lub wydzierżawie. Do objęcia dzierżawy potrzeba ca. 5 000. Tumidajewicz, Wronki, nw 7 200

7 PIENIADZ

Apteka
w Pomańskiem poszukuje gotówki od 5—10 tys. na drugą hipotekę. Oferty Kurjer zdw 58 705

Kupiec
z branży chemicznej, lat 37, nieposzlakowanej przeszłości, przystąpi do przedsiębiorstwa, da nazwisko i przejmie część zobowiązań. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 58 048

List hipoteczny
na 1 000 dolarów, pierwsza hipoteka na majątku 90 mórg 12%, jest korzystnie do sprzedania — Płatna za dwa lata. Oferty do Kurjera zdw 58 655

1 500 zł
potrzebne dla towarzysza na metal, posada, gwarancja tokarna. — Oferty Kurjer zdw 58 766

Poszukiwana
współniczka tylko inteligentna i solidna ewentualnie wspólnik do poważnego, bezkonkurencyjnego interesu codziennego zbytu, wyłączone za gotówkę, lokal w centrum, ewentualnie i mieszkanie trzy pokojowe do dyspozycji, wkład kapitału 10 000 zł. Oferty zdw 58 768

Chcesz uzyskać pożyczkę
złóż się do biura Bankowego, Poznań, Podgórna 7, pierwsze piętro, zdw 58 898

4 500
wypożyczę na I. hipotekę, dobry procent. Oferty Kurjer zdw 58 797

Starców
przyjmuje rodzina na wieś na dożywocie (gospodarstwo 150 mórg i przemysł) za gotówkę lub pożyczkę. Oferty Kurjer zdw 58 812

Lokata kapitału
Sprzedam I. hipotekę, 25 tysięcy złotych, na majątku wartości 100 tysięcy złotych na dogodnych warunkach. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 907

Ulokuję 80 000 zł
na I. hipotekę kamienicy centrum Poznania z damnem Zgłoszenia szczegółowe Kurjer zdw 58 859

Wspólnika
finansowania zorganizowania sprzedaży artykułu dla przemysłu parowego Szczegółowe oferty Kurjer zdw 58 855

400 zł
pod zastaw poszukuje pani. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 754

10 000 zł
wypożyczę na I. hipotekę. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 933

8 DO WYNAJĘCIA

Skład
w Inowrocławiu ruchl. ulicy obszerny z przyległymi dwoma ubikacjami i dużą piwnicą oc za raz do wynajęcia Zgłoszenia przyjmuje B. Leman Chetmno n/Wisła, ul. Franciszkańska 4, II zdw 56 484

4 pokojowe
z kuchnią w Swarzędzu zaraz do objęcia Zgłoszenia Swarzędz, Piaski 3 zdw 57 951

Domek
4 pokojowe mieszkanie 2 morgi owocowego ogrodu Zabikowie, od marca do wynajęcia. Kazubowski, Dąbrowskiego 49 a, III, zdw 58 490

Czterypokojowe
mieszkanie wszelki komfort, wygodny, pierwsze piętro centrum, z meblami lub bez natychmiast oddam Zgłoszenia samych reflektantów do Kurjera zdw 58 498

3 pokoje
z kuchnią wydzierżawie zaraz w Mosinie Czynsz miesięczny — Zgłoszenia Jan Kurkiewicz, Mosina, zdw 58 571

Mieszkanie
3 pokoje, częściowo umeblowane, telefon, Plac Wolności, III piętro odstąpię zaraz. Oferty do Kurjera zdw 58 514

Pokój
kuchnia Jeżyce 350 złotych, 2 pokoje kuchnia 1 000 złotych wynajmie „Pawilon”, Marszałka Focha 15, zdw 58 717/8

Pokój
kuchnia za dzierżawę zgóry zaraz. Swierczewska 24, Debiec, zdw 58 759/60

Próżny
pokój elektryczność niekrepujący. Dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer zdw 58 612

Mieszkanie
jednopokojowe i pokój z kuchnią wynajmie gospodarz Tyżyk, ulica Jeżycka 26 (nowy dom), zdw 58 101

Wynajmę
2 pokoje z kuchnią za czynsz miesięczny. Masłona, Junikowo, zdw 56 030

Lekarzowi
wynajmę 5-pokojowe mieszkanie, Łazars — centrum Kurjer zdw 58 554

Mieszkanie
4-pokojowe z łazienką, pokój dla służki za zwrotem kosztów renowacji 3 500 zł przy ul. Prusa 20, I, lewo do wynajęcia, jw 5435

Na
sprzedaję 2 pokoje kuchnia z łazienką z meblami, frontowe, słoneczne. Adres wskaże Kurjer zdw 58 767

Mieszkanie
pięciopokojowe, komfortowe, centrum tania odda "Biuro Techniczno-Agrarne", Plac Wolności 9, zdw 58 722

Trzypokojowe
słoneczne, rynek 3, stacje Poznań okolica lasy, jeziora, Kurjer zdw 58 893

Dwupokojowe
kuchnia, łazienka, gaz, elektryka, parkiet, willa blisko śródmieścia 150 zł. Czynsz zgóry, Kurjer zdw 58 895

Mieszkanie
pokój z kuchnią, z meblami, centrum, sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 58 905

2 pokojowe
z kuchnią, korytarz, z całkow. urządz. lub częściowo, rok dzierżawy, zaraz odstąpię. M. Focha 111, III, rw 12 885

Mieszkanie
pokój, kuchnia z meblami do sprzedania. Adres wskaże Kurjer zdw 58 925

Karwiarnia
z ogrodem koło Deby (w pobliżu dawn. przez magistrat zlikw.) do wynajęcia. Do objęcia potrzeba ca. 6 000 zł, w tym samym domu 2 mieszkanie po 3 pokoje i 1 mieszkanie 2 pokoje (ciepła woda, kapieli) do oddania. Oferty Kurjer zdw 58 178

9 SZUKA MIESZK.

2—3 pokoi
nie wyżej 11 piętra z przynależnościami poszukuję. Oferty podajcie warunków Kurjer zdw 58 179

Mieszkanie
dwupokojowe z kuchnią potrzebne od zaraz. Zapłać czynsz zgóry. Oferty do Kurjera zdw 58 447

2—3 pokoi
nie wyżej 11 piętra z przynależnościami poszukuję. Oferty podajcie warunków Kurjer zdw 58 179

2
pokoje eleganckie. Cieszkowakiego 8, III. prawo. zdw 58 882

Pokój
telefonem dla pana zaraz. Matejki 65, I. lewo. zdw 57 610

2 osobowy
pokój, czysty, słoneczny wynajme. Polna 13, I. lewo zdw 58 003

Pokoik
frontowy na I. piętrze. Szczepaniak, Traugutta 5. zdw 58 496

Pokój
skromny inteligentnej panience (pani). Orzeszkowej 7, III. zdw 58 510

Pokój
słoneczny pierwszego wolny. Seweryna Mielżyńskiego 1, Malinowska. zdw 58 526

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Strzałowa 3, II. piętro front. lewo. zdw 58 528

Dwuosobowy
sympatyczny balkonowy, frontowy. Zielonacka, Mostowa 14, I. zdw 58 529

Pokoje
od 1 lutego dwom panom. Strzelecka 11, podwórze, prawo, I. zdw 58 300

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Przemysłowa 41, dom ogrodowy, I. lewo. zdw 58 464

Pokój
skromny osobne wejście z używaniem kuchni lub bez. Kosmańska, św. Jerzego 3. zdw 58 756/7

Pokój
dla 2 panów. Półwiejska 4, Pawlak. zdw 58 753

Skromny
pokoik tania. Kanałowa 6, parter, prawo. zdw 58 591

Jeden
dwa pokoje słoneczne nowoczesnymi wygodami, utrzymaniem bez. kuchnia warszawska dje. teczyna. Wały Jagiello 20, m. 5. narożnik Półwiejskiej. zdw 58 592

Małżeństwu
samotnemu próżny lub umeblowany. elektryczność, kuchnia 50. Adres Kurjer zdw 58 594

Dwuosobowy
Matejki 45, II. lewo. zdw 58 596

Małżeństwu
pokój tania wynajme. Kurjer zdw 58 615

Pokoje
1 względnie 2. elektryczność, łazienka, ewentualnie używanie kuchni. Wyspiańskiego 11, III. lewo. zdw 58 616

Panienkę
na stacji. Półwiejska 29. Müllerowa, podwórze, parter. zdw 58 624

Niekrepujący
panowie. Dąbrowskiego 49, przy Rynku, podwórze, II. Relewicz. zdw 58 650

Pokój
niekrepujący. Matejki 55, Kuczyńska. zdw 58 651

Pokój
dla dwóch panów. Rybak 8, II. prawo. zdw 58 645

Pokój
umeblowany, centrum, ogrzewanie, łazienka, winda, do wynajęcia 1. II. 31 Wały Leszczyńskiego 2, III. prawo. zdw 58 644

Pokój
dla panów, wejście klatki schodowej wynajme. Ogrodowa 20, I. prawo. zdw 58 639

Pokój
umeblowany od 1 lutego. Kreta 24, II. lewo zdw 58 633

Pokój
lub dwa. telefon, osobne wejście na biuro lub małżeństwu wynajme. Marsz Focha 74, I. piętro. zdw 58 626

Pokój
wolny dla lepszego pana. Malinowska, Czesława 17, a. parter. zdw 58 613

Pokój
czysty, frontowy, wynajme. Staszica 8, II. prawo zdw 58 608

Pokój
starszej pani lub małżeństwu zaraz. Dąbrówki 1, Wilda, Kasztelan. zdw 58 599

Pokój
2 panom. Reja 3, niski parter, lewo. zdw 58 595

Pokój
dla 2 panów od 1 lutego. Grobla 27, II. lewo. zdw 58 585

Pokój
próżny wynajme. Adres wskaże Kurjer zdw 58 538

Pokój
Kwiatowa 13, I. prawo. zdw 58 539

Pokój
słoneczny, duży zaraz do wynajęcia. Wielkie Garbary 34, III. piętro. Jańczewska. zdw 58 561

Pokój
słoneczny dobrze umeblowany z elektrycznością, wolny od 1 lutego. Winzewska, Plac Nowomiejski 5, wchód z podwórza na lewo zdw 58 662

Pokój
wynajme. saraz. Ulica Mostowa 32, III. piętro, lewo. zdw 58 565

Pokój
wynajme. Kozia 18, podwórze, lewo. Bucki. zdw 58 569

Komfortowy
niekrepujący solidnemu panu. Kwiatowa 6, parter, lewo (3-6). zdw 58 572

Tani
27 Grudnia 19, Strzelecka. zdw 58 573

Wielki
dobrze umeblowany pokój dla małżeństwa lub 2-3 dziewcząt z pensją lub bez od 1 lutego do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 575

Dwuosobowy
Wierzbice 39, a. III., prawo. zdw 58 578

Pokój
małżeństwu wynajme od 1 lutego. Szamarzewskiego 34, Szczepański. zdw 58 579

Lepszy
pokój wynajme. Małeckiego 15, I. lewo. zdw 58 589

Małżeństwu
umeblowany pokój, używalność kuchni. Adres Kurjer zdw 58 667

Gimnazjastów
przyjme na stacji, opieka i pomoc w nauce zapewniona Niegolewskich 4, II. prawo. zdw 58 665

Pokój
1 lub 2 osobom. Wierzbice 39, a. dom boczny, II. zdw 58 666

Niekrepujący
mały lub duży korzystnie. Wielkie Garbary 13, II. wprost. zdw 58 663

Pokoik
jednoosobowy niekrepujący, ciepły, czysty, używaniem kuchni. Adres Kurjer zdw 58 656

Dwa
pokoje, jadalnia, sypialnia, komfort, ewent. fortepian. Mazurkiewicz, Niegolewskich 1. zdw 58 625

Przyjme
pana na pokój. Wielkie Garbary 14, w podwórzu I. p. lewo. zdw 58 636

Pokój
frontowy, niekrepujący wynajme dwom inteligentnym panom. — Przemysłowa 34, I. lewo. zdw 58 691

Pokój
panu Półwiejska 33, II. lewo. zdw 58 692

Pokój
Aleje Marcinkowskiego 20, podwórze prawo II. zdw 58 697

Pokój
umeblowany, frontowy, zaraz lub 1. Małeckiego 34, II. lewo. zdw 58 698

Słoneczny
lepszy pokój także skromny wspólny telefon. Strzelecka 14, I. zdw 58 635

Dwuosobowy
Marszałka Focha 49, III., prawo. zdw 58 681

Pokoik
1 pokój oddzielny. Różana 10, Górny. zdw 58 682

Pokój
wynajme. św. Józefa 6, parter, prawo. zdw 58 735

Pokój
do wynajęcia. Łakowa 16, II. p. lewo. zdw 58 671

Pokój
próżny, ciepły, jasny wynajme starszej pani, najchętniej urzędnicze. Oferty Kurjer jw 5 433

Pokoik
osobne wejście, elektryczność. — Poznańska 27, mieszkanie 4. jw 5 437

Pokój
umeblowany tania wynajme dla pana. Czempiański, Kraszewskiego 10. jw 5 436

Pokój
wolny dla lepszego pana. Malinowska, Czesława 17, a. parter. zdw 58 613

Pokój
czysty, frontowy, wynajme. Staszica 8, II. prawo zdw 58 608

Pokój
starszej pani lub małżeństwu zaraz. Dąbrówki 1, Wilda, Kasztelan. zdw 58 599

Pokój
2 panom. Kopernika 10, II. lewo. zdw 58 743

Pokój
solidnemu panu od 1 lutego. Ul. Kreta. Oferty Kurjer zdw 58 745

„Informator“
poleca pokoje Ratajczaka 15 (Pasaz) zdw 58 751

Wynajme
sypialnię, sianienkom lub małżeństwu. Masztalarska 1, III. p. zdw 58 752

Pokój
ładnie umeblowany, telefon do wynajęcia. Ul. Działyskich 9, III., prawo. Pw 8 552-3,86

Elegancki
pokój, elektryczność, telefon, fortepian, łazienka, Kreta 7, III. prawo. zdw 58 778

2
panom, elektryczność, Bielawska, Łakowa 13. zdw 58 769

Pokój
kuchnia z meblami tania odstąpię. Bukowski, ul. Debiecka 33. zdw 58 787

Pokój
dla pań, panów Piekary 22/23, dom ogrodowy, Łopińska. zdw 58 788

Pokój
ładny wynajme 1. 2. Górna Wilda 24, parter, lewo. zdw 58 790

Pokój
ładny saraz. Ciborska, Strzelecka 23. zdw 58 796

Pokój
umeblowany, niekrepujący, frontowy, elektryczność, Zwierzyniecka 3, II., zaraz lub 1. wynajme. zdw 58 800

Śródmieście
pokoik, osobne wejście. Wesolowska, 27 Grudnia 16, IV., lewo zdw 58 801

Pokój
panom, elektryczność, centralne, utrzymaniem, bez, wolny. — Poznańska 58, a. II., prawo, narożnik Mickiewicza. zdw 58 804

Studentka
współlokator, także urzędniczkę szuka. Pokój śliczny, śródmieście, dobre utrzymanie. Telefon, pianino. Zapytania telefoniczne 13-36. zdw 58 811

Inteligentnym
paniom pokój używaniem kuchni. Łakowa 19, III. prawo. zdw 58 879

Pokój
dla inteligentnych pań lub panów. Wolnica 3, III., prawo. zdw 58 874

Dwuosobowy
elegancki pokój inteligentnym wynajme. Oglądać 4-7 Krawczykowa, Skarbowska 4, parter, prawo. zdw 58 870

Śródmieściu
dwuosobowy. Wrocławska 3, II. prawo. zdw 58 869

Dwuosobowy
pokój, centralne, elektryczność, telefon, łazienka z utrzymaniem Mińska 2, II. piętro, prawo. zdw 58 863

Dwuosobowy
Romana Szymańskiego 6, I. zdw 58 867

Pokój
wynajme. Matejki 57, parter, lewo. zdw 58 866

Gimnazjastę
lub studenta na wspólny pokój. Plac Bernardyński 1, I., prawo zdw 58 853

Z
telefonem, centralnym ogrzewaniem, na I. p. pokój do wynajęcia. Adres Kurjer zdw 58 901

Balkonowy
pokój frontowy wynajme panu z osobnym wejściem od 1 II. 31 r front. III., lewo. Szamarzewskiego 32. zdw 58 852

Pokój
2 panom. Głok, Szewska 11. zdw 58 849

Wspólny
pokój. Nowak, św. Marcin 16/17, III. piętro. zdw 58 847

Pokój
wynajme. Grobla 19, front, II. lewo. zdw 58 845

Centrum
pokój 2 panom. Wszystkich świętych 5, III., lewo. zdw 58 836

12 SZUKA POKOJU

Poszukuje
próżnego pokoju. Oferty Kurjer zdw 58 513

Pracownicza
poszukuje pokoju 30-35 przy spokojnej inteligentnej rodzinie Oferty Kurjer zdw 58 523

Oficer
emerytowany kawaler, poszukuje pokoju od klatki schodowej z całodziennym utrzymaniem, niedrogo. Szczegółowe warunki do Kurjera Poznańskiego zdw 58 232

Pan
poszukuje skromnie umeblowanego pokoju. Oferty Kurjer zdw 58 603

Próżnego pokoju
szukam. Oferty Kurjer zdw 58 637

Poszukuje
pokoju od 1 lutego z podaniem ceny. Oferty Kurjer zdw 58 544

Pokoju
poszukuje student b. dobrej rodziny, możliwe śródmieście, niedrogo (około 50 zł). Plac regularnie. Oferty Kurjer zdw 58 548

Ekspedjentka
wspólnego od pierwszego pobliżu Półwiejskiej, 25 złotych, pościel konieczna. Oferty Kurjer zdw 58 551

Małżeństwu
młode bezdzietne poszukuje umeblowanego kuchni. Oferty Kurjer zdw 58 638

Małżeństwu
z dzieckiem poszukuje umeblowanego, ciepłego pokoju z używaniem kuchni. Oferty cena Kurjer zdw 58 696

Skromnego
pokoiku bezdzietne szuka używaniem kuchni do 40 zł. Oferty Kurjer zdw 58 669

„Informator“
poszukuje pokoi Ratajczaka 15 (P. az). zdw 58 749

Pokoiku
oddzielnego szuka student. Cena do 40 zł. Oferty z warunkami Kurjer zdw 58 772

Próżnego
pokoju, ewentualnie częściowo umeblowanego, wejście niekrepujące (pośrednicy wykluczeni). — Oferty Kurjer zdw 58 789

2 pokoje
większe na biuro, centrum, możliwość Sw. Marcin, potrzebne. Oferty z ceną Kurjer zdw 58 794

Pokoju
próżnego z używaniem kuchni poszukuje bezdzietne małżeństwo Oferty do Kurjera zdw 58 860

Śródmieściu
spokojnego, jasnego, fortepianem poszukuje lutego urzędniczkę. — Oferty ceną zdw 58 889

Małżeństwu
szuka centrum umeblowanego pokoju używaniem kuchni Zgłoszenia z ceną Kurjer zdw 58 850

Pokoju
dobrze umeblowanego w śródmieściu, niekrepującego, z dobrem utrzymaniem lub bez, poszukuje od 1. 2. pan. Oferty Kurjer zdw 58 817

Dwóch
pokoik umeblowanych zaraz w centrum poszukuje małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 58 823

13 LOKALE

Ubiakacje warsztatowe
początek Wierzbice, zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Plac Nowomiejski 5, II. p. zdw 57 522

Ładne
biurowe 3 pokoje, osobny przedpokój do wynajęcia. Sw. Marcin 66, I. piętro, prawo. Pw 8 105-52,20

W mieście
powiatowem na Górnym Śląsku przy ulicy przycpalnej jest zaraz do wynajęcia większy skład nadający się dla każdej branży. Dla składu mebli ubikacje uboczne. Łaskawe zapytania proszę skierować pod zdw 58 709 do niniejszego pisma.

Warsztat ślusarski
samochodowy 420 m², motor, światło elektryczne, woda kanor zaraz do wdzierżawienia. — Staszica 21. zdw 58 515

Na biuro
1-2 pokoje, telefonem wynajme. Mińska 4, parter, prawo. zdw 58 642

Poszukuje
lokalu handlowego oraz składnicy, parter, albo suferen w okolicy Wielkiej, Wodnej. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 549

Pokój
z telefonem na spokojne biuro do wynajęcia. Skarbowska 7, parter, prawo. zdw 58 725

Odstąpię
ubikację z telefonem przy Starym Rynku Zgłoszenia firma Zak. Różana 14. zdw 58 877

2 składy
po restauracji Renaissance. — Szewska 20, wdzierżawi gospodarz. zdw 58 900

Pokój
na biuro, telefon, elektryczność wynajme. Kantaka 7, II., prawo. zdw 58 840

14 DZIERŻAWY

Ogród
do wdzierżawienia 3 000 metrów oparkowania, Jeżyce, Władomoch Kantaka 8/9 II. piętro, schody, prawo. zdw 57 787

Skład
z repozytorjum małym mieszkaniem od gospodarza, nadający się na towary krótkie lub krawca Wilda, Wierzbice 26, parter, prawo. zdw 58 000

Piekarnię
oddam w dzierżawę, urządzenie, mieszkanie. Agencja Kurjera Krotoszyn. nw 7 196

Skład
dla każdej branży z czterema ubikacjami w Kórniku zaraz do wdzierżawienia. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego w Kórniku nw 7291/2

Pokoje
1-2 urzędzone na biuro, telefon wdzierżawie Sebel Sew Mielżyńskiego 4, II. zdw 58 633

Gospodarstwo
128 mórg ziemi buraczanej, 18 mórg laki, willa 7 koiok, wszelkie budynki maszynowe, 4 konie, 12 sztuk bydła, 20 świń, martwy nadkompletny, z zarasami, przy wpłacie 30 000 spiesznie sprzeda lub wdzierżawi. Rutkowski, Poznań, Podgórna 120, parter. zdw 58 746

Skład
mieszkaniami rynek, niedaleko Poznania. Kurjer zdw 58 804

250
mórg pszennej ziemi bez inwentarza wdzierżawi Jaskiewicz, Poznań, Kreszy 6 zdw 58 922

Skład bławatów
istniejący od lat 30, w większym powiatowym mieście Wielkopolski, z powodu śmierci właściciela zaraz do wdzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 58 908

Gospodarstwo
100 mórg kompi. pow. wagro-wiecki, sprzedam lub wdzierżawie za pożyczkę. Oferty Kurjer zdw 58 820

Duży skład
z przyległymi ubikacjami w śródmieściu wdzierżawi gospodarz. Zgłoszenia św. Marcin 59, skład. zdw 58 824

Skład
z pokojem kuchnia, całkowicie odnowione (światło elektr.), nadający na każdą branżę za 3 700 w tem rok dzierżawa od zaraz. W. Skweres, Śródką Ostrówek 12 Poznań. zdw 58 929

15 UZDROWISKA

Krynica
pensjonat „Szczerbiec“ centrum Zdroju. Centralne ogrzewanie, kuchnia znana pierwszorzędna telefon 107 Tylko dla chrześcijan zdw 58 212

Zakopane
„Januszek“, ul. Chałubińskiego, pensjonat adwokackiej Rychlickiej z Poznania. Pokoje ładne, ciepłe. Kuchnia pierwszorzędna. Cena 10 do 12. zdw 56 604

Szczawnica
pensjonat „Renata“ otwarty przez sezon zimowy komfort nowoczesny, kuchnia wyborna, opieka lekarska Dr. Wernera, specjalisty chorób wewnętrznych z Poznania. Dojazd od Starogo Sacza. zdw 57 750

Milowody
zakład wodolecznicy leczy nerwy i choroby wewnętrzne. Ceny niższe. Poczta i stacja kol. Oborniki Wlkp. zdw 58 090

Zakopane
pensjonat murywany „Nella“ do Białego poleca pokoje z utrzymaniem 11,50 dziennie. nw 7 010

Krynica
pensjonat „Rejta“ Heleny Nowackiej centrum miasta otwarty od 15 grudnia poleca ciepłe pokoje całodziennym wykwintnym trzymaniem od 11 zł. dw 2645

Krynica
pensjonat Podhale centrum doskonała kuchnia, przyjmują tylko chrześcijan. poleca wolne pokoje. nw 7299

16 OSOBISTE

O pomoc dla żołnierza - tułacza
Zgłosił się do nas p. Aleksander Jakowlew, b. pułkownik armii rosyjskiej prosiąc o pomoc w celu uzyskania poparcia tutejszego społeczeństwa. Po wybuchu rewolucji w Rosji przybył na czele oddziału partyzantów do Polski i w szeregach naszej armii brał udział w walkach na Górnym Śląsku i na froncie wschodnim. Pod Znamieską (na Ukrainie) z swoim oddziałem rozbił dwa bataliony bolszewickie i ocalał w ten sposób transport uchodźców polskich. Pułk. Jakowlew poleca się na cały szereg za świadczeń i listów polecających zdw 58 535

Spadek
Krewnych Rzeńskich i Majkowskich poszukuje — Tadeusz Scharnack Warszawa, ul. Szmalska 5 m 14 zdw 55 726

Dnia
23 bm. około godz. 13 wypadł mi z kieszeni przy stole w cukierni Fr. Łaczkowskiego św. Marcin 29, portfel brązowy zawierający papiery osobiste oraz większą gotówkę. Ostrzegam że osoba, która portfel podniosła jest znała dlatego upraszam o dobrowolny zwrot za wynagrodzeniem w celu uniknięcia do chodzeń policyjnych. Franciszek Jankowski, Sew. Mielżyńskiego 3, parter. zdw 58 607

Niemki
rodzonej z wyższym wykształceniem poszukuje dla konwersacji językowej. Odpowiedź Kurjer zdw 58 631

Dentysta
dobra praktyka, mieszkanie, rynek, niedaleko Poznania. Kurjer zdw 58 891

20 LICYTACJE

Licytacja
młyna parowego w Opalenicy odbędzie się 9 lutego. Motor ssa-gazowy 120 P. S. Centrala elektryczna. Własna boc

Uwagi
Kto się dobrze najeść chce, prosię na Półwiejską 9b. 70 gr obiad z trzech dań, dla szan. panów i pań zdw 58 800

Klubowe
furnitury oraz wszelkie wyściełane meble przerabia i odświeża Zakład tapicersko-dekoracyjny C. Szeffler ul. Grobla 18, telefon 5169. zdw 58 854

Oddam
2 letniego chiopeczyka na własne. Oferty Kurjer zdw 58 819

Zbieracz znaczków pocztowych
(filatelista) zapytuje się na tej drodze, czy wychodzi w Polsce jaka gazeta filatelistyczna, czy istnieje jakie towarzystwo fil. i czy istnieją składy filatelistyczne? Odpowiedzi do Kurjera n w 7 300

Jasnowidz
Pewuki metapsychofolog Moebet rozwiązuje wszelkie najtrudniejsze sprawy. Ekspertyza pism telepatja, psychoterapia. Poznań, Woźna 18, III. zdw 58 827

23 OZENKI

Kawaler
lat 30, blondyn średniego wzrostu ogólnie lubiany, posiadający 27 ogólnie zaskakująco w braku znajomości pań na tej drodze żony najchętniej z sfer ziemianiskich. — Dla wspólnego dobra odpowiedni majątek pożądan. Panie zechcą swą ofertę złożyć wraz z fotografią, która pod słowem honoru wrócić do Kurjera Poznańskiego zdw 58 370. Dyskrecja zapewniona.

Kawaler
agronom w średnim wieku Wielkopolek, wysoki przystojny, dobrego charakteru, na dzierżawie pierwszorzędnej majątku, dobrze się rentującego 1400 móg pragnie nawiązać korespondencje z panną lub wdówką lat 25-32 z dobrej rodziny, inteligentną, moralną mającą poważne poglądy z odpowiednim majątkiem. Cel matrymonijalny. Pośrednictwo rodziców lub krewnych mile widziane. Dyskrecja słowem honoru zapewniona. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 57 83

Dla
mej siostry intelig. przystojnej, gospodarniej panny lat 36, zacej rodziny, posiadającej w nieruchomości 10 tys. zł i wyprawę poszukuje z braku znajomości, meza tych samych zalet. Ponadto będzie dążyć do stanowisku kierowniczym od lat 40, wdowcy nie wykluczeni, zechca złożyć listk. oferty do Kurjera Pozn. Kwestia honorowa. zdw 58 706

Kawaler
mechanik, lat 24, kal. Wielkopolek, przystojny, dobrego charakteru, posiadający dom, skład rowerów i wypożyczalnie samochodów poszukuje w celu matrymonijalnym panny do lat 24 z zamilowaniem do kupiectwa z gotówką 25.000. Rzecz traktuje serio. Dyskrecja zapewniona. Szczegółowe oferty wraz z fotografią, która się zwraca upraszam do Kurjera zdw 58 708

Panienska
młoda, wykształcona muzyczna, posiadająca piękny dom piętrowy w mieście gdzie pożądan jest lekarz, pragnęaby poznać lekarza dobrego i religijnego w celu matrymonijalnym. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 58 521

Kawaler
lat 29, majątku na razie 40 000 zł reszta później (dom), jednak muzyczny, pozna panna lub wdowę, posiadającą odpowiednio przedsiębiorstwo i nieruchomości (lub restaura. je, hotel), celem ożenku, ewentualnie za poprzednią współpracę dla poznania charakteru i t. p. Pośrednictwo rodziny mile widziane. Oferty (fotografia) do Kurjera zdw 58 176

Zastępcza dyrektora
w poważnej instytucji samorządowej, pensja 1000 zł miesięcznie (zapewniona emerytura) oraz 55 000 złotych, posłubi przystojną posiadającą najchętniej realność. Oferty Kurjer zdw 57 366

Pragnę
korespondować z panem inteligentnym w celu matrymonijalnym. Oferty do Kurjera zdw 57 151

Kawaler
lat 36, urzędnik państwowy, pragnie się ożenić. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 255

Kawaler
urzędnik państwowy, lat 40, szuka żony. Oferty Kurjer zdw 58 257

Dyskretne
kojarzenie małżeństw wszystkich sfer przeprowadza „Renoma”. Poznań, Plac Sapieżyński 2 a. Wielki wybór pan. panów. zdw 58 478

Pana
inteligentnego do 48 lat pozna pani przystojna mieszkaniem w Poznaniu. Cel matrymonijalny. Zgłoszenia poważne Kurjer zdw 58 602

Brunetka
przystojna krawcowa szuka znajomości panów. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 58 619

Wdowa
bardziejna lat 48 przystojna szatynka, posiadająca mieszkanie trzypokojowe, pozna pana Cel matrymonijalny. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 633

Kawaler
lat 30, bardzo przystojny posiadający 200 morgów dobrej ziemi blisko Poznania, szuka na tej drodze stosownej panny. Majątek dla wspólnego dobra pożądan. Oferty Kurjer Poznański zdw 58 541

Kawaler
lat 42, przystojny, wysoki, ciemnoblondyna, na posadzie pensja przekracza 500 zł, jest zabezpieczenie emerytalne, poszukuje w celu matrymonijalnym panny przystojnej, wysokiej, samotnej i gospodarniej. Prosi o podanie wieku z fotografią do Kurjera zdw 58 545

Osoba
materiałnie niezależna, posiadająca mieszkanie, zapozna pana na poważnym stanowisku 40-50 lat celu matrymonijalnym. — Oferty Kurjer zdw 58 558

Kawaler
urzędnik gospodarczy, na niewypowiedzianym stanowisku, materialnie niezależny, poszukuje panny do lat 24 z posadkiem. Cel matrymonijalny. Oferty z fotografią skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 58 560. Anonimowo do kosza.

Panienska
młoda, przystojna, posiadająca własną realność, posłubi pana na wyższym stanowisku. Zgłoszenia Biuro matrymonijalne Rekord, ul. Skarbowska 15, telefon 40-18, zdw 58 670

Dla
mej znajomej, panny, młodej, przystojnej poszukuje z braku znajomości odpowiedniego pana. Cel matrymonijalny. Posiada mieszkanie, nadające się na jakiegoś przedsiębiorstwa. Oferty Kurjer zdw 86 699

Panna
krawcowa gospodarna, lecz nie mająca pozna pana z dobrym charakterem od lat 25 na stanowisku. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 58 786

Panna
sympatyczna, inteligentna wyjdzie za urzędnika po czterdziestce. — Mam kompletną wyprawę, własne mile ożenisko. Oferty Kurjer zdw 58 880

Dla syna
w średnim wieku, wysokiego, przystojnego, muzycznego posiadającego przedsiębiorstwo-handlowe wartości 150 000, poszukuje inteligentnej, gospodarniej żony, do lat 30, z odpowiednim majątkiem. Pośrednictwo rodziców lub krewnych mile widziane. Dyskrecja zapewniona. Agencja wykluczenia iaskawe zgłoszenia z fotografią (która się zwraca) do Kurjera zdw 58 871

Dobrez
sytuowany przemysłowiec, lat 30, szuka dobrej roszadnej żony. Pani, która cenę szczęśliwe małżeństwo raczej podać chociażby narazie anonimowe pismo do Kurjera zdw 58 842

Kupiec Wielkopolek
przystojny, wysoki, blondyn, lat 28, który posiada własne przedsiębiorstwo landowe wartości 75 000 zł, bez długu, w mieście powiatowym, posłubi osobę przystojną, sympatyczną z dobrym charakterem do lat 25, najchętniej z sfer kupiecko-przemysłowych. Majątek pożądan, lecz niekonieczny. Laskawe zgłoszenia z pośrednictwem rodziców do Kurjera zdw 58 832

Wielkopolek
brunetka, wykształcona, własne mieszkanie, szuka towarzysza życia. Panowie urzędnicy, nauczyciele starszym wieku zechca złożyć oferty Kurjera zdw 58 914

Kawaler
lat 21, posiadający własne przedsiębiorstwo poszukuje milej, gospodarniej panny do lat 20 celem ożenku. Z powodów rodzinnych posaż około 5 000 pożądan. Oferty z fotografią Kurjer zdw 58 932

Dla
inteligentnej panny, lat 24, posaż 100 000, poszukuje się wyższego urzędnika lub przemysłowca, cel matrymonijalny. Zgłoszenia biuro „Wanda”, Fabryczna 35 a, IV, zdw 58 620

24 NAUKA

Tańców nowoczesnych narodowych
wycucha bez względu na zdolności szybko wzorowo — dyplomowany profesor — baletmistrz Szczurek. Dom Rzemieślnicy Waly Zygmunta Augusta 15 — Zgłoszenia i lekcje osobiste każdego czasu. zdw 58 483

Tanie kursy tańców
Opaliński, 27 Grudnia 19. II. zdw 57 744

Na fortepianie
udziela lekcji także wieczorami sumienna nauczycielka. Pianino wolne do ćwiczeń ul. św. Józefa 9 a, parter na lewo. zdw 57 691

Angielka
udziela lekcji. Kurjer zdw 58 223

Stella Kledeckiej Szkoła Tańców
Pocztowa 28 P o 9052 52.96

Kursy stenografii
pisanie na maszynie. Kantata 11, II, pięter zdw 58 255

Nauka
pisanie na maszynie metoda nowoczesna Zapisy codziennie w firmie Block-Brun w Poznaniu. Plac Wolności 8 I piętro. P w 75-746 29

Poznańskie Kursy Budownictwa
(Szkoła Przygotowawcza) Kraszewskiego 17, III. prawo. Początek kursów 1 lutego 1931. P w 85 16 60.25 a

Kursy kroju, szycia
Zgłoszenia przyjmuje Nowak Wrocławski 33 34, zdw 58 630 32

Student
II roku prawa obejmie zaraz posadę w administracji na majątku lub przyjmie korepetycje. — Zgłoszenia Kurjer zdw 58 298

Sily
nauczycielskiej polskiego 4 klasy poszukuje. Oferty Kurjer zdw 58 345

Żeńskie Kursy Techniczne
Poznań, Focha 2. Przygotowanie 6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej. Początek kursu dwuletniego 1 lutego 1931. Prospekt 20 groszy. P w 8 523-60.26

Korepetycyj
za pokój udzieli student. Kurjer zdw 58 556

Uczni
przygotowuje, umieszcza w szkołach. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 563

Kto
udzieli polskiego Niemcowi Oferty, warunki Kurjer Poznański zdw 58 654

Szkoła Tańców Modernistycznych Jaroslawa Średzińskiego
zapisy Strzelecka 3 zdw 58 702

Kto
wycucha prasowania za dobrem wynagrodzeniem w 4-6 godzinieciu. Oferty Kurjer zdw 58 673

Kursy
stenografii polskiej, niemieckiej, pisanie na maszynie, książkowości. Tyran Zaworskiej Strzelecka 33 narożnik pl. Światokrzyżskiego. zdw 56 961-2

Niemka
udziela lekcji konwersacji najchętniej przed południem. Kurjer zdw 58 701

English Lady
gives lessons, conversation. Apply Kurjer zdw 58 795

Rodowita
Angielka udziela lekcji Teraz 3 Maja 5 III, lewo. zdw 58 851

Kto
za obiad udzieli gruntownie matematyki, fizyki. Oferty Kurjer zdw 58 928

25 MUZYKA

Pianista
(accordeon) wolny 1 lutego 31 r. Zgłoszenia Kurjer zdw 53 009

Kwartet
pierwszorzędny, salonowo-danceingowy z bardzo dużym repertuarem, najnowszymi instrumentami wolny od 1 lutego. Na życzenie wysła się fotografie. Wiadomość Agencja Kurjera Krotoszyna, n w 7195

Lekcyj
arty fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka. Waly Jagiello 20, III, lewo. Zgłoszenia od 16-19. zdw 58 540

I. skrzypaczka
pierwszorzędna z zespołem wolna. Oferty Kurjer zdw 58 553

Gry
mandoliny, gitary udzielam. Pat. schowska, Podgórna 18, zdw 58 734

26 ROZRYWKA

Najtańsza rozrywka
Abcament w Wypożyczalni Książek Z Hulanickiej. Wszystkie nowości polskie, francuskie i dla młodzieży. Dla pp. Akademików niższa. Na prowincje warunki ulgowe. Otwarte od 9-6. Dąbrowskiego 1, narożnik Jasnej. P w 8411.2.17

Kino
„Harfa”. Focha 23. „Dziewczę z północy”. zdw 58 550

Kino „Aurora”
Harry Peel. „Przygoda w nocnym ekspresie”. zdw 58 902

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy p. jednej trzeciej cenie drobnych

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego Pelaxja Janca n p. Wincentego Baury, Dębicka 2, zdw 58 038

Pierwszorzędna
dyrektorka marszantka szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 58 004

Dziewczyna
chetna, pracowita i uczciwa, z gotowaniem, do wszystkiego poszukuje posady od 1 lutego lub od zaraz. Oferty Kurjer zdw 58 526

Panienska
lat 18, która ukończyła 6 klas gimnazjum z dobrimi świadectwami mogąca służyć dobrimi referencjami, poszukuje posady początkującej biurowej za małym wynagrodzeniem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 57 980

Mistrz
ślusarsko-maszynowy absolutnie pewny w swym zawodzie maszyny, rolniczych i rolniczo-przemysłowych, szuka posady zaraz lub od 1. IV r b. Wymagania skromne. Zgłoszenia Kurjer zdw 57 375

Rutynowany ksiązkowy bilansista
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 57 410

Magistra
farmacji z długoletnią praktyką poszukuje stałej posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 57 063

Biuralistka
młodsza poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 57 974

Gospodyni
samodzielna w starszym wieku poszukuje posady na prowincji lub w majątku od 1. 2. 31. Oferty Kurjer zdw 58 216

Ceglaz
dobry fachowiec, obeznan z maszynami parowymi, pracami biurowymi poszukuje posady zaraz lub później. Laskawe zgłoszenia Kurjer zdw 58 372

Panienska
lat 20, zdrowa z porządnej rodziny, zna wszelką pracę domową, cośkolwiek gotowanie i szycie wyszywanie, ładny charakter pisma, biegła w rachunkach szuka posady od 1 II, jako uczennica w składzie piekarsko-cukierniczym lub innej — Wymagania skromne, miejscowość obojetna. Adres wskaże Kurjer zdw 58 522

Maturzystka
poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 58 534

Majster ceglarski
dzielny fachowiec z wieloletnią praktyką wykazując wielką znajomość swego zawodu, nawskroś sumienny, znajdujący się w kryzycznym położeniu, polecające świadectwa, poszukuje posady kierownictwa cegielni. Wynagrodzenie skromne ewentualnie obejmie nadzór nad jakokolwiek sezonową pracą. Laskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 58 495

Dziewczyna
na wskroś uczciwa z dobrimi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego w spokojnym domu. 1. 2. Oferty Kurjer zdw 58 732

Kucharka
poszukuje posady od 1. 2. do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego do 1 lub 2 osób pściel własna. Oferty Kurjer zdw 58 733

Poszukuję
posługi, świadectwa dobre. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 737

Pracznka
szuka prania w dom i poza dom. Oferty do Kurjera zdw 58 738

Dziewczyna
mająca dobre świadectwa szuka posady do wszystkiego od 1. 2. 30. Oferty Kurjer zdw 58 079

Dziewczę
z prowincji lat 17, do dzieci, która polecieć może poszukuje posady. Adres wskaże Kurjer zdw 58 072

Biuralistka
mająca kilka lat praktyki, zna język książkowość, pisanie maszyna, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 57 798

Dziewczyna
z gotowaniem, praniem poszukuje posady od 1. 2. Oferty Kurjer zdw 58 747

Tani
fotograf laborant, dzielny retuszer, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 58 748

Pracznka
dzielna w swym zawodzie przyjmie jeszcze pranie. M. Focha 51, III, pr., pr. zdw 58 761

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego od 1. II. Oferty Kurjer zdw 58 587

Ekspedjentka
z szkołą handlową i 3/4 letnią praktyką księgarsko-papierniczą, pozamiejscowo poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 58 588

Młodsza
panienka poszukuje posady jako pokojowa z dobrimi świadectwami od 1. II. Oferty Kurjer zdw 58 590

Pracznka
poszukuje posady na majątek. — Oferty Kurjer zdw 58 593

Drogerzystka
z ukończonymi egzaminami drogerzystowskimi, 10 lat w jednej firmie na stanowisku poszukuje od 1. 2. 31 r. b. odpowiedniej posady. Oferty Kurjer Poznański pod zdw 58 273

Wdowa
samotna w średnim wieku szuka posady jako gospodyni w samotnym domu. Adres Jesiakowa, Września, ul. Dzieci Wrześni, zdw 58 337

Gospośnia
uczciwa, skromna, czyta, dobrze gotuje, poszukuje posady. — Oferty rw 12 901

Młoda dziewczynka
która już pracowała szuka posady do dzieci lub pomocy pani do mu. Oferty Kurjer rw 12 894

Dziewczę
lat 17, szuka jakiegokolwiek posady. Laskawe oferty Kurjer rw 12 895

Pracznka
młoda, silna, bardzo akuramna poleca się. Oferty Kurjer zdw 58 713

Pracznka
uczciwa poszukuje prania stale. Oferty Kurjer zdw 58 721

Szofer - stangret
lat 34, podofic, kawalerji, pewny w jeździe, sumienny pracownik poszukuje posady na majątku od zaraz lub 1. 4. 31. Laskawe oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 58 781

Gospodyni - kucharka
szuka posady w kaynie lub zakładzie. Zgłoszenia do gospodyni kasyna oficjalnego 68 p. p. Września zdw 58 378

Kucharka służąca
w średnim wieku poszukuje posady od 1 II 31 do wszelkich prac domowych. Laskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 58 046

Mamka
zdrowa i uczciwa poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 142

Pokojowa
młodsza z długoletnim świadectwem poszukuje posady od 1 2 do lepszego państwa. Oferty Kurjer zdw 58 402

Bona - freblanka
skromna z dobrimi świadectwami lat 24, poszukuje posady od 1. 2. Laskawe oferty do Kurjera zdw 58 450

Osoba inteligentna
szuka posady jako samodzielna zarządczyni domu u 1 wzięldnie 2 osób. Laskawe zgłoszenia Kurjer zdw 58 244

Panienska
inteligentna szuka posady do dziei i prac domowej. Garca kówna, Lwówek p. Nowy Tomysl zdw 58 269

Nianka
poszukuje posady od 15 II, z dobrimi świadectwami. Miejscowość obojetna — Patryjasówna, Marszałka Focha 148, zdw 58 289

Kucharka
poszukuje posady od 15 II, najchętniej na wsi. Kaczmarskówna, Marszałka Focha 148, zdw 58 290

Student
II. roku prawa obejmie zaraz posadę w administracji na majątku lub przyjmie korepetycje. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 292

Stalej posady
poszukuje kawaler lat 35, dysponuje 3 000 zł ewentualnie wstąpi jako współnik. Laskawe zgłoszenia Kurjer zdw 58 327

Młody
pomocnik kupiecki zmieni posadę od zaraz do składu kolonialnego i restauracji. Świadectwa nauki dobre. Miejscowość obojetna. Służby poleceniami. Zgłoszenia Nowakowski, Strzelno, Inowrocławska 81, u p. Powalowskiej, zdw 2559

Młoda
panienka jako uczennica szuka posady w cukierni lub piekarni. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 853

Baczność Fabrykanci
podaje się jako ślusarz specjalista na sikawki do bieleńia. W każdym warsztacie ślusarkim samodzielnie może rozwinąć pracę. Rozwinie inne prace które są nadzwyczaj korzystne. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 58 367

Kasjerka - sekretarka
sila pierwszorzędna, z długoletnią praktyką w większych majątkach oraz znajomością gospodarstwa domowego poszukuje stanowiska w mieście lub majątku. Oferty Kurjer zdw 58 369

Ogrodnik
samotny z długoletnią praktyką dobrimi referencjami dzielny w kwaciarstwie, szkółkarstwie i pasiecu szuka posady od zaraz lub 1. 2. 31. M. Kosprzak Go styń, Nad Polskim Rowem, zdw 57 625

Technik
z kilkuletnią praktyką, obznajmiony z budownictwem nadziemnym i podziemnym kolejnictwem budowa wodociągów i wodnych urządzeń, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 58 379

Panienska
inteligentna, dobrze polecona z 3-letnią praktyką w składzie cukierniczo-piekarskim szuka odpowiedniej posady. Laskawe oferty uprasza Ogrodnik, Stawno, poczta Lubasz (Wlkp.) zdw 58 707

Pomocnik ogrodnicy
lat 20, szuka od 1. 2 lub później posady w przedsiębiorstwie ogrodniczym. Lask. oferty Gustaw Gabriel, Rakownia, poczta Mur-Gosłina, zdw 58 710

Apteka
Poszukuje praktykanta aptekarskiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 533

Mistrz
piekarski i cukiernik w obu branżach dobrze wydoskonalony, lat 29 poszukuje odpowiedniej posady. Laskawe oferty proszę przelać pod zdw 58 711 do Kurjera Poznańskiego.

Emeryt szkół średnich zawodowych
poszukuje posady jako nauczyciel, ksiązkowy korespondent itp. Na żądanie stawi kaucje. Oferty Kurjer zdw 58 486

Gospośnia
uczciwa sumienna i czysta poszukuje posady od 1. II lub od zaraz najchętniej do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 58 489

Technik dentystyczny
młodszy poszukuje posady. Wymagania skromne. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer zdw 58 494

Stróż
rzetelny, pracowity w średnim wieku poszukuje pracy najchętniej za stróża. Oferty Kurjer zdw 58 501

Cukiernik
piekarz (młody) poszukuje pracy, miejscowość obojetna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 503

Mleczarz
lat 33, żonaty, dzielny fachowiec, 14 lat praktyki, poszukuje samodzielnej posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 504

Ekspedjentka
początkująca z branży piekarsko-cukierniczej nawskroś uczciwa, poszukuje posady od 1. II. Oferty Kurjer zdw 58 506

Dziewczyna
dobrimi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 507

Służąca
szuka posady do wszystkiego w gotowaniu. Marja Pioskówna, Wioska poczta Jabłonna powiat wolsztyński zdw 58 508

Technik
dentystyczny bęglis w zlocie i kauczuku szuka posady. Oferty Kurjer zdw 58 511

Gaede'go

znano i najbardziej rozpowszechnione, prawdziwe

Eucalyptusowo-Mentolowe cukierki

Najskuteczniejszy środek domowy przeciwko grypie, kaszlu i chrypcie. Skutkują przy przeziębieniu, ułatwiają i przyspieszają oddech.

Dziewczyna

młodsza porządnej rodziny przyjmie posadę od 1. II. Oferty Kurjer zdw 58 864

2 Małopolanki

kucharka gospodyni samodzielna smaczna kuchnia, oraz pokojowa lub panna do dziecka świadectwa, polecenia szukają pracy razem lub osobno od 1. II. Oferty Kurjer zdw 58 856

Absolwentka

szkoły wydziałowej handlowej, szuka posady w biurze, najchętniej w Warszawie. Łaskawe oferty Kurjer zdw 58 807

Służąca

samodzielna, umiejąca dobrze gotować, zna prace domowa, poszukuje posady 1. 2. Oferty Kurjer zdw 58 899

Gospodyni

kucharka, starsza, uczciwa, sumienna, z dobrymi świadectwami, do starszego państwa poszukuje posady. Kurjer Poznański zdw 58 909

Kelner

lat 23, żonaty, trzeźwy, sumienny 10 lat na jednej posadzie w pierwszorzędnym hotelu, poszukuje posady zaraz. Miejsce wolne obojętne. Oferty Kurjer rw 12 884 Stary Rynek.

Ogrodnik

kawaler, dobry fachowiec, z dobrem świadectwem, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 58 884

Pielęgniarka

wykwalifikowana, obecnie przy niemowlęciu, poszukuje podobnej posady od 1. 2. miejscowość obojętne. Oferty Kurjer zdw 58 885

Panienska

in teligentna poszukuje posady początkującej biuralistki lub ekspedjentki. Wymagania skromne, złożyć kaucję. Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 922

Kucharka

rutynowana — z długoletnimi świadectwami — do wszystkiego poszukuje posady od 1. lub 15. do 2 lub 3 osób. Oferty Kurjer zdw 58 847

Retuzerka

neratyw, pozytyw i portrety, z kilkoletnią praktyką, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 58 560

Posługaczka

młoda, sumienna, uczciwa i czysta poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 58 580

DZISIAJ W KINIE

- Aurora: „Przygoda w nocnym expresie”.
- Apollo: „Pochodnia”.
- Casino: „Ulubienica Maharadży”.
- Colosseum: „Upiór Zamczyńska”.
- Corso: „Jego najniebezpieczniejsza przegoda”.
- Edison: „Zemsta tancerki Kari”.
- Harfa: „Dziewczyna z północy”.
- Kapitol: „Zemsta szaleńca”.
- Metropolis: „Wilki i szakale morza”.
- Orzeł: „Biali Indianie”.
- Odeon: „Pod pręgierzem hafiby”.
- Renaissance: „Wyspa zatopionych okrętów” i „Wariacja na wolności”.
- Słońce: „Moje słończko”.
- Stylowe — Teatr Rewja: „Bigos na Maderze”.
- Wilsona: „Tajemnicza życia”.

Gospodyni kucharka

gotuje świetnie, prasuje sztywną bieliznę, poszukuje posady od 1 lutego na wyjazd lub majątek. — Oferty Kurjer zdw 58 924

Panienska

poszukuje posady do dzieci lub do wszystkiego za 15 zł miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 58 930

Emeryowany

przod. str celnej poszukuje zajęcia jako woźny, inkasent lub magazynier. Oferty do Kurjera zdw 58 564

Ekspedjentka

dzielna, sierota, poszukuje odpowiedniej posady od 1. Oferty Kurjer zdw 58 574

Szofer

monter samochodowy z kilkoletnią praktyką warsztatową, z kaucją lub bez, za małym wynagrodzeniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 58 577

Ogrodnik

kawaler, specjalista kwaciarstwie i wczesnych warzyw, poszukuje posady zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 58 584

Gospodyni

kucharka samodzielna szuka posady do restauracji. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 583

Gospodyni

kucharka z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1 lutego, ewentl. może dechodzić. Oferty do Kurjera zdw 58 633

Gospoia

uczciwa i czysta, samodzielnie gotowaniem poszukuje posady od 1 lutego do starszych państwa, lub samotnej osoby — najchętniej w Poznaniu, chodzi o stałą posadę. Referencje dobre. Oferty Kurjer jw 5433

Pracznka

czysta poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 58 694

Kupiec

podróżujący, żonaty wł. mieszkanie, składnice poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 58 731

Pani

(wieku średniego) poważna, godna zaufania, poszukuje stanowiska w dobrym domu. Kwalifikacje: umiejętność prowadzenia domu, praktyka wychowywania dzieci każdego wieku, pielęgnowanie chorych, dobre szkolne wykształcenie, dobra muzyka, język polski i niemiecki. Oferty Kurjer zdw 58 703

Dziewczyna

młoda skromna, uczciwa poszukuje posady bez gotowania zaraz lub 1. 2. Oferty Kurjer zdw 58 687

Posługaczka

z dobrymi świadectwami szuka posady na przedpołudnie w biurze lub lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 58 673

Pomocnik

ogrodnicy znający usługi pałacowe, w 20 roku życia, szuka posady zaraz lub później. Oferty Kurjer pod zdw 58 728

Dziewczyna

samodzielną gotowaniem szuka posady od 1. 2. do bezdzietnych. Oferty Kurjer zdw 58 730

Posługi

poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 329

Przyjmę

portjerstwo i wykonuje wszelkie prace malarskie Oferty Kurjer zdw 58 338

Malarz

dekoracyjny przyjmie administrację domu w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 58 339

Dla

19 letniej dziewczyny, zdrowej, silnej, uczciwej poszukuje posady jako służąca bez gotowania. Zna wszelkie prace lub też do dzieci. Zgłoszenia Skrzypczak, Jerzykowo, p. Biskupice, p. Poznań. zdw 58 459

Pokojowa

uczciwa, skromna, pracowita znająca dobrze obsługi poszukuje posady w majątku lub w mieście. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 335

ROK 1931

REKORD NA WSI I MIEŚCIE DOBROBYT NIESIE

„REKORD“

K. Głowacki, Król. Huta, ul. Sobieskiego 14

Przedstawicielstwa:

- Lwów: Rudkowska Zofja, ul. Lwowskich Dzieci 10.
- Poznań: Głowiński D., Plac Bernardyński 4.
- Kraków: Wiatr Wojciech, Tatarska 1
- Sławków: Taborek Piotr.

Chłopca

do poszyc uczonego poszukuje od zaraz. Zgłoszenia tylko w poniedziałek od 10-11. Adwokat Czerwiński, Plac Wolności 14 a. zdw 58 834

Dam

prace stała za wypożyczenie 8-5.000, zabezpieczenie hipoteczne. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 910

Robotnik

z kaucją do 500 złotych saraa potrzebny. Oferty Kurjer zdw 58 904

Przyjmę

zaraz na stałą posadę za połyczkę 3.000 złotych. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 917

Młodszy

bejcer potrzebny. Grzybowaki, Gdynia, skład mebli, rw 12 878

Kto

posyza koldry w dom. Oferty Kurjer zdw 58 451

będzie dla każdego lepszy, jeżeli zamiast bezczynnie zamykać ręce, zakupi maszynę pończozniczą „REKORD“, na której wyrobiony towar skupujemy i dostarczamy w zamian bezpłatnie surowca, placąc za wyrób. Trzyletnia gwarancja — Nauka bezpłatna. Na zakup potrzebna gotówka zł 340 reszta na spłaty miesięczne. Wełna, bawełna, i jedwab oraz cześci zapasowe na składzie po cenach niższych. Wszelkich informacyj udzielamy bezpłatnie:

Kucharka

młodsza czysta i uczciwa, z dobrymi świadectwami potrzebna od 1. II. na wyjazd do Czeszochy Oferty z odpisem świadectw proszę do Kurjera zdw 58 520

Kurs

kroju, szycia damskiego meskiego udziela Idzikowski Bistitel, Górna Wilda 45. zdw 58 502

Kucharka

młodsza z praniem i prasowaniem sztywnej bielizny, potrzebna od 1. II. do samotnego pana. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 519

Starszego

inteligentnego chłopca z dobrze domu wyuczonego starannie zawodu fotograficznego zakład pierwszorzędny „Ilona“ Ostrów Kolejowa 23. zdw 58 258

Chłopiec

z kaucją 200-300 zł lat 15-17, potrzebny zaraz na wyjazd samochodem. Zgłoszenia tylko w niedziele godz. 2-4. Siwa Matejki 45 II. lewo zdw 58 508

Akwizytorzy

dzielni potrzebni od zaraz. Zgłoszenia pisemne do Kurjera zdw 58 605

Do dzieci

dziewczyna dobrze polecona, potrzebna od 1 lutego. Zgłoszenia niedziela, poniedziałek po południu. Ostrowska Patrona Jackowskiego 11. zdw 58 620

Starszy

dentysta technik siła pierwszorzedna, pracująca operatywnie i w technice poszukiwany od 1 II. ewentualnie 15. II. rb Odpisy świadectw i najnowsza fotografie proszę składać pod „A. B.“ do „Par“ Katowice Dyrekcyjna. Pw 5 543-71.17

Uczeń

młynarski zaraz z wolnym utrzymaniem. — Borowiec, Młyn per Skoki, powiat Oborniki. zdw 58 555

Kucharka gospodyni

ubierająca się po wiejsku, potrzebna od 1. 2. lub później na probostwo. Osobiste zgłoszenia Jarcin, Soblikowa, Marcinkowskiego 1. zdw 58 557

Potrzebna

zaraz do Katowic starsza, uczciwa dziewczyna z gotowaniem. — Zgłoszenia: Domańska, Marszałka Focha 39. zdw 58 552

Dzielna

pracznka, prasowaczka potrzebna zaraz. Pralnia, Woźna 14 a. zdw 58 586

Kucharka

dobrze gotująca do wszystkiego, uczciwa potrzebna zaraz lub 1 lutego do lekarskiego domu, 600 miesięc, wiek do 40 lat. Zgłoszenia piśmienne Kurjer zdw 58 664

Najlepiej płatni,

najbardziej poszukiwani Kierownicy Szkoły Samochodowo - Motocyklowej A. Tuszyńskiego Warszawska, Chmielna 7. nw 7208

Pokojowa

z dobrymi świadectwami potrzebna od 1. 2. Chelmońskiego 20, II. p. zdw 58 601

Markiera

bilardowni z kaucją i garderobiarza poszukuje, Gdynia 4, Wojnarowski. zdw 58 704

Dziewczyna

do wszystkiego z gotowaniem, uczciwa, sumienna potrzebna od 1. 2. 31. Bura Woźna 14 b. zdw 58 726

Służąca

młodsza z lepszymi poleceniami potrzebna od 1. 2. Za Bramką 5a, I. p. zdw 58 770

Dzielnego

pomocnika, młodszego do składki kolonialnego poszukuje od 1. 2. Oferty z podaniem warunków i odp. świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 58 771

Gospodyni

w średnim wieku do samotnego pana może się zgłosić. Oferty do Kurjera zdw 58 784

Panienska

do przecierania dziurkowanych wzorów robotek, siła rutynowana poszukiwana. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 58 881

Hafciarke

na maszynie jako ekspedjentka. Kurjer zdw 58 803

Służąca

uczciwa, pracowita, znająca gotowanie i pranie, do wszelkich prac domowych potrzebna od 1. 2. 31. Śniadeckich 13, I. piętro, prawo. zdw 58 807

Przedstawicielstwo

poważnej fabryki artykułu apozycznego otrzymać mogą refleksjancji z gotówką 15-20.000 zł. — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 58 815

2 agentów

(tek) inteligentnych wymownych do zbierania zamówień na raty przyjmie zaraz znane przedsiębiorstwo wydawnicze na wysoką prowizję i premie Zarobek przy cokolwiek gorliwość od 400-500 miesięcznie. Osoby które już dodatkowo w tej branży pracowały oraz ubezpieczeni, wytrawni zastępcy losowi mają pierwszeństwo. Zgłaszać Wrocław 33, II. lewo poniedziałek, wtorek 10-11 i 16-17 zdw 58 875

Wiejska

dziewczyna do wszelkich prac domowych potrzebna. Wały Kościuski 6 b, parter na lewo. zdw 58 729

Konduktor

na autobus potrzebny. Wymagane pierwszorzędne referencje — Kaucja. Adres wskaże Kurjer zdw 58 674

Panienska

do krawieczyny potrzebna. Kulewska, Mosiowa 5. zdw 58 764

Tokarz

na metal potrzebny z gotówką zł 1500 gwarancja maszyny. — Oferty Kurjer zdw 58 765

Pomocnik

branży kolonialnej potrzebny zaraz. Oferty z odpisami świadectw i podaniem pensji do Kurjera rw 12 902

Służąca

uczciwa do lekkich prac, możliwe gotowanie, potrzebna zaraz. Dukiwicz, Chwaliszewo 70, front. zdw 58 714

Magazynier

rutynowany z kaucją około 2.000 zł zaraz poszukiwany. Oferty z referencjami Kurjer zdw 58 715

Malto

Zawierają ekstrakt słodowy, jedyny skuteczny środek przeciw kaszlowi i chrypcie. Torebka cukierków słodowych . 40 groszy. srod. mentolowych 45 gr. dw 2555

Humor zagraniczny

— Proszę pana, pan usiadł na moim piesku.
— Och! Boże! Spodziewam się, że ma kaganiec!
(London Opinion). S. F.

UWAGA! ZASTĘPSTWO

na nadzwyczajnych warunkach odda natychmiast bardzo poważna Instytucja Bankowa kilkunastu uczciwym i pilnym zastępcom, zastępczyniom. Najwyższa i sumiennie wypłacana prowizja. Kasa Chorych, patent, oraz stała pensja. Uczciwym zastępcem z prowincji ewtl. zwrot kosztów podróży Zgłoszenia osobiste z dowodami przyjmują nasz inspektor p. H. Frisch: dnia 25. I. 26. I. 27. I. 28. I. b. r. w Poznaniu, Hotel „Britanija“ od godz. 10-ej przed poł. — 1-zej po poł. Tw 802

Poszukuje

sprzątania z praniem na Chwaliszewie. Oferty Kurjer zdw 58 695

Ogrodnik

kawaler pracujący w zakładach handlowych poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 58 208

Poszukuje

posługi na cały dzień lub parę godzin od 1 lutego. Oferty Kurjer zdw 58 398

Dziewczyna

uczciwa do wszelkiej pracy do mowej z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1. II. Oferty Kurjer zdw 58 313

Panienska

inteligentna do dzieci z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 58 318

Książkowa

biuralistka z praktyką, znająca język niemiecki, pianiste maszyna poszukuje posady, złożyć gwarancję. Oferty Kurjer zdw 58 325

Młoda mężatka

w krytycznym położeniu z jednym dzieckiem szuka pracy choćby służącej. Oferty Kurjer zdw 58 336

Trio jazzbandowe

na życzenie z występami wolne. Warunki przystępne. Oferty pod „Orkiestra“ p. Sówka, Września, Św. Ducha 5, part. prawo zdw 58 135

Bufoetowa

sumienna z dobrymi świadectwami poszukuje posady język polski, niemiecki. Oferty Kurjer zdw 58 251

28 WOLNE MIEJSCA

Agentów

do sprzedaży urządzeń do plisowania z kaucją 50 zł. „Haftopolis“ Poznań, Woźna 10. Pw 8503.3.31

Dziewczyna

religijna, czysta, dobre świadectwa, umiejąca prac. gotować do 2 osób od zaraz potrzebna. — Adres wskaże Kurjer zdw 58 888

Dziewczyna

starsza sumienna, dobrem gotowaniem, świadectwami potrzebna 1. II. Adres Kurjer zdw 58 848

Parkietówki

młode przystojne, dobrze się prezentujące przyjmie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 837

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczными 240 gr. do 1-lamowego milim. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nocy wypadkach do godz. 22 u stróża. do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąteczne do godz. 9 przedpołud. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe w skutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Przedpłata na luty 1931. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł. 4,50 z odnośnictwem do domu w Poznaniu zł 4,70 z odnośnictwem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5,01 kwartalnie zł 15,03. pod opaską w Polsce zł 6,00 pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie piśma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.